

KISKUNSÁGI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
FEJLESZTÉSI TERVE
(2018–2026)

Jóváhagyta:

Ugró Sándor
igazgató
Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős
helyettes államtitkár
Agrárminisztérium

1. A fejlesztési terv célja és kerete.....	3
2. Helyzetelemzés	4
2.1. Összefoglaló adatok a nemzeti park igazgatóságról	4
2.2. A fejlesztési célok kijelölését meghatározó körülmények, folyamatok	9
2.3. Folyamatban lévő fejlesztések.....	12
3. Stratégiai célok.....	12
4. Fejlesztési célok és a megvalósítást szolgáló intézkedések.....	19
4.1. Fejlesztési célok megvalósítását szolgáló intézkedések áttekintő térképe/térképei	19

1. A fejlesztési terv célja és kerete

Jelen terv célja, hogy a jogszabályokban, stratégiákban foglalt feladatokat alapul véve kitűzze a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2018–2026 közötti időszakra vonatkozó fejlesztési céljait. A célmeghatározás az Igazgatóság intézményi adottságaiból kiindulva és a természetvédelmi kezelői feladatok ellátását érintő legfontosabb kihívásokra – körülményekre, folyamatokra – reflektálva történik meg.

A terv feladata azonosítani azokat a fejlesztési célokat és az elérésüket szolgáló intézkedéseket, beavatkozásokat, melyekkel minőségi változás érhető el az igazgatóság működésében. A terv ennek megfelelően a jelenleg is folyamatosan végzett, az igazgatóság alapvető működését szolgáló, fenntartási feladatok taglalására nem tér ki.

A fejlesztési célok meghatározásakor az igazgatóság azt a potenciált veszi alapul, amely a tervezési időszakra összpontosítva az intézményben – a fejlesztések megvalósításához szükséges források biztosítása esetén – rendelkezésre áll. A terv számol a már folyamatban lévő, európai uniós források felhasználásával megvalósuló fejlesztésekkel és arra épít, hogy a természetvédelmi célok elérését 2020 után is kiemelt feladatként kezeli az Európai Közösség a költségvetési időszak pénzügyi eszközeinek tervezésekor.

A terv az intézmény helyzetéből kiindulva (létszám, költségvetés, infrastruktúra) és az állami természetvédelmi feladatokat aktuálisan leginkább befolyásoló körülményeket azonosítva határozza meg azokat a stratégiai célokat, amelyekre erőforrásait a tervidőszakban összpontosítania kell.

2. Helyzetelemzés

2.1. Összefoglaló adatok a nemzeti park igazgatóságról

Alapadatok

Működési terület (ha)	1 005 894 ha
Országos jelentőségű védett természeti terület (ha)	82 256,86 ha
Natura 2000 terület (ha)	180 345 ha
Ex lege védett természeti terület (ha)	37 604 ha

Szervezeti adatok

	őrszolgálat	bemutató, környezeti nevelés	irodai tevé- kenység	vagyonneke- zés	összesen
Átlagos statisztikai lét- szám (fő)	28	8	58	50	144
<i>Kormánytisztviselők száma (fő)</i>	28	7	34	12	81
<i>Munka törvénykönyve alapján foglalkoztatott (fő)</i>	0	1	24	38	63
<i>Közfoglalkoztatott (fő szezónális bontásban tél/nyár)</i>	53	4	7	18	82

A közfoglalkoztatottak száma nem tér el lényegesen a téli és nyári időszakban.

Költségvetési adatok

Év	Működés finanszírozására fordított kiadások (eFt)	Fejlesztések finanszírozására fordított kiadások (eFt)
2015	1 573 367	886 042
2016	1 820 608	538 591

Vagyonnekeelésben lévő terület

Művelési ág	saját használatban (ha)	haszonbérbe adva (ha)
szántó	1 466,66 ha	1 419,95 ha
rét, legelő	10 792,73ha	22 768,81ha
nádas	2 215,39 ha	743,73 ha
halastó	753,44 ha	0 ha
erdő	6 721 ha	0 ha
fásított terület	78 ha	169 ha
kivett	6 352,20 ha	953,44 ha
Összesen	28 379,42 ha	26 054 ha

Vagyonnekeelésben lévő állatállomány

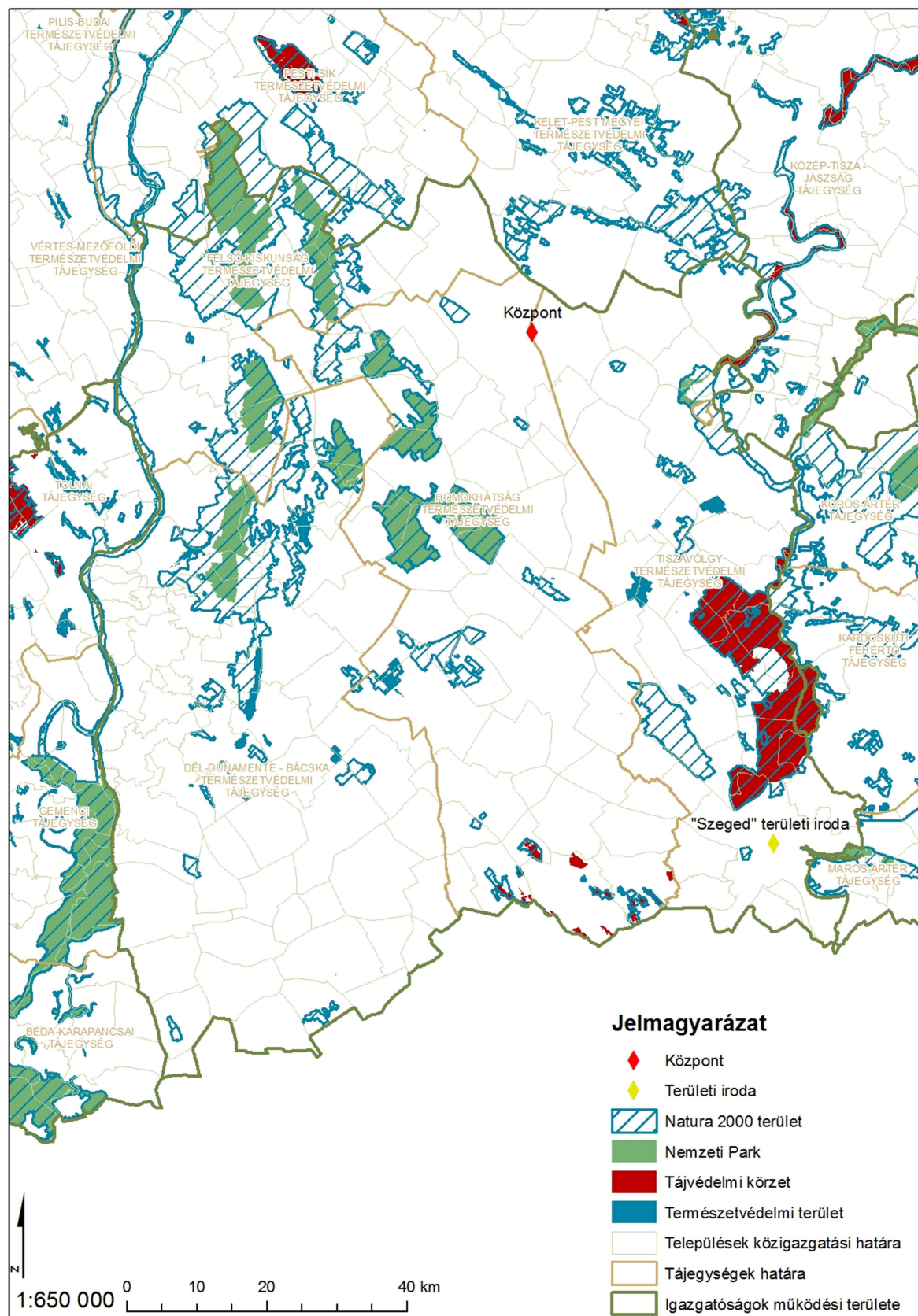
Fajta	egyedszám	ÁE
magyar szürke marha	1434	1209

bivaly	874	679
arab telivér	1	1
angol telivér	1	1
Furioso-North Star	30	30
egyéb félvér	2	2
mudi	8	–
Összesen	2350	1922

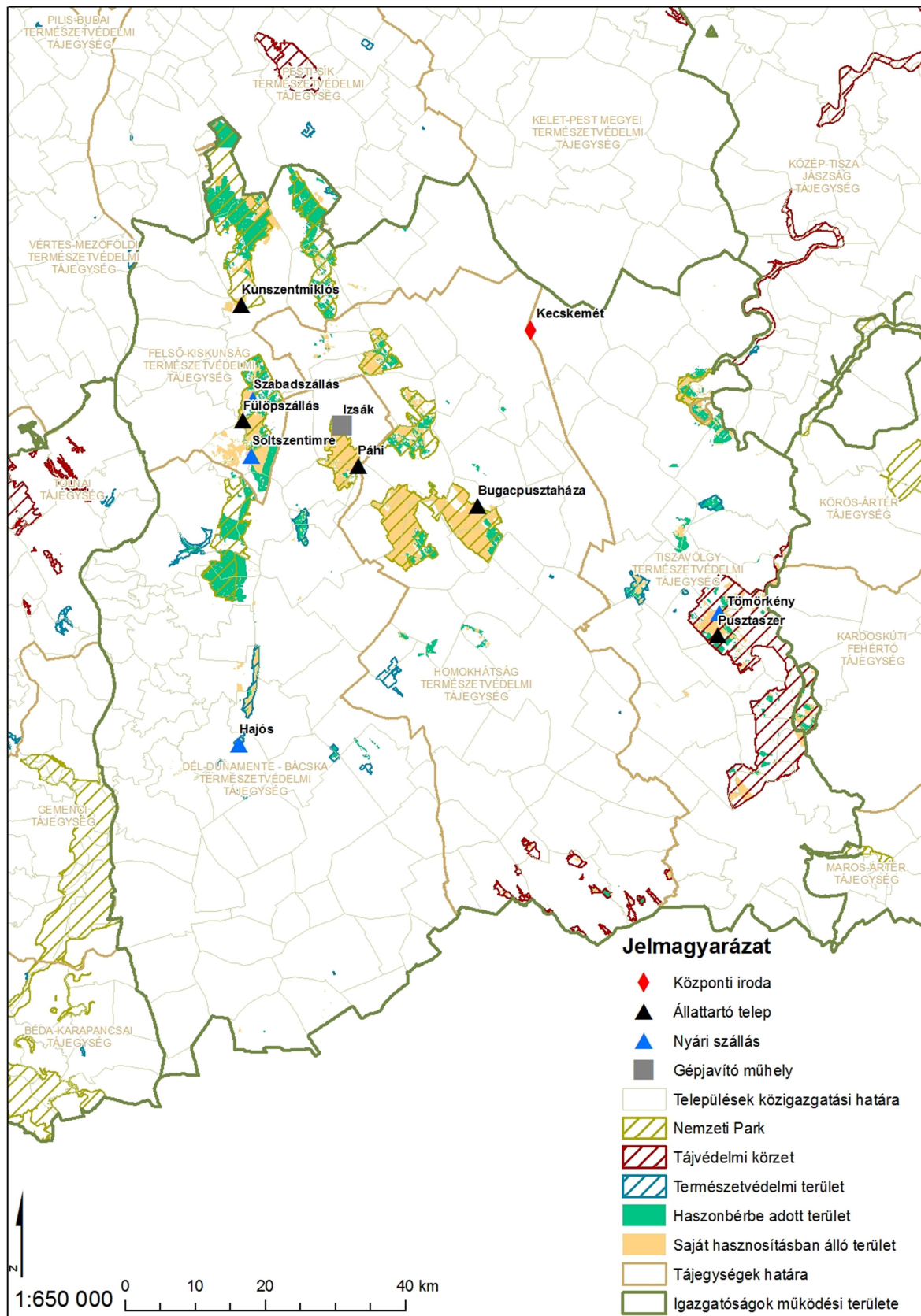
Ökoturisztikai létesítmények és látogatottságuk

Létesítmény	db	látogatottság (fő)
Látogatóközpont	2	7281
Bemutatóhely	3 (1 fizetős Bugacon, a többi szabadon látogatható)	11227 Bugacon; 498 Árpád-kori falurekonstrukció, 1235 Csólyospálos (összesen regisztrált: 12960 fő)
erdei iskola	2	919 fő vett részt erdei iskolai programon. összesen 1449 szállóvendég volt ez erdei iskolákban.
tanösvény (db és km)	26	nincs gyűjtött adat

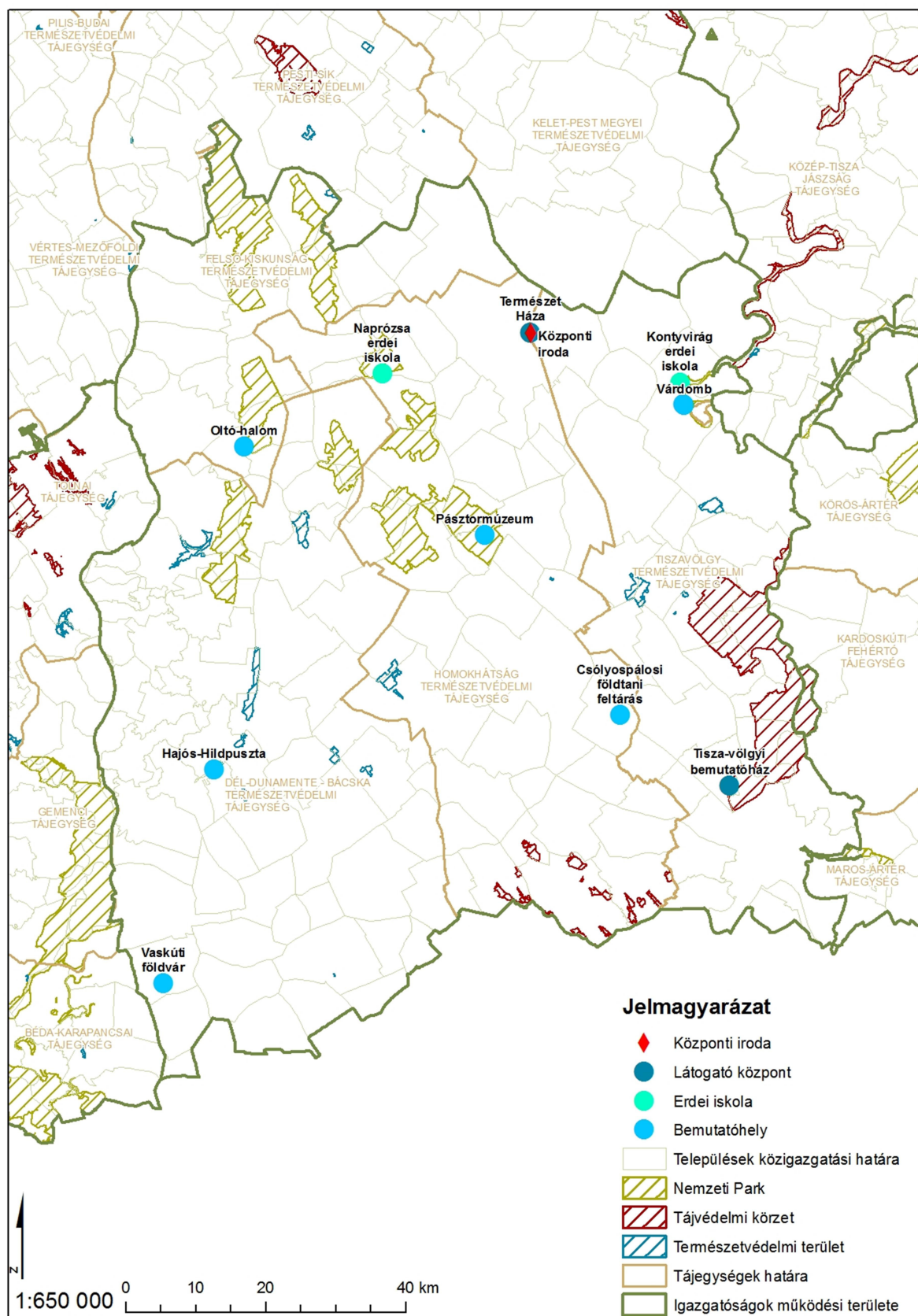
1. Térkép: Az Igazgatóság működési területén fekvő, természetvédelmi oltalom alatt álló területek és az Igazgatóság irodahálózata

2. Térkép: Az Igazgatóság vagyonkezelésében álló védett természeti területek és a természetvédelmi kezeléshez kapcsolódó infrastruktúra főbb elemei

3. Térkép: Az Igazgatóság működési területén fekvő védett természeti területek és az ökoturizmushoz kapcsolódó infrastruktúra főbb elemei

2.2. A fejlesztési célok kijelölését meghatározó körülmények, folyamatok

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság a Duna–Tisza közí régió országos jelentőségű védett természeti területeinek és Natura 2000 területeinek természetvédelmi kezelőjeként, működési területének egészén a táji és természeti értékek megőrzéséért felelős szervként kiemelt felelősséggel bír a világ- vagy kárpát-medencei szinten csak vagy elsősorban itt előforduló természeti értékek megőrzéséért. Kárpát-medencei szinten kiemelkedő jelentőségű állományai élnek itt például a következő fajoknak: csikófark, kúszó zeller, bugaci nőszőfű, tartós szegfű, homoki nőszirm, mocsári kardvirág, gyapjas csüdfű, egyhajúvirág, homoki kikerics, légybangó, szarvas bangó, rákosi csenkesz, csengettyűvirág, pusztai gyalgcincér, piros szitakötő, magyar futrinka, szarvas ganéjtúró, lápi póc, rákosi vipera, széki lile, kék vércse, gólyatölcs, székcicsér, tűzok, ürge, délvidéki földikutya.

2.2.1. Természetvédelmi kezelés

A védett természeti értékek jelentős részének aktuális természetvédelmi helyzete (becslések szerint a védett fajok 70%-ának állománymérete, populációdinamikája, hosszú távú fennmaradási esélye) nem ismert kielégítően. A természetvédelmi kezelések gyakran hagyományokon, más típusú életközösségeken kipróbált módszereken, kellően nem igazolt hipotéziseken alapulnak. Fennáll a veszélye, hogy a természetvédelmi kezelések nem elég hatékonyak (erre utal egyes fajok, élőhelyek folytatódó állománycsökkenése), a kezelésre fordított erőforrások nem a tényleges konzervációbiológiai igények szerint felosztottak.

2.2.2. Alsó-Tisza-völgy

A síkvidéki kultúrtájban leálltak a természetes mederképző folyamatok, a szikes és nem szikes medrek folyamatos eutrofizációja, feltöltődése tájszíntén veszélyezteteti életközösségeik hosszú távú fennmaradását, mert nincsenek természetes úton keletkező új medrek. A Tisza-völgy kiváló terjedési lehetőségeket kínál a tájidegen inváziós növényeknek. Emberi védekezés nélkül állományaik kiterjedése még mindig tovább növekszik, a hullámtéri élőhelyek legalább 60%-át veszélyeztetve. Folyamatosan nő egyes nemzetközi jelentőségű vonuló madárfajok állománya a Tisza-völgyben a vonulási útvonalak átrendeződése és az észak-európai fészkelő állományok növekedése miatt (például daruállomány 50%-os növekedése az elmúlt évtizedben, jelenleg 65 ezres vonuló állomány). Táplálkozási igényük és pihenő-, éjszakázó helyek iránti igényük a jelenlegi élőhely-, illetve tájhasználati kínálattal egyre nehezebben elégíthető ki.

2.2.3. Duna-Tisza-közi turján-örjeg vonulat

A korai szukcessziós stádiumú élőhelyeket alakító természetes folyamatok nagyrészt leálltak a síkvidéki tájban, intenzívvé vált a nyílt vizek benövényesedése, a löszszieprétek cserjésedése. A nagy kiterjedésű másodlagos gyepek biodiverzitásának gyarapodása a korlátozott kolonizáció miatt lassú. Az eddigi vízmegőrzések ellenére, hazánk legnagyobb lápi (és csatlakozó mocsári, réti) jellegű ökológiai folyosójának egyes területein az antropogén hatások és a klímaváltozás által előidézt vízvesztés-növekmény miatt folytatódik az erős vízhatást igénylő életközösségek állapotának leromlása, illetve teljes átalakulása (a legmagasabb természeti értékű élőhelyeken is több, mint 6000 hektáron). Különösen a kiszáradás miatt átalakuló területeken továbbra is intenzív a tájidegen inváziós növényfajok (főként: aranyvesszőfajok, új megjelenőként például Szosznovszkij-medvetalp) terjedése, összességében több ezer hektárt érintően.

2.2.4. Duna-Tisza-közi Homokhátság

A meszes homok alapkőzetén kialakult természetes életközösségek megőrzésében legnagyobb felelőssége a KNPI-nak van az országban. A mozaikos erdőössztyeppi élőhelyszerkezet hiánya (helyette fátlan gyepek, vagy zárt cserjések, erdők kialakulása) az erdőössztyeppi életközösségek elszegényedésével fenyeget. A természeti értékek megőrzését veszélyeztető tényezők legfontosabbjai közé tartozik az emberi és természetes tényezőkre (klímaváltozás) egyaránt visszavezethető szárazodás, a tendenciózan csökkenő talajvíz-szint, a Homokhátság több mint 90%-án, 400 ezer hektárt jóval meghaladóan. A klímaváltozás további negatív hatása a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoribbá válása. A jelenkori, egyebek között gyepek beszántásával, faültetvények telepítésével, technikai sportok űzése során előidézett talajroncsolással megvalósuló élőhelyvesztések és a múltbéli élőhelykárosítások máig fennálló kedvezőtlen hatásai (degradált területek, tájsebek, szennyezett talaj) ugyancsak jelentős veszélyeztető tényezők. Az üde buckaközi gyepek a Homokhátság legveszélyeztetettebb vegetációtípusai közé tartoznak, állományaik kipusztulás szélén állnak. A még rendszeresen vízborított egykori tómedrek is rohamosan töltődnek fel, benövényesednek. Emberi beavatkozás nélkül a korábbi nyíltvízi életközösségek maradéktalanul megszűnnek. A tájban egyre izoláltabbak a természetes homoki élőhelyek maradványai. A homoki élőhelyek a tájidegen inváziós növényfajok terjedésének legfontosabb helyszínei közé tartoznak, százezer hektáros nagyságrendet meghaladó kiterjedésben. A Homokhátság elszaporodott vaddisznóállománya komoly károkat okoz túrásával a gyepekben, illetve a szintén túlszorodott populációjú dúvad ragadozókkal együtt a zsákmányállataik állományaiban.

2.2.5. Alsó-Duna-völgy

A hazai szoloncsák és szoloncsák-szolonyec szikesek, továbbá a fehér vizű szikes tavak őrzésében a KNPI-nak van legnagyobb felelőssége a nemzeti park igazgatóságok közül. A hidrológiai viszonyok mesterséges megváltoztatása, befolyásolása - kilúgozódáshoz vezető talajvízszint-süllyesztéstől a felszíni vizek belvízvédekezési indokkal történő elvezetéséig - a szikes életközösségeket károsító hatások legjelentősebbjei közé tartozik. A tájidegen inváziós fásszárúak terjedése itt is okoz természetvédelmi problémákat (leginkább a keskenylevelű ezüsthéa, több száz hektáron). A környező ökoszisztémák egyensúlyának felborulása következtében őshonos fajoknak más fajok rovására történő felszaporodása is aktív beavatkozást igényel, például a vaddisznó, róka, borz, dolmányos varjú esetében.

2.2.6. KNPI saját vagyonkezelésű erdőterületei

A közösségi jelentőségű erdei élőhelyek egyikének sincs kedvező természetvédelmi helyzete a KNPI működési területén. Életközösségeik legfontosabb veszélyeztető tényezői a tájidegen inváziós fajok terjedése, az állományok izolálódása, kiterjedésük túlságos lecsökkenése, a természetes populációdinamika hiánya, a természetes állományszerkezet hiánya, a túltartott nagyvadállomány károsító hatása. Endemikus növényfajunk, a bugaci nőszőfű fennmaradásának biztosításában a KNPI felelőssége a legnagyobb a nemzeti park igazgatóságok közül. Ismert összállománya mindössze néhány ezer tő, ezek többsége védelem alatt nem álló területen él. A KNPI-nak területarányosan minimum hasonló mennyiségű munka- és energia-befektetéssel kezelhetőek a vagyonkezelésében álló erdőterületei, mint a nem természetvédelmi ágazathoz tartozó állami erdőgazdálkodóknak, viszont sokkal kisebb létszámú a területegységre számított erdészeti szakszemélyzete. Az erdészeti ágazat munkálta-

tói kínálatához képest ráadásul gyengébb a munkaerőt vonzó és megtartó képessége is. A természetvédelmi célú erdőkezelés biztosítása érdekében szükség van a munkáltatói körülmények fejlesztésére. A KNPI vagyonkezelésében lévő erdőterületek között jelentős arányban találhatók nem erdő termőhelyre telepített, illetve a korábbi természetes gyepi élőhelyek maradványait őrző faültetvények (a több, mint 4 ezer ha tájidegen fafajú állományból sok száz hektáron).

2.2.7. Természetvédelmi bemutatóhelyek és eszközök fejlesztése

Természetvédelmi tevékenységéhez úgy tud erős társadalmi támogatást kapni az Igazgatóság, ha minél többen ismerkednek meg az általa őrzött természeti értékekkel, a természetkímélő tájhasználat az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartásának társadalmi és gazdasági előnyeivel (vadászok, horgászok, természetjárók, turisztikai szolgáltatást nyújtó vállalkozások, falusi szálláshelyet üzemeltetők, méhészek, természetfotósok stb.). A térségben működő idegenforgalmi vállalkozások jelzik, hogy hasznosnak tartják a terepi tanösvényeket, kijelölt túraútvonalakat, helyi bemutatóközpontokat, építenek azok kínálatára. Az elvárosiasodó társadalom, különösen a fiatal generációk egyre nagyobb arányban digitális felületekről szerzik be információikat, ez fokozott igényt támaszt a KNPI online jelenlétére. A KNPI ismeretterjesztési célú, nyomtatott szakmai kiadványai számos szakemberhez, pedagógushoz, érdeklődő állampolgárhoz jutottak el, és döntően pozitív visszajelzésekben részesültek.

2.2.8. Legeltetési állattartás

Az Igazgatóság fontos szerepet tölt be több őshonos állatfajta génmegőrzésében (magyar szürke marha, Furioso-North Star ló, az ország legnagyobb házi bivaly állománya, mudi). A legeltetési területkezelés előnyeit számos élőhelytípus esetében igazolták a tudományos kutatások a kaszálással szemben (természetesebb vegetációs szerkezet, nincs hirtelen fiziognómia- és mikroklima változás, a kezelés miatt váratlanul bekövetkező szárazságstressz, stb.) A legeltetési élőhelykezeléssel jobb ökológiai állapotba hozható élőhelyek jelenleg is nagy kiterjedésben vannak a védett területeken. Kezelésükhöz nem minden esetben biztosítható jelenleg a szükséges állatlétszám. A csökkenő állattartási kedv következtében felhagyott legelőkön a gyepek záródása idézhet elő élőhelyváltozást (Például Miklapusztán), ami egyebek mellett a széki lile vagy az ürge állományára van káros hatással (bár másutt segítheti is például a sztyeppréti életközösségek regenerálódását). A természetvédelmi élőhelykezelés, területhasználat hatékonyságát rontják a mezőgazdasági gépek szervizelési, tárolási, stb. célból történő, nagy távolságú utaztatásai. A mozaikos kiskunsági tájban a közutak, látogatott turistaösvények, magántulajdonú szántóterületek, stb. mentén a legelők balesetmentes üzemeltetése sokszor csak villanypásztoros lekerítés mellett valósítható meg.

2.2.9. Védelemre érdemes területek

Jelenleg nem részei országos jelentőségű védett természeti területnek: unikális természeti értékek előfordulási helyei, így az imrehegyi zárt homoki sztyeppré, felső-kiskunsági rákosi vipera élőhelyek, Peszéri-erdő és Nyárlőrinci-erdő erdőssztyeppi élőhelyei, Bácskai-síkvidék zárványterületei; továbbá a meglévő, nagyobb kiterjedésű védett természeti területekkel azonos értékű, azokhoz csatlakozó, azokkal élőhelyi, funkcionális, tájhasználati egységet alkotó területrészek, például Miklapusztá és a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet szomszédságában.

2.3. Folyamatban lévő fejlesztések

2.3.1. Természetvédelmi kezelés

A KNPI minden évben fordít pénzügyi forrásaiból a természeti értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos kutatásokra. Jelenleg is futó fontosabb programjai például az eltérő kaszási időpontokban történő területhasználatok hatásának vizsgálata, a területkezelések hullópopulációk abundancia viszonyaira, illetve egyenesszárnnyú közösségekre gyakorolt hatásának vizsgálata, szarvasmarha legeléspreferenciájának kutatása (különös tekintettel a védett növények fogyasztására), mesterséges és természetes erdőfelújításokat követő életközösség-fejlődés vizsgálata. Évente több tízezer rekorddal bővülő térinformatikai adatbázisa 2017-ben több mint 253 000 biotikai adatot tartalmazott.

Az igazgatóság működési területén több olyan védett és fokozottan védett faj él, melyek állományai csak aktív beavatkozással őrizhetők meg, illetve növelhetőek. A projektek eredményeként többek között növekszik a Duna-Tisza köze túzok, kék vércse és kerecsensólyom populációja. A jelenleg is futó szaporítási program keretében eddig ezret megközelítő számú rákosi vipera lett kihelyezve természetes élőhelyére. Számos más faj, például a csengettyűvirág és gyapjas csüdfű esetében jelenleg folyik a mesterséges szaporítás és kezdődött meg a kihelyezés, egyelőre csak kísérleti jelleggel.

2018-ban elkezdte az igazgatóság a részletes szakirodalmi feldolgozásra és a saját intenzív adatgyűjtéseire egyaránt támaszkodó, védett fajok korszerű természetvédelmi állapotértékelését tartalmazó - így egyebek között minimális életképes populációméretet, hosszú távú túlélési képességet lehetőség szerint meghatározó - mintatanulmányok készítését, egyben a fajok pontozásos rendszerű, regionális természetvédelmi állapotértékelő rendszer szerinti minősítését. (Első dokumentumok: gyapjas csüdfűről, kardoslepkéről). Ilyen részletességű elemzések korábban nem készültek, pedig ezek tárják fel az állományok helyi megőrzéséhez szükséges kulcsfaktorokat, a kulcsfontosságú helyi természetvédelmi beavatkozásokat, és ezek segítenek meghatározni az erősen korlátozott kapacitású természetvédelmi kezelő konzervációbiológiailag optimális erőforrás-felhasználását. A KNPI működési területén több, mint 900 előforduló védett faj vár ilyen állapotértékelésre.

2.3.2. Alsó-Tisza-völgy

A Tisza-völgy természetvédelmi kezelésében jelentős előrelépések zajlanak a legelőállat-tartás terén. A bővülő bivalyállomány segítségével egyre nagyobb területen sikerül helyreállítani az eutrofizáció miatt megváltozott növényzetű, elnádásodott szikes tavak korábbi élőhelyszerkezetét (a Tisza-völgy legértékesebb szikes tó medrein indokolt vegetációátalakítások 30%-ánál jár ezzel a KNPI). Ugyancsak az eutrofizáció és a feltöltődés következményeinek visszaforgatását célozta a közelmúltban a tiszalipári Nagy-tó mederkotrása, megkezdve az ártéri öblözetben tervezett élőhelyfejlesztések, hidrológiai állapotjavítások hosszú sorát. (A hullámtéri feltöltődés elleni, néhány évtizeden belül elvégzendő, legnagyobb természetvédelmi jelentőségű beavatkozások 15-20%-a valósul meg ezzel). A Pusztaszeri Tájvédelmi körzetben található Csaj-tó ökológiai állapotának javításához szükséges feltételek megteremtése keretében, ingatlanvásárlással ismét nőtt a KNPI vagyonkezelésében álló terület nagysága a halastórendszerben. A folyó hullámterén az egykori mocsárrétek helyreállítását célzó élőhelykezelések zajlanak, a tájidegen özönnövények állományainak visszaszorításával (mechanikus irtások, majd rendszeres legeltetési és kaszási gyepkezelés). Az inváziós növények természetvédelmi szempontból legjelentősebb, hullámtéri összesített állományainak 2-3 százalékát érintik ezek a beavatkozások.

Előkészítő lépései történtek meg a következő, aktuális pályázati projekteknek:

- Szegedi Fehér-tó ökológiai állapotának javítása, részleges szikes tavi élőhelyrekonstrukcióval - KEHOP-4.1.0-15-2016-00048 számú projekt;
- Baksi-pusztai ökológiai állapotának javítása: részletes természeti értékleltár készítése; hidrológiai körülmények javításához zsilip felújítás és építés, töltés rekonstrukció, csatorna megszüntetés - LIFE Integrált pályázat;
- Mártélyi Tájvédelmi Körzet ökológiai állapotának javítása, megújuló energiával történő vízpótlás lehetőségének megteremtése, fokozott rekonstrukciója a tájvédelmi körzet vizes élőhelyein - KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú projekt.

2.3.3. Duna-Tisza-közi turján-örjeg vonulat

A tervezett további hidroökológiai állapotjavítások szakmai alapozásához - tekintettel a vízmegőrzések szerteágazó hatásaira, esetenként érdekellentéteket generáló mivoltára - ebben a térségben zajlanak a jelenleg a legintenzívebb természeti értékfelmérések és ökológiai kutatások, a természeti értékek vízigényét, a különböző kezelések élőhelyekre gyakorolt hatását vizsgáló. A Peszéradacsi-rétek és az izzási Kolon-tó környékén egyaránt sok szakember munkáját integráló kutatóműhelyek működnek, évenként nagy mennyiségben kibocsátva a természetvédelmi kezelést segítő szakmai tanulmányokat.

2.3.4. Duna-Tisza-közi Homokhátság

A KNPI működési területének legnagyobb tájegységén a folyamatban lévő fejlesztések is széleskörűek. Zajlik a bugaci homokpuszta két, telepített erdővel elhatárolt nagy legelőterületének egybenyitása a homoki gyepi életközösségek életkörülményeinek javítására. A korábban jellemző legeltetési intenzitás, illetve a legelőállat-állomány határozott csökkentése is megtörténik 2018-ban a pusztai fontos viperaélőhelyein, reagálva az élőhelyek kiszáradására és a kedvezőtlen irányú klímaváltozás miatt bekövetkező fűhozam-csökkenésre, a pusztai életközösség fokozódó érzékenysége az esetleges túllelegeltetésekkel szemben. A nyárlőrinci erdőssztyepp-tölgyesben beerdősödés miatt végveszélybe került erdei tisztások felnyitása és eredeti kiterjedésének helyreállítása zajlik. A délvidéki földikútya élőhelyeken (Baja, Kelebia) folyamatos élőhelyfejlesztések történnek, legfontosabb elemük az izolált gyepi élőhelyfoltok összekötése, közlekedőfolyosók teremtése. Az inváziós növényfajok irtása a közelmúltban 4000 hektáron növelte a homoki élőhelyek természetességét, ez a tevékenység a jövőben is állandó része a természetvédelmi kezelő működésének. A Homokhátság védett és Natura 2000 területen belüli, tájidegen inváziós növényállományainak 5-7%-át érintették az eddigi beavatkozások.

Jelenleg zajlik a Péteri-tó ökológiai állapotjavítását célzó, KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú projekt.

2.3.5. Alsó-Duna-völgy

A közelmúltban történt beavatkozásokkal együtt középtávon 400 km hosszúságú, használaton kívüli csatorna és gát került és kerül megszüntetésre, szikes tavak eredeti mederalakulatának visszaalakítása történik meg, így több ezer hektárnyi, főleg szikes élőhelyen lesz biztosított a felszíni vizek akadálytalan áramlása, a természetes vízháztartási állapot. Ezzel a duna-völgyi nemzeti parki és Natura 2000 területeken belüli, legsűrűbben felszámolandó - és egyéb tájhasználati érdekek szempontjából fel is számolható - vonalas vízártási határok több, mint 60%-ának kedvezőtlen hatása megszűnik. Ugyanakkor a továbbra is meglévő, általános vízkészlet-gazdálkodási és természetvédelmi szempontból kedvezőt-

len hatású, vízmegőrzés nélkül üzemeltetett vízilétesítmények hossza a KNPI teljes működési területén még sok ezer kilométeres nagyságrendű.

Jelenleg zajlik a Felső-kiskunsági szikes tavak térségének komplex ökológiai állapotjavítása, központban a szabadszállási Böddi-székkal, a LIFE12 NAT/HU/001188 számú, „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Nature projekt keretében.

2.3.6. KNPI saját vagyonkezelésű erdőterületei

Az igazgatóság vagyonkezelésében álló, tájidegen fafajú ültetvények féltermészetes, hazai fafajokból álló erdőkké történő átalakítása is részét képezi az élőhelyfejlesztéseknek. E munka keretében közel 450 hektár tájidegen faültetvény letermelésére és a tájban honos fafajokkal történő felújítására kerül sor a folyamatban lévő munkálatok során (az összes, szerkezetváltásra váró állomány 11-12%-át érintően). Vannak azonban olyan tájidegen faültetvények, amelyeknél nem az erdő művelési ág fenntartása a természetvédelmi célkitűzés, hanem izoláló hatásuk megszüntetése, illetve értékes gyepi élőhelyfoltjaik megőrzése érdekében az erdőterületből történő kivonás. Az erdőterület megszüntetését célzó, folyamatban lévő - erdőtervnek, pályázati projektnek részét képező - beavatkozások nagyságrendje eléri a 100 hektárt (a hasonló átalakításra érdemes területek 18-22%-át).

Jelenleg futó pályázati projektek:

- „Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című, KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú projekt.

- "A Pannon sztyeppék meghatározó állatfajainak megőrzése Magyarország és Szerbia közötti határ régióban" című, PANNONSTEPPE / HUSRB/1602/12/0065 azonosítójú IPA Interreg pályázat (társkezdve mélyezett a KNPI).

2.3.7. Természetvédelmi bemutatóhelyek és eszközök fejlesztése

A folyamatban lévő fejlesztések azt a célt szolgálják, hogy a látogatók helyben kapjanak információkat, szerezzenek élményeket a védett területeken, vagy azok közelében kiépülő információs központokban, így az őket érdeklő, átfogó természetvédelmi ismereteket ne csupán a nemzeti park igazgatóság kecskeméti központjában, az ott található Természet Házában szerezhessék be. Az elindult projektek keretében több új látogatóközpont épül (Kunszentmiklós-Böszörmény, Kolon-tavi Fürkésző ház, bugaci Puszták kapuja, pusztaszeri Kurgán bemutatóház), és jelentősen bővül a tanösvények és a kisebb infrastrukturális fejlesztést igénylő bemutatóhelyek száma is. A természetvédelmi őrszolgálat által használt infrastruktúra és eszközpark fejlesztése a sokrétű feladatkör - tűzvédelemtől az élőhelyek, védett populációk, a természetvédelmi államigazgatás vagyonának őrzésén át a biotikai adatgyűjtésig - minél hatékonyabb ellátását szolgálja.

Jelenleg futó pályázati projektek:

- Élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetének javítása, a természetvédelmi kezelés és bemutatás infrastruktúrájának fejlesztése támogatási forrásból „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén” KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú projekt;

- LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Nature projekt;

- LIFE15 NAT/AT/000834 támogatásból Kunszentmiklós-Nagyállás (Böszörmény) bemutató funkcióinak fejlesztése;

- „Natura 2000 füves élőhelyek és a hozzá kapcsolódó természetvédelmi céllal művelt szántó kezelése” KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú pályázat (Kunszentmiklós-Nagyállás);

- Kunpeszéri oktató központ kialakítása LIFE16 NAT/HU/000599 azonosítójú projekt.
- „Naprózsa Ház a homokon” KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú pályázat.
- "Elfelejtett jégkori képződmények nyomában – Alapszelvények rekonstrukciója a Duna–Tisza közén” című, KEHOP-4.1.0-15-2016-00082 számú projekt.
- „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című, KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 azonosítójú pályázat
- „ A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” LIFE15 NAT/HU/000902 projekt (kutyás természetvédelmi őr egység felállítása).

2.3.8. Legeltetési állattartás

Az utóbbi években komoly fejlesztések kezdődtek meg a KNPI területkezelést szolgáló infrastruktúrájában. Ki lett alakítva az izzási géptelep (tervezett fejlesztésének első, alapszintjén), elindult az állattartó telepek felszereltségének javítása. Fix villanypásztorok kiépítése történt meg, illetve ez folytatódik a legelőállatok elszabadulásából adódó baleseti kockázatok csökkentésére, modern, hatékony gépek és eszközök beszerzésének első lépcsője valósult meg.

Jelenleg futó pályázati projektek:

- „Natura 2000 füves élőhelyek és a hozzá kapcsolódó természetvédelmi céllal művelt szántó kezelése” KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú pályázat;
- „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című, LIFE12 NAT/HU/001188 számú LIFE+ Nature projekt.

2.3.9. Védelemre érdemes területek

Minden védelemre tervezett terület esetében, ami Natura 2000 területnek része, elkészült a Natura 2000 fenntartási terv a közelmúltban. Jelenleg zajlik a védetté nyilvánítás szakmai alapozását tovább erősítő, intenzív természeti értékfelmérés az imrehegyi homokpusztán, a nem védett felső-kiskunsági rákosi vipera élőhelyek területén.

Aktuálisan zajlik a LIFE16 NAT/HU/000599 számú pályázat keretében a Peszéri-erdő természeti értékeinek intenzív felmérése.

3. Stratégiai célok

1) A régió biogeográfiai sajátosságaihoz jobban igazodó, közvetlen szakmai visszacsatolásra épülő természetvédelmi kezelési módszereket megalapozó tudásbázis kialakítása.

A KNPI működési területén található természeti értékek aktuális, regionális természetvédelmi helyzetét és az elmúlt 25 évben érték tett gyakorlati természetvédelmi intézkedések hatását, eredményeit és adósságait, tanulságait feldolgozó tanulmány sorozat olyan tudásbázist fog alkotni, amire alapozva a jelenlegieknél jobban ismert hatású, hatékonyabb gyakorlati természetvédelmi intézkedések tervezhetők. Vizsgálandó természeti értékek a védett fajok és az Élőhelyvédelmi Irányelv függelékein szereplő élőhelyek. A védett fajok, különösen a gerinctelen állatfajok jelentős részének aktuális természetvédelmi helyzetéről nem áll rendelkezésre érdemi információ, de még olyan emblematikus fajokkal kapcsolatos konzervációbiológiai ismeretek is nagyarányú kiegészítésekre szorulnak, mint a rákosi vipera, magyar ősziaraszoló vagy a homoki kikerics. Ugyancsak hiányos az alkalmazott természetvédelmi kezelések eredményességének, hatékonyságának, a védett természeti területek utóbbi évtizedekben bekövetkezett változásainak átfogó, konzervációbiológiai szemléletű elemzése.

A program épít az országos léptékű adatgyűjtések és elemzések információira, de a régióbeli populációk sorsa, élőhelyeik tájtörténete, a korábban alkalmazott természetvédelmi kezelések paraméterei és eredményei olyan részletességgel kerülnek elemzésre, ami az országos szintű feldolgozásokhoz rendelkezésre álló kapacitások lehetőségeit meghaladja. Ez alkalmas lesz a helyi adottságokhoz a lehető legpontosabban igazított természetvédelmi kezelési módszerek megalapozására.

2) Az Alsó-Tisza-völgy szikes pusztai és ártéri életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.

A Tisza-völgy a Kárpát-medence egyik legjelentősebb, tágabb földrajzi kitekintésben is számottevő szerepű ökológiai folyosója. Magyarországi alsó szakaszának legnagyobb kiterjedésű természetközeli élőhelyegyüttese a KNPI működési területén találhatóak, megőrzésük és fejlesztésük országos és nemzetközi jelentőségű közérdek, ami szinergizál az árvízvédelmi és vízkészlet-gazdálkodási közérdekkel, hiszen tervezett lépései között szerepelnek egyebek között **a nagyvízi meder levezető képességét növelő erdő-gyep konverziók és élőhelykezelések, a hullámtér vízborítottságához jobban alkalmazkodó tájhasználati formák elterjesztése, vagy az árhullámokat apasztó, a vizek megtartását és sokoldalú hasznosítását segítő intézkedések** (hajdani ártéri területek rehabilitációja).

3) A Duna–Tisza közi turján–őrjeg vonulat nedvességkedvelő életközösségeire és szárazgyepi szegély-élőhelyeinek életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.

Az összefüggő vizes élőhelyvonulat hazánk legnagyobb kiterjedésű, nemzetközi jelentőségű lápi/mocsári ökológiai folyosója, számos természeti érték legerősebb kárpát-medencei állományával, és csatlakozó értékes erdőssztyeppi maradványokkal. **A fenntartható mező- és erdőgazdálkodási gyakorlatok (erdő szerkezetváltások, megújuló erdőkezelés, környezeti adottságokhoz alkalmazkodó gyep- és szántóföldi gazdálkodás), továbbá vízkészlet-gazdálkodási gyakorlatok kialakításával, illetve szélesebb körű elterjesztésével** megvalósítandó stratégiai természetvédelmi célkitűzés lefedi a) az Alföld egyik biodiverzitási "forró-

pontjaként"számon tartott Felső-Kiskunsági Turjánvidék; b) az izzási Kolon-tó és térsége; c) a régóta tervezett Dél-Őrjegi Tájvédelmi körzet komplex élőhelyfejlesztéseit.

4) A Pannon-régió legnagyobb homokvidékének természetes életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.

A kárpát-medencei endemikus fajokban és életközösségekben bővelkedő Homokhátság a klímaváltozás és az intenzív emberi tájhasználat miatt jelenleg is Magyarország leggyorsabban változó tájai közé tartozik. Természeti értékeinek egy része - az erősebb vízhatást igénylők közül szinte mind - kritikus helyzetű, hosszú távú túlélési esélyeik emberi beavatkozás nélkül minimálisak. A tervezett természetvédelmi fejlesztések - így a **száraz homoki élőhelyek szerkezetének javítása, erdőssztyepp fiziognómia helyreállítása, vízmegőrzés, vízpótlás, káros tájidegen növényi inváziók megfékezése** - az országos és regionális klímavédelmi stratégiával, és olyan fontos további társadalmi közérdekekkel összhangban valósulnak meg, mint a vízkészlet-gazdálkodás megújítása, a turisztikai vonzerő fokozása, illetve általánosságban a táj társadalmi eltartóképességének növelése.

5) A Duna-völgy szikes pusztai életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.

A Duna nagyalföldi szakaszát kísérő szikes puszták nemzetközi jelentőségű ökológiai folyosót alkotnak, hazánk legnagyobb kiterjedésű szoloncsák és szoloncsák-szolonyec szikeseivel, fehér vizű szikes tavaival. Az itt megvalósult tűzokvédelem és agrár-környezetgazdálkodási támogatási rendszer iránymutató szerepű az ország más régiói számára is. Az **elsősorban a fenntartható mezőgazdasági tájhasználat további fejlesztésére és terjesztésére, valamint a természetes hidrológiai viszonyok őrzésére és helyreállítására irányuló** stratégiai célkitűzés egyúttal betagozódik a Víz Keretirányelv végrehajtásának intézkedési sorába, a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kivitelezésébe és a legújabb agrár-környezetgazdálkodási stratégiák megvalósításába.

6. A KNPI saját vagyonkezelésű erdőterületein a biológiai sokféleség növelése.

A Duna—Tisza közén az országos átlagnál jóval alacsonyabb a természetes-természetközeli állapotú erdőállományok aránya. Ennek ellenére, több erdei életközösség-típus, így a borókás-nyárasok és homoki erdőssztyepp-tölgyesek megőrzése hazánkban döntően a KNPI természetvédelmi kezelői felelőssége. Erdőgazdálkodóként különösen a borókás-nyárasok, de emellett a homoki erdőssztyepp-fragmentumok és a folyóvölgyi ligeterdők fenntartását és fejlesztését látja el. A célkitűzés elsősorban **erdő szerkezetváltások végrehajtásán, a jó ökológiai állapotú állományok növelésén, a síkvidéken kevésbé elterjedt, természetközeli felújítási módok alkalmazásán és az állományok természetességének javításán keresztül valósítható meg** (tájidegen növényirtás, természetesebb fiziognómia kialakítása), emellett **nem erdő termőhelyeken az erdő-gyep konverzió végrehajtásával, gyepi élőhelyek helyreállításával.**

7) Intenzívebb társadalmi tudatformálás és természetvédelmi kezelői őrzés a Duna—Tisza köze magas természeti értékű élőhelyeit érintően

A Duna—Tisza köze nem tartozik Magyarország legjelentősebb idegenforgalmi övezetei közé, a Kárpát-medence egyedi - erdőssztyepp biomhoz tartozó - természeti értékeiben bővelkedő, a klímaváltozás és az emberi tájátalakítás környezeti hatásait legerősebben tükröző

régiói közé viszont igen. A Homokhátság "elsivatagosodása" az ország egészén ismert, véleményfoglalásra késztető jelenség. **A mozaikosan szétszórta természeti értékek fenntartása, a táj eltartóképességének megőrzése itt különösen aktív, környezettudatos emberi, összetársadalmi cselekvést igényel,** amibe a megmaradt élőhelyszigetek természetvédelmi kezelői őrizetének erősítése is beletartozik. A társadalom aktívan oltalmazó attitűdjé a természeti környezet, illetve a biogeoszféra és ember egymásra utaltságának értő bemutatása, megismertetése nélkül nem valósulhat meg, mert a tudásbeli alapjai fognak hiányozni. Az **aktív turizmus igényeinek környezetbarát kiszolgálása, az általános környezeti műveltség növelése, a csak ebben a régióban található természeti értékek bemutatása** mellett ezért a nemzeti park igazgatóság a jövőben kiemelt hangsúlyt kíván fektetni **a táj ökoszisztéma szolgáltatásainak bemutatására, jelentőségük megismertetésére, a fenntartható tájhasználatra vonatkozó ismeretek átadására.** Hasonlóképp törekszik a KNPI a nemzeti park igazgatóságok egész országot lefedő hálózatában rejlő lehetőségek kihasználására, a nemzeti parki programok hálózatba szervezésére. Ennek elősegítésére bemutatóhelyein más nemzeti park igazgatóságok programjairól is tájékoztatást kíván adni, különösen figyelemmel a szomszédos alföldi nemzeti parkok programjaira.

8. Védett legelőterületekre jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.

A Duna-Tisza köze természetközeli állapotú gyepi élőhelyeinek többségén a jól tervezett, nem túl magas intenzitású, rendszeres legeltetés, vagy annak legalább időszakos biztosítása a természeti értékek hosszú távú fenntartása céljából kedvezőbb hatású a sok éven keresztül változatlanul folytatott, állandó kaszálásnál. **A legeltetési területkezelés kiterjesztése és minőségi fejlesztése** ezért továbbra is indokolt, ez azonban infrastrukturális fejlesztéseket igényel.

9. Közösségi jelentőségű fajok és közösségi jelentőségű élőhelyek tájszintű térbeli dinamikájához szükséges feltételek hosszú távú biztosítása

A Duna-Tisza köze számos közösségi jelentőségű fajának és élőhelyének (lössztyepprétek, homoki sztyepprétek, szikes pusztai életközösségi elemek) hosszú távú fennmaradási esélye csak akkor jó, ha állományaik működőképes, élőhelyfoltok közötti elvándorlást lehetővé tevő hálózatba rendeződnek. Ehhez további, a rendszer működőképességét biztosító ökológiai folyosók, illetve refúgiumterületek védelem alá helyezése szükséges.

4. Fejlesztési célok és a megvalósítást szolgáló intézkedések

Lásd külön táblázatos mellékletben.

4.1. Fejlesztési célok megvalósítását szolgáló intézkedések áttekintő térképe/térképei

Lásd külön térképmellékletben.

1. melléklet: A ... Nemzeti Park Igazgatóság fejlesztési tervének logikai kerete

Fejlesztési irányokat jelző STRATÉGIAI CÉLOK	A stratégiai célokat megalapozó KÖRÜLMÉNYEK	Releváns futó, vagy megvalósult FEJLESZTÉSEK EREDMÉNYEI	A stratégiai célok megvalósítását szolgáló FEJLESZTÉSI CÉLOK	A fejlesztési célok teljesülését biztosító INTÉZKEDÉSEK	Kapcsolódó stratégiai célok
A különböző stratégiai vagy tervezési dokumentumokból, az aktuálisan jelentkező külső és belső körülményekből, illetve az észlelt szakmai kihívásokból levezethető fejlesztési irányok megfogalmazása	A fejlesztési szükségleteket keletkeztető, illetve a fejlesztési irányok meghatározása szempontjából releváns körülmények – pl. milyen természeti értékek megóvásában van feladata az igazgatóságnak? milyen veszélyeztető tényezők jelentkezése észlelhető?	A stratégiai cél szempontjából releváns fejlesztések összegző bemutatása. A projektek pontos hivatkozása, felsorolása nem szükséges; ezek helyett a megvalósított fejlesztés/fejlesztések jellegét (pl. élőhely-rekonstrukció), illetve az elért eredményeket kell röviden, lehetőleg számszerűsítve felsorolni	Az adott stratégiai cél megvalósulását szolgáló, a tervezési időszak végére a jelen ismeretek alapján, illetve a szükséges források rendelkezésre állását feltételezve reálisan elérhető, számszerűsíthető célok. Egy stratégiai célhoz több fejlesztési cél is kapcsolódhat. Minden fejlesztési célhoz kapcsolódik legalább egy elsődleges stratégiai cél (az adott sor első cellájában szereplő), de további stratégiai célok kapcsolódása is jelezhető a sor utolsó cellájában*	A fejlesztési cél elérését biztosító intézkedések megnevezése. Az intézkedés közvetlenül megfeleltethető egy-egy projektnek, vagy projekt-csoportnak, továbbá magában foglalja mindazon, egymáshoz térben és/vagy időben logikusan kapcsolódó tevékenységeket (a későbbi projektek támogatható tevékenységei), amelyek megvalósítása a fejlesztési cél eléréséhez szükséges.	*Id. a fejlesztési célok oszlopában szereplő magyarázatot
1. A régió biogeográfiai sajátosságaihoz jobban igazodó, közvetlen szakmai visszacsatolásokra épülő természetvédelmi kezelési módszereket megalapozó tudásbázis kialakítása.	- A védett természeti értékek jelentős részének aktuális természetvédelmi helyzete nem ismert kielégítően. - A természetvédelmi kezelések gyakran nem elég stabil szakmai alapokon nyugszanak. - Fennáll a veszélye, hogy a természetvédelmi kezelések nem elég hatékonyak, nem biztosítják egyes természeti értékek hosszú távú megőrzését, a kezelésre fordított erőforrások nem a tényleges konzervációbiológiai igények szerint felosztottak.	- A természetvédelmi őrszolgálat javuló technikai felszereltségének, a folyamatosan fejlesztett adatgyűjtési, monitorozási tevékenységnek köszönhetően jelentősen bővült a nyilvántartott biotikai adatok száma, ami 2017-ben meghaladta a 253 000 előfordulási adatot. - A KNPI kódjával ellátott minden Natura 2000 területnek (9 madárvédelmi, 34 élőhelyvédelmi célú terület) készült ökológiai háttérelemzéseket is tartalmazó fenntartási terve. - Számos kutatás foglalkozott már az utóbbi évtizedben a jelenlegi természetvédelmi kezelések és lehetséges alternatíváik ökológiai hatásainak kutatásával, így például az eltérő kaszálási időpontok, vagy a különböző legeltetési módszerek (legelőnyomási alternatívák, legelőhasználati menetrendek)ökológiai előnyeinek és hátrányainak vizsgálatával.	1. A KNPI működési területén található természeti értékek aktuális, regionális természetvédelmi helyzetének és az elmúlt 25 évben értük tett gyakorlati természetvédelmi intézkedések eredményeinek elemzése tanulmányosorozat formájában.	1. Függelékes élőhelyek aktuális természetvédelmi helyzetének elemzése a természetvédelmi kezelési prioritások megállapítása érdekében.	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
				2. Védett fajok aktuális természetvédelmi helyzetének elemzése a természetvédelmi kezelési prioritások megállapítása érdekében	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
				3. Kiadvány készítése a KNPI elmúlt 25 évben tett gyakorlati természetvédelmi intézkedéseinek eredményeiről, adósságairól és szakmai tanulságairól.	7
2. Az Alsó-Tisza-völgy szikes pusztai és ártéri életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.	- A síkvidéki kultúrtájban leálltak a természetes mederképző folyamatok, a szikes és nem szikes medrek folyamatos eutrofizációja, feltöltődése tájszinten veszélyeztetni életközösségeik hosszú távú fennmaradását, mert nincsenek természetes úton keletkező új medrek. - A Tisza-völgy kiváló terjedési lehetőségeket kínál a tájidegen inváziós növényeknek. Emberi védekezés nélkül az általuk elfoglalt élőhelyek kiterjedése még mindig tovább növekszik. - Folyamatosan nő egyes nemzetközi jelentőségű vonuló madárfajok állománya a Tisza-völgyben a vonulási útvonalak átrendeződése és az észak-európai fészkelő állományok növekedése miatt. Táplálkozási igényük és pihenő-, éjszakázó helyek iránti igényük a jelenlegi élőhely-, illetve tájhasználati kínálattal egyre nehezebben elégíthető ki.	- A KNPI az eutrofizáció, a mederfeltöltődés elleni védekezés keretében több elnádasodott szikes tömeder intenzív kilegeltetését kezdte (Gátéri Fehér-tó, 160 ha), illetve valósította már meg (pusztaszeri Vesszős-szék, 30 ha). Természetes medrek kotrásos kezelését pályázati finanszírozásból szintén megkezdte korábban (Mártélyi-holtág kotrása 15 ha, alpári Nagy-tó kotrása 7 ha). - Az Igazgatóság az utóbbi évtizedben 300 ha-t meghaladó kiterjedésű, tájidegen fásszárúakkal erősen fertőzött területet alakított át rendszeresen kezelt gyeppé a Tisza-völgyben. Évente átlagosan 30-40 ha területen folytat önerőből további, visszaszorítást célzó kezelést. A teljes visszaszorítás nem reális célkitűzés, az özönnövényektől mentesített területek kiterjedésének növelés viszont az. - A térségben legelő állatállomány növelése (legutóbb: bivalyállomány erősítése) 200 ha-os nagyságrendben gyarapította a táplálkozóhelyül szolgáló, a korábbi alulhasznosított vegetációhoz képest csökkent magasságú és avarosodottságú gyepek kiterjedését, illetve a pihenőhelyként használt nyílt vizek kiterjedését.	2. Az Alsó-Tisza-völgy vizes élőhelyeinek ökológiai állapotjavítása.	4.Tisza Alpár-bokrosi öblözet ökológiai állapotának javítása	
				5.Alpár-bokrosi Sós-tó ökológiai állapotának javítása	
				6. Csaj-tó ökológiai állapotának javítása	8
				7. Madárvonulási szempontból kiemelkedő jelentőségű élőhelyek fejlesztése a Pustaszeri Tájvédelmi Körzetben	
				8. Tisza-menti holtágak hosszú távú fenntartását célzó mederkezelési koncepció kidolgozása	
				9. Mártélyi Tájvédelmi Körzet ökológiai állapotának javítása	6
3. A Duna–Tisza közti turján–őrzeg vonulat nedvességkedvelő életközösségeire és szárazgyepi szegély-élőhelyeinek életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.	- A korai szukcessziós stádiumú élőhelyeket alakító természetes folyamatok nagyrészt leálltak a síkvidéki tájban, intenzívvé vált a nyílt vizek benővényesedése, a löszsziepprétek cserjésedése. - A nagy kiterjedésű másodlagos gyepek biodiverzitásának gyarapodása a korlátozott kolonizáció miatt lassú. - A korábbi vízmegőrzések ellenére, egyes területeken az antropogén hatások és a klímaváltozás által előidézett vízvesztesség-növekmény miatt folytatódik az erős vízhatást igénylő életközösségek állapotának leromlása, illetve teljes átalakulása.	- A nem kívánatos szukcesszió visszaforgatására korábbi intézkedések is történtek (Kolon-tó kotrása több fázisban, közel 50 ha-on, cserjeirtások a löszvölgyekben 3 ha-on), de a még kezelésre váró, legértékesebb élőhelyrészek kiterjedése többszöröse a már kezeltnek. - A Turjánvidék területén megközelíti az 1500 ha-t a természetvédelmi célra (is) tekintettel visszagyepesített területek kiterjedése, ezeken a természetes kísérőfajok kolonizációját aktívan segítő beavatkozások azonban nem voltak jellemzők. - A Turján- és Őrzegvonulat a KNPI vízmegőrző intézkedéseinek leggyakoribb célterülete. Több tucat ideiglenes vízmegőrző műtárgy, a Kolon-tó vízszintjének jelentős emelése összességében 6000 ha-t meghaladó	3. A Duna–Tisza közti turján–őrzegvonulat természetes élőhelyeinek ökológiai állapotjavítása	10.Izsáki Kolon-tó és a hozzá kapcsolódó vizes élőhelyek ökológiai állapotának folytatódó javítása	
				11. A Felső-Kiskunsági turjánvidék hidroökológiai állapotának javítása a többletvízhatástól függő, közösségi jelentőségű élőhelyek és állományainak hosszútávú fenntartásához	
				12. Vörös-mocsár ökológiai állapotának javítása	
				13. Őrzegperemi löszvölgyek állapotjavítása	8
				14. A felső-kiskunsági Turjánvidék visszagyepesített területein a vegetáció ökológiai állapotának javítása	

1. melléklet: A ... Nemzeti Park Igazgatóság fejlesztési tervének logikai kerete

	- Különösen a kiszáradás miatt átalakuló területeken továbbra is intenzív a tájidegen inváziós növényfajok terjedése.	területen javították már eddig érdemben a hidrológiai viszonyokat. - Tájidegen inváziós növények irtása a közelmúltban is intenzíven folyt a területen, részben a magántulajdonos területhasználók védekezésének hatékony megkövetelésének köszönhetően, részben a KNPI vagyongazdálkodásában lévő területeken, a természetvédelmi államigazgatás önkormányzatától. Az érintett, főként gyepeként kezelt területek összkiterjedése min. 550 ha, de folytatódó kezelések hiányában az inváziós fajok rekolonizációja is folyamatos, és korábban kezeletlen területek is léteznek (főleg magántulajdonban).			
4. A Pannon-régió legnagyobb homokvidékének természetes életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.	- A meszes homok alapkőzetén kialakult természetes életközösségek megőrzésében legnagyobb felelőssége a KNPI-nak van a nemzeti park igazgatóságok közül. - A mozaikos erdőössztyeppi élőhelyszerkezet hiánya (helyette fátlan gyepek, vagy zárt cserjések, erdők kialakulása) az erdőössztyeppi életközösségek elszegényedésével, számos védett fajának eltűnésével fenyeget. - Az üde buckaközi gyepek a Homokhátság legveszélyeztetettebb vegetációtípusai közé tartoznak, állományaik kipusztulás szélén állnak. - A homoki élőhelyek a tájidegen inváziós növényfajok terjedésének legfontosabb helyszínei közé tartoznak. - A Homokhátság elszaporodott vaddisznóállománya komoly károkat okoz túráásával a gyepterületeken, illetve a szintén túlszaporodott populációjú dűvad ragadozókkal együtt a zsákmányállataik állományaiában. - A régióban legfeljebb csak időszakosan állt meg, minden rendelkezésre álló adat szerint folytatódik a talajvízszint-süllyedés, ezzel együtt a korábbi vizes élőhelyek kiszáradása. A még rendszeresen vízborított medrek is rohamosan töltődnek fel, benővényesednek. Emberi beavatkozás nélkül a homokhátsági tómedrek egykori nyíltvízi életközösségei maradéktalanul megszűnnek. - A délvidéki földikútja ismert állománya még mindig nem éri el a gerinces állatok esetében a hosszú távú fennmaradás szempontjából általában minimum szükségesnek tartott ezres nagyságrendet. A faj megőrzése ezért továbbra is aktív beavatkozásokat igényel. - A táj folytatódó átalakítása miatt sokfelé egyre izoláltabbak a természetes homoki élőhelyek maradványai.	- A KNPI-nak még nem volt olyan élőhelykezelési tevékenysége, ami természetközeli állapotú, fátlan zártabb homoki gyepek faültetések révén történő mozaikosabbá tételét tűzte volna ki célul (az egykor jellemző erdőössztyepp fiziognómia helyreállítását), ez a típusú tevékenység úttörő jellegű lesz. Zárt erdőterületek nyitottabb szerkezetűvé tételére korábban is sor került, min. 9 ha-on. - Üde buckaközi gyepek életközösségének megmentését, illetve helyreállítását közvetlenül célzó kezelési beavatkozásokra nem került még sor korábban. - A tájidegen inváziós növényfajok elleni védekezés rendszeresen folyik a homokhátsági KNPI vagyongazdálkodási területeken, évente minimum 25-35 ha-on. - A dűvadak és a túlszaporodott vaddisznóállomány elleni védekezés korábban is folyt, a KNPI saját különleges rendeltetésű vadászterületén ez az egyik legfontosabb természetvédelmi célkitűzés (elejtett vaddisznó 2016-ban 44 db; dűvad teríték 93 db). Az eredményes állománycsökkentéshez további technikai fejlesztések szükségesek. - A homokhátsági tavak életközösségeinek őrzését eddig többnyire vízmegőrzések, illetve csatornából történő vízpótlások révén próbálta megvalósítani az Igazgatóság (kb. 220 ha területet érintően, Péteri-tó, ágasegyházi, orgoványi rétek), ahol volt erre alkalmas vízkészlet még egyáltalán. Kotrásos, nagyobb földmunkákkal járó, természetvédelmi célú mederrekonstrukciókra még nem került sor a Hátságban (a Péteri-tó esetében pályázati finanszírozásból jelenleg indul). - A délvidéki földikútja védelme érdekében a közelmúltban tett nagy lépés a Bajai földikútja-rezervátum TT védetté nyilvánítása. A faj hosszú távú fenntartása ugyanakkor a jelenlegi helyzetben még állománynövelést igényel, az országhatár mellett honvédelmi okokból zavart élőhelyek mellett pedig szükségesnek látszik új élőhelyek kialakítása, illetve betelepítése. - Homoki faültetvények gyeppé alakítását illetően rendelkezik tapasztalatokkal a KNPI. A tartós szegfű LIFE keretében közel 45 ha homoki gyepek kialakítására került sor, hasonló akciók történtek a rákosi vipera telelőhelyek rekonstrukciójában (szintén LIFE). Összességében 100 ha-os nagyságrendű erdő-gyep konverziók történtek a közelmúltban.	4. A Pannon-régió legnagyobb homokvidékére jellemző , természetközeli állapotú élőhelyek ökológiai állapotjavítása	15. Bócsa-Bugaci homokpuszta ökológiai állapotának javítása	
				16. Nyárlőrinci-erdő erdőössztyepp-tölgyeseinek állapotjavítása	6
				17. Pirtói Nagy-tó ökológiai állapotának javítása	
				18. A délvidéki földikútja élőhelyeinek fejlesztése	
				19. Ágasegyháza-Orgoványi rétek ökológiai állapotának javítása	
				20. KNP Fülöpházi-buckavidék ökológiai állapotjavítása	6
				21. Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák ökológiai állapotának javítása	
				22. Izsáki Kolon-tó melletti homokbuckás ökológiai állapotának javítása	
5. A Duna-völgy szikes pusztai életközösségeire jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.	- A hazai szoloncsák és szoloncsák-szolonyc szikesek, továbbá a fehér vizű szikes tavak őrzésében a KNPI-nak van legnagyobb felelőssége a nemzeti park igazgatóságok közül. - A hidrológiai viszonyok mesterséges	- A KNPI már hosszabb ideje tevékenykedik a szikes puszták minél természetközeli hidrológiai viszonyainak kialakításán. Mostanára 300 km-t jelentősen meghaladó hosszúságban szüntetett meg (vagy zárt le) a természetes élőhelyek vízkészletét nem kívánatos módon elvezető, a mezőgazdasági termelés szempontjából nem	5. A Duna-völgy pannon szikes élőhelyeinek ökológiai állapotjavítása.	23. Felső-kiskunsági szikes tavak térségének komplex ökológiai állapotjavítása, központban a szabadszállási Bóddi-székkal.	8
				24. Szikespusztai környezetben lévő, madárfészkelésre alkalmas facsoportok ökológiai állapotának javítása	

1. melléklet: A ... Nemzeti Park Igazgatóság fejlesztési tervének logikai kerete

	megváltoztatása, befolyásolása a szikes életközösségeket károsító hatások legjelentősebbjei közé tartozik. - A tájidegen inváziós fásszárúak terjedése a szikes pusztákon is okoz természetvédelmi problémákat. - A környező ökoszisztémák egyensúlyának felborulása következtében őshonos fajoknak más fajok rovására történő felszaporodása is aktív beavatkozást igényel, például a vaddisznó, róka, borz, dalmányos varjú esetében.	jelentőségteljes funkciójú (vagy éppen kontraproduktív hatású) csatornákat, árkokat, de ilyenek még mindig nagy mennyiségben léteznek, üzemelnek. A kedvezőbbé tett hidrológiai állapotú szikes élőhelyek kiterjedése meghaladja az 1600 ha-t. Elsőrendű belvízmű nyomvonalának természetvédelmi célból történő megváltoztatására még nem került sor korábban. - A szikespusztai környezetben lévő szántók visszagyepesítése régóta fennálló gyakorlat a Duna-völgyben, ezer hektárt lényegesen meghaladó az így kialakított másodlagos gyepek kiterjedése. - A szikespusztai környezetben tenyésző, tájidegen inváziós fásszárúak irtása szintén komoly múltra tekint vissza. A mentesített területek kiterjedése közelíti a száz hektárt.		25. KNPI Miklapusztán a hidrológiai viszonyok javítása 26. Csornapusztai lőtér magasabb természeti értékű szikes gyepeinek ökológiai állapotjavítása 27. Kékesi-rét és Szelidi-tó ökológiai állapotának javítása	
6. A KNPI saját vagyongazdálkodású erdőterületein a biológiai sokféleség növelése.	- A közösségi jelentőségű erdei élőhelyek egyikének sincs kedvező természetvédelmi helyzete a KNPI működési területén. Életközösségeik legfontosabb veszélyeztető tényezői: a tájidegen inváziós fajok terjedése, az állományok izolálódása, kiterjedésük túlságos lecsökkenése, a természetes populációdinamika hiánya, a természetes állományszerkezet hiánya, a túltartott nagyvadállomány károsító hatása. - Endemikus növényfajunk, a bugaci nőszőfű fennmaradásának biztosításában a KNPI felelőssége a legnagyobb a nemzeti park igazgatóságok közül. Ismert összállománya mindössze néhány ezer fő, ezek többsége védelem alatt nem álló területen él. - A KNPI-nak területarányosan minimum hasonló mennyiségű munka- és energia-befektetéssel kezelhetők a vagyongazdálkodásban álló erdőterületei, mint a nem természetvédelmi ágazathoz tartozó állami erdőgazdálkodóknak, viszont sokkal kisebb létszámú a területegységre számított erdészeti szakszemélyzete. Az erdészeti ágazat munkáltatói kínálatához képest ráadásul gyengébb a munkaerőt vonzó és megtartó képessége is. - A KNPI vagyongazdálkodásában lévő erdőterületek között jelentős arányban találhatók nem erdő termőhelyre telepített, illetve a korábbi természetes élőhelyek maradványait őrző faültetvények.	- A természetközeli állapotú erdőállományok kialakítását célzó természetvédelmi kezelések régóta folynak a KNPI kivitelezésében. Közel 450 ha tájidegen fajú erdőállomány szerkezetének átalakítására került sor az elmúlt két évtizedben , és hasonló nagyságrendben történt meg az erdőszerkezet javítása. - Erdő-gyep konverziót 100 ha-os nagyságrendben hajtott végre korábban a KNPI, jelentős tapasztalatokkal rendelkezik ezen a téren. - Az erdészeti szakszemélyzet fokozatos létszámfejlesztését korábban megkezdte az Igazgatóság, de az általa kezelt 10 000 ha-os nagyságrendű erdőterület szakszerű gondozása további szakembereket igényel. Az Erdészeti Osztály teljes létszáma jelenleg 10 fő, erdőmérnököktől a gépkezelőkig. - A bugaci nőszőfű célzott védelmét szolgáló erdőkezelési beavatkozásokat korábban nem végzett a KNPI.	6. A KNPI saját vagyongazdálkodású erdei élőhelyein az ökológiai állapot javítása	28. Idegenhonos fajokból álló erdők szerkezetének átalakítása 29. Erdőszerkezet javítás 30. Erdőgazdálkodói személyi állomány fejlesztése 31. Erdészeti szakszemélyzet munkafeltételeinek javítása 32. Erdei fajvédelmi intézkedések 33. Gyepek helyreállítása erdőterületeken	4, 2, 3 4, 2, 3, 2, 3, 4, 5
7. Intenzívebb társadalmi tudatformálás és természetvédelmi kezelői őrizet a Duna—Tisza köze magas természeti értékű élőhelyeit érintően	- Természetvédelmi tevékenységéhez úgy tud erős társadalmi támogatást kapni az Igazgatóság, ha minél többen ismerkednek meg az általa őrzött természeti értékekkel, a természetkímélő tájhasználat az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartásának társadalmi és gazdasági előnyeivel. - A térségben működő idegenforgalmi vállalkozások jelzik, hogy hasznosnak tartják a terepi tanösvényeket, kijelölt túraútvonalakat, helyi bemutatóközpontokat, építenek azok kínálatára. - Az elvárosiasodó társadalom, különösen a fiatal generációk egyre nagyobb arányban digitális felületekről szerzik be információikat, ez fokozott igényt támaszt a KNPI online	- A KNPI tanösvényeit régóta fejleszti, jelenleg 26 db szolgálja a látogatókat. Bemutatóközpontjai szintén intenzíven kihasználják. A nemzeti park területét és bemutatóhelyeit, a természetvédelemmel kapcsolatos élményekért és információkért 100 ezer körüli regisztrált látogató keresi fel évente, a nem regisztrált túrázók, tanösvény látogatók száma becsülten további több tízezres nagyságrendű. A látogatók minél jobb minőségű kiszolgálása jelentősen visszahat a természetvédelem társadalmi támogatottságára. - A KNPI facebook oldalát körülbelül 7000-en kedvelik, a posztok alkalmankénti látogatottsága megközelíti az 50 ezret. A KNPI központi szerverről üzemeltetett weboldalának látogatottsága nem ismert (egyebek között ezt i orvosolni kívánja a tervezett fejlesztés).	7. Természetvédelmi bemutatóhelyek és eszközök fejlesztése a Duna—Tisza közén.	34. Természet Háza és a Hankovszky-liget bemutatóhelyeinek megújítása. 35. KNPI működési területén található tanösvények megújítása 36. Kolon-tó térségi bemutatóhelyek fejlesztése 37. Bugac (Bugapuszta) térségi bemutatóhelyek fejlesztése 38. Fülöpházi buckavidék bemutatóhelyeinek fejlesztése 39. Lakiteleki Tőserdő térségi bemutatóhelyek fejlesztése 40. KNPI weboldalának megújítása 41. Új ökológiai bemutatóhelyek létrehozatala 42. A Duna-Tisza köze élettelen természeti értékeinek bemutatása 43. Természetvédelmi őrszolgálat hatékonyságnövelő	

1. melléklet: A ... Nemzeti Park Igazgatóság fejlesztési tervének logikai kerete

	jelenlétére. - A KNPI ismeretterjesztési célú, nyomtatott szakmai kiadványai számos szakemberhez, pedagógushoz, érdeklődő állampolgárhoz jutottak el, és döntően pozitív visszajelzésekben részesültek.			fejlesztése	
8. Védett legelőterületekre jellemző biológiai sokféleség hosszú távú megőrzési esélyeinek javítása.	- A legeltetési területkezelés előnyeit számos élőhelytípus esetében igazolták a tudományos kutatások a kaszálással szemben (természetesebb vegetációszerkezet, nincs hirtelen fiziognómia- és mikroklima változás, a kezelés miatt váratlanul bekövetkező szárazságstressz, stb.) - A legeltetési élőhelykezeléssel jobb ökológiai állapotba hozható élőhelyek jelenleg is nagy kiterjedésben vannak a védett területeken. Kezelésükhöz nem minden esetben biztosítható jelenleg a szükséges állatlétszám. - A természetvédelmi élőhelykezelés, területhasználat hatékonyságát rontják a mezőgazdasági gépek szervizelési, tárolási, stb. célból történő, nagy távolságú utaztatásai. - Az Igazgatóság fontos szerepet tölt be több őshonos állatfajta génmegőrzésében (magyar szürke marha, Furioso-North Star ló, házi bivaly, mudi). - A mozaikos kiskunsági tájban a közutak, látogatott turistaösvények, magántulajdonú szántóterületek, stb. mentén a legelők balesetmentes üzemeltetése sokszor csak villanypásztoros lekerítés mellett valósítható meg.	- A KNPI vagyonkezelésében lévő őshonos legelőállat állomány 2016-ban: magyar szürke szarvasmarha 1434 egyed, magyar házi bivaly 874 egyed, Furioso-North Star ló 30 egyed. - Az Igazgatóság saját vagyonkezelésében álló, gyepterület művelési ágú terület 2016-ban 32 820 ha, ebből saját használatban 10 052 ha. A SAPS támogatott területek kiterjedése: állandó legelő (legeltetett) 4842 ha, állandó legelő (kaszált) 835 ha, ideiglenes gyepterület (legeltetett) 164 ha, ideiglenes gyepterület (kaszált) 276 ha. - A legelőterületek balesetveszélyes határszakaszainak biztonságos lekerítését korábban megkezdte az Igazgatóság, ezeken a területeken (így: fülöpszállási Kelemen-szék térsége) ténylegesen csökkent a korábbi balesetveszélyes szituációk száma.	8. Legeltetési természetvédelmi gyepterületi kiterjesztése, minőségi javítása	44. Pusztaszeri állattartó telep felújítása és fejlesztése	2
				45. Régiós területkezelési központ létrehozása a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben	2
				46. Izsák-Páhi állattartó telep fejlesztése a legeltetési gyepterület kiterjesztése és őshonos állatfajta génmegőrzésének fejlesztése érdekében	3, 4
				47. Izsáki gépterület területkezelési központ fejlesztése	
				48. Bugaci állattartó telep felújítása és fejlesztése	4
				49. Legeltetési területkezelés fejlesztése a Duna-völgy szikes pusztáin	5
9. Közösségi jelentőségű fajok és közösségi jelentőségű élőhelyek tájszintű térbeli dinamikájához szükséges feltételek hosszú távú biztosítása	Az Igazgatóság működési területén további védetté nyilvánításokat indokol: - unikális természeti értékek előfordulása (például Imrehegyi homokpuszta - fajgazdag zárt homoki sztyeppré; felső-kiskunsági rákosi vipera élőhelyek; Peszéri-erdő és Nyárlőrinci-erdő erdőssztyeppi élőhelyei; Bácskai-síkvidék zárványterületei); - a meglévő, nagyobb kiterjedésű védett természeti területekkel azonos értékű, azokhoz csatlakozó, azokkal élőhelyi, funkcionális, tájhasználati egységet alkotó területrészek léte (például: Miklapusztai bővítése, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet bővítése).	A védelemre tervezett területek egy részénél korábban már történt erre vonatkozó felterjesztés, csak ez nem valósult meg (például Imrehegyi homokpuszta). A KNPI megújított, biotikai adatait illetően bővített tartalmú felterjesztést kíván tenni ilyen esetekben. A védetté nyilvánítást segítő szakmai dokumentációk születtek Natura 2000 fenntartási tervek formájában gyakorlatilag minden felsorolt területet érintően.	9. Kiemelkedő értékű, nem védett élőhelyek védetté nyilvánítása	50. Legeltetési területkezelés fejlesztése az őrjegyperemi löszvölgyekben	3
				51. Kiskunsági Nemzeti Park területének bővítése (Miklapusztai)	
				52. Imrehegyi homokpuszta védetté nyilvánítása	
				53. Császártöltési Magaspart természeti emlékként történő védetté nyilvánítása	
				54. Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet területének bővítése	
				55. Bácskai-síkvidék magas természeti értékű zárványterületeinek védetté nyilvánítása	
				56. Nyárlőrinci-erdő védetté nyilvánítása	
				57. A nem védett felső-kiskunsági rákosi vipera élőhelyek védetté nyilvánítása	

Fejlesztési cél: 1 - 1. A KNPI működési területén található természeti értékek aktuális, regionális természetvédelmi helyzetének és az elmúlt 25 évben értük tett gyakorlati természetvédelmi intézkedések eredményeinek elemzése tanulmányorozat formájában.								
Elvárt eredmények: a KNPI működési területén ismert előfordulású 860 védett növény- és állatfaj faj aktuális, regionális természetvédelmi helyzetének konkrét terepi adatokon alapuló elemzése / a KNPI működési területén ismert előfordulású, az Élőhelyvédelmi Irányelv függelékén szereplő 17 db élőhelytípus aktuális, regionális természetvédelmi helyzetének, hosszú távú fennmaradási esélyének konkrét terepi adatokon alapuló elemzése / a védett fajok és függelékes élőhelytípusok állománydinamikájának és hosszú távú fennmaradási esélyének megállapítása; az eredményekről szóló tanulmányorozat világhálón történő közzététele /a KNPI működési területén található védett természeti területeken és Natura 2000 területen az elmúlt 25 évben tett gyakorlati természetvédelmi kezelési intézkedések eredményeiről, adósságairól és szakmai tanulságairól szóló kiadvány megjelentetése								
#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
1.	Függelékes élőhelyek aktuális természetvédelmi helyzetének elemzése a természetvédelmi kezelési prioritások megállapítása érdekében.	17 függelékes élőhelytípus állományairól a hiányzó terepi információk begyűjtése 56 terepnapi munkával; eredmények világhálón publikált tanulmányorozatban történő közzététele	KNP minden területegysége, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Kőrös-éri Tájvédelmi Körzet, Kiskőrösi-turjános TT, Holdrutás-erdő TT, Császártöltési Vörös-mocsár TT, Érsekalmi Hét-völgy TT, Kunpeszéri Szalag-erdő TT, Hajósi kaszálók és löszpartok TT, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár TT, Pirtói homokbuckás TT; a megvizsgált állapotú élőhelyek összesített területi kiterjedése 12 000 ha.	HUKN20001 - HUKN20036, kivéve HUKN20010 és HUKN20012; HUKN30001-HUKN30003; HUKN22037; a megvizsgált állapotú élőhelyek összesített területi kiterjedése 12 000 ha.	1530, 3130, 3150, 3160, 3270, 40A0, 6210, 6250, 6260, 6410, 6440, 7210, 7230, 91E0, 91F0, 91I0, 91N0	900	saját forrás / konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	1)
2.	Védett fajok aktuális természetvédelmi helyzetének elemzése a természetvédelmi kezelési prioritások megállapítása érdekében	140 növény- és állatfaj állományairól a hiányzó terepi információk begyűjtése 225 terepnapi munkával; ezt felhasználóan a KNPI működési területén található 860 védett növény- és állatfaj aktuális természetvédelmi helyzetéről világhálón publikált tanulmányorozat közzététele	KNP minden területegysége, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Kőrös-éri Tájvédelmi Körzet, Kiskőrösi-turjános TT, Császártöltési Vörös-mocsár TT, Érsekalmi Hét-völgy TT, Kunpeszéri Szalag-erdő TT, Hajósi kaszálók és löszpartok TT, Pirtói homokbuckás TT, Péteri-tavi Madárrezervátum TT; a felmérésekkel reprezentált védett természeti területek kiterjedése 30 000 ha.	HUKN10001-HUKN10008, HUKN20001 - HUKN20036, kivéve HUKN20010, HUKN20012 és HUKN20016; HUKN30001-HUKN30003; HUKN22037; a felmérésekkel reprezentált Natura 2000 területek kiterjedése 40 000 ha.	Nem teljes körű lista: Colchicum arenarium, Iris humilis ssp. arenaria, Ephedra distachya, Thelypteris palustris, Anemone sylvestris, Achillea ochroleuca, Astragalus dasyanthus, Epipactis bugacensis, Dianthus superbus, Gentiana pneumonanthe, Iris sibirica, Helychrysium arenarium, Iris variegata, Lathyrus palustris, Vinca herbacea, Plantago maxima, Onosma arenaria, Peucedanum arenarium, Plantago swarzenbergiana, Pulsatilla nigricans, Pseudolysimachion longifolium, Carabus hungaricus, Vertigo angustior, Vertigo moulinsiana, Isophya costata, Lycaena dispar, Maculinea teleius, Misgurnus fossilis, Umbra krameri, Bombina bombina, Misgurnus fossilis, Umbra krameri, Emys orbicularis, Circus aeruginosus, Lanius minor, Dendrocopos medius, Tringa totanus, Limosa limosa, Numenius arquata, Microtus agrestis, Myotus dasynceme;	4 000	saját forrás / konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	1)
		Kiadvány készítése a KNPI elmúlt 25 évben tett gyakorlati természetvédelmi intézkedéseinek eredményeiről, adósságairól és szakmai tanulságairól.	KNP minden területegysége, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Kőrös-éri Tájvédelmi Körzet, Kiskőrösi-turjános TT, Császártöltési Vörös-mocsár TT, Érsekalmi Hét-völgy TT, Kunpeszéri Szalag-erdő TT, Hajósi kaszálók és löszpartok TT, Péteri-tavi Madárrezervátum TT;	HUKN10001-HUKN10008, HUKN20001 - HUKN20036; HUKN30001-HUKN30003; HUKN22037; a reprezentált Natura 2000 területek kiterjedése 180 000 ha.	a KNPI működési területén előforduló védett növény- és állatfajok, a védett természeti területek és Natura 2000 területek összessége	5 200	saját forrás / konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	1)
Fejlesztési cél: 2 - Az Alsó-Tisza-völgy vizes élőhelyeinek ökológiai állapotjavítása								
Elvárt eredmények: Az Alsó-Tisza völgy hulámtéri öblözetein (Alpár-bokrosi öblözet, Mártélyi-öblözet) az ökológiai állapot javítása a holtágak száraz időszakban történő vízpótlásával, inváziós növényirtással / a halastóvá alakított egykori szikes tavak (Csaj-tó, szegedi Fehér-tó) ökológiai állapotának javítása a természetes élőhelyi viszonyok részleges helyreállításával / hosszú távú holtágkezelési koncepciók kidolgozása / madárvonulási szempontból fontos élőhelyek fejlesztése a Pusztaszeri TK-ban hidrológiai viszonyok javításával, táplálékkínálat bővítésével, emberi zavarás csökkentésével / a fejlesztések eredményeként a Grus grus, Branta ruficollis, Anser erythropus megjelenő állományainak 15%-al történő növelése (5 éves átlagban, a korábbi tíz év átlagához képest) /a 1530 élőhelytípus állományainak 300 ha-al való növelése, természetességük növelése 900 ha-on / a hullámtéri vizes élőhelyegyüttesek természetességének növelése 200 ha-on / a Csaj-tó területén az elektromos légvezetékek által okozott madárpusztulások 70%-al történő csökkentése								
#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
3.	Tisza Alpár-bokrosi öblözet ökológiai állapotának javítása	A tervezett vízügyi beavatkozások megalapozó tanulmánytervének elkészítése	KNP Szikra és az Alpári-rét területegysége, 210 ha részterület	210 ha részterület, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete;	91E0, 3130, 3150, 6440, Ciconia nigra, Haliaetus albicilla, Emys orbicularis, Egretta alba, Ardea cinerea, Nycticorax nycticorax, Ciconia ciconia, Platalea leucorodia, Egretta garzetta, Ardeola ralloides, Chlydonias hybridus, Podiceps nigricollis, Aythya nyroca, Pandion haliaetus, Misgurnus fossilis, Rana arvalis, Anisus vorticulus, Emys orbicularis, Lutra lutra, Bombina bombina, Triturus dobrogicus.	20 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)

		Antigravitációs vízpótló rendszer kialakítása a folyó Tiszáról az ártéri vízállások irányában. 1. A Szikra (III.) zsilipnél (a korábbi, elektromos árammal működő csőszivattyús rendszer üzemképessé tételével) Szükséges beruházások:dízelaggregátor vásárlása (vagy kiépíteni a korábbi áramellátó rendszert Tiszaalpár felől (kb. 4 km), transzformátor állomással), csőszivattyú beszerzése; 800 m hosszúságban csatorna kotrása; 2. A Szikrai Holt-Tisza felső böge (volt IV.sz. zsilip): új műtárgy, kb. 800 m hosszan elektromos ellátó rendszer és új szivattyúállomás építése.	KNP Szikra és az Alpári-rét területegysége, 20 ha részterület	20 ha részterület, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete;	91E0, 3130, 3150, 6440, Ciconia nigra, Haliaetus albicilla, Emys orbicularis, Egretta alba, Ardea cinerea, Nycticorax nycticorax, Ciconia ciconia, Platalea leucorodia, Egretta garzetta, Ardeola ralloides, Chlydonias hybridus, Podiceps nigricollis, Aythya nyroca, Pandion haliaetus, Misgurnus fossilis, Rana arvalis, Anisus vorticulus, Emys orbicularis, Lutra lutra, Bombina bombina, Triturus dobrogicus.	600 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
		A Becső-tó időszakos vízállássá alakítása (áteresz és csatorna építése, elszántott régi fok megújítása): az Alpári Holt-Tisza felől kialakított 600 m hosszú csatorna, egy nagy teherbírású áteresz a holtágparti út alatt, egy tiltós műtárgy a holtág felől.	KNP Szikra és az Alpári-rét területegysége, 25 ha részterület	25 ha részterület, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete;	Ciconia nigra, Haliaetus albicilla, Egretta alba, Ardea cinerea, Nycticorax nycticorax, Platalea leucorodia, Egretta garzetta, Hymantopus hymantopus, Anser anser, Rana arvalis, Triturus dobrogicus, Bombina bombina, Misgurnus fossilis	150 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
4.	Alpár-bokrosi Sós-tó ökológiai állapotának javítása	A tervezett vízügyi beavatkozások megalapozó tanulmánytervnek elkészítése	Ex lege védett szikes tó területet érint 120 ha részterületen	HUKN30001 Csongrád-bokrosi Sóstó 120 ha részterületen	Élőhely: 1530, Cirsium brachycephalum, Himantopus himantopus, Recurvirostra avosetta, Tringa totanus, Limosa limosa, Platalea leucorodia, Haliaetus albicilla,Botaurus stellaris, Egretta alba, Ardea cinerea, Nycticorax nycticorax, Phalacrocorax pygmaeus, Porzana porzana, Porzana parva, Podiceps nigricollis, Chlidonias hybridus, Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Emys orbicularis	10 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
		Az eutrofizációs folyamatot visszaforgató, sekély mederkotrás (70 ha)	Ex lege védett szikes tó területet érint 70 ha részterületen	HUKN30001 Csongrád-bokrosi Sóstó 70 ha részterületen	Lásd mint előbb	210 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
		A tómederben futó belvízcsatornák megszüntetése, a vízszintszabályozás infrastruktúrájának megteremtése: medercsatorna betemetése (2000 m); elkerülő csatorna betemetése (3400 m); 2 db vízmegőrző műtárgy építése; kisajátítások a mederben (45 ha)	Ex lege védett szikes tó területet érint 120 ha részterületen	HUKN30001 Csongrád-bokrosi Sóstó 120 ha részterületen	Lásd mint előbb	250 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
5.	Csaj-tó ökológiai állapotának javítása	Tulajdonviszonyok rendezése későbbi élőhelyrekonstrukciós tevékenységek lehetővé tételéhez 626 ha-on: KNPI területvásárlás; ennek megvalósítása esetén tó eredeti hidrológiai állapotának visszaállítása (töltés, csatornák bontása); védett állatokat veszélyeztető predátor emlősök kizárása (kerítés építés).	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet; 626 ha részterület átalakítása (Csaj-tó Tömörkény, Csanytelek külterületen)	HUKN20019 Baksi-puszt, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 626 ha részterület	1530, Botaurus stellaris, Aythya nyroca, Himantopus himantopus, Recurvirostra avocetta, Platalea leucorodia, Phalacrocorax pygmaeus, Egretta garzetta, Sterna hirundo, Egretta alba, Larus melanocephalus, Charadrius alexandrinus, Ixobrychus minutus, Ardeola ralloides, Ardea purpurea, Nycticorax nycticorax, Circus aeruginosus, Anser erythropus, Branta ruficollis, Plegadis falcinellus, Lutra lutra, Emys orbicularis, Bombina bombina, Misgurnus fossilis	2 400 000	EU társfinanszírozási igény: 1.8 milliárd Forint (75%); FM társfinanszírozási igény: 576 millió Forint (24%); NPI önerő: 24 millió Forint (1%) // Várt FM társfinanszírozási igény 5 év alatt évenként 115.2 millió Ft	2)
		Amennyiben a tulajdonviszonyok nem rendeződnek (nem növekszik a KNPI vagyonkezelésű terület aránya): a halastórendszer vízellátását kiszolgáló csatorna (tápcsatorna kotrása 6,5 km-en, alsó-főcsatorna kotrása 3 km-en), zsilip és töltés rendszer felújítása, 783 ha vízkormányzását érintően.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet; 783 ha részterület (Csaj-tó, Tömörkény, Csanytelek külterület)	HUKN20019 Baksi-puszt, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 783 ha részterület	1530, Botaurus stellaris, Aythya nyroca, Himantopus himantopus, Recurvirostra avocetta, Platalea leucorodia, Phalacrocorax pygmaeus, Egretta garzetta, Sterna hirundo, Egretta alba, Larus melanocephalus, Charadrius alexandrinus, Ixobrychus minutus, Ardeola ralloides, Ardea purpurea, Nycticorax nycticorax, Circus aeruginosus, Anser erythropus, Branta ruficollis, Plegadis falcinellus, Lutra lutra, Emys orbicularis, Bombina bombina, Misgurnus fossilis	62 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)

		Halastórendszeren belüli elektromos áram légvezetékek földkábelre cserélése, megszüntetése 5,5 km-en.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet: Csaj-tó 5,5 km-nyi vezeték.	HUKN20019 Baksi-pusztá, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 5,5 km-nyi vezeték	Botaurus stellaris, Aythya nyroca, Himantopus himantopus, Recurvirostra avocetta, Platalea leucorodia, Phalacrocorax pygmaeus, Egretta garzetta, Sterna hirundo, Egretta alba, Larus melanocephalus, Charadrius alexandrinus, Ixobrychus minutus, Ardeola ralloides, Ardea purpurea, Nycticorax nycticorax, Circus aeruginosus, Anser erythropus, Branta ruficollis, Plegadis falcinellus.	99 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
6.	Madárvonulási szempontból kiemelkedő jelentőségű élőhelyek fejlesztése a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben	Darvak optimális bemutatását célzó etetőhely kialakítás, KNPI földvásárlással, 7 ha.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Pusztaszer, 7 ha.	HUKN20019 Baksi-pusztá, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 7 ha részterület	Grus grus, Anser albifrons, Branta ruficollis.	20 000	részen saját forrás, részben konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
		Daru, vadlúdfélék táplálkozó területeinek bővítése, KNPI terület vásárlással előkészített vadászati nyomás csökkentés 88 ha-on.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet; Csaj-tó környéki szántók Tömörkény külterületen, 88 ha.	HUKN20019 Baksi-pusztá, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 88 ha részterület.	1530, Grus grus, Anser erythropus, Branta ruficollis.	100 000	részen saját forrás, részben konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
		Kiszáradó szikespusztai élőhelyen vonulási időszakban vízpótlás madár táplálkozóhely állapotának javítása érdekében 45 ha-on; Csanyteleki halastavaktól induló szivattyú és vízvezeték rendszer vásárlása, árasztás.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet; Pusztaszer, Hatvani csatak, 45 ha.	HUKN20019 Baksi-pusztá, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 45 ha részterület.	Grus grus, Anser erythropus, Branta ruficollis, Anser albifrons.	50 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
7.	Tisza-menti holtágak hosszú távú fenntartását célzó mederkezelési koncepció kidolgozása	Kotrást, vízpótlás lehetőségét vizsgáló tanulmánytervek készítése: Tiszaalpári-holtág (120 ha) Szikrai-holtág (90 ha) Saséri-holtág (11,4 ha) Labodári-holtág (9,1 ha) Mártélyi-holtág (50 ha) Körtvélyesi-holtág (50 ha)	KNP Szikra és az Alpári-rét területegysége (210 ha-os részterület), Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (20,5 ha-os részterület), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (100 ha-os részterület)	HUKN20028 Tiszaalpár-bokrosi ártéri öblöze (210 ha részterület), HUKN10004 Alpár-bokrosi tiszá-ártéri öblözet, HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér (120 ha részterület), HUKN10007 Alsó-Tisza-völgy	Élőhelyek: 3130, 3150, 3270, 6440, 91E0, Lutra lutra, Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Emys orbicularis, Rhodius amarus, Misgurnus fossilis, Cobitis elongatoides, Ciconia nigra, Egretta garzetta, Nycticorax nycticorax, Casmerodius albus, Ardeola ralloides, Platalea leucorodia, Nymphaea alba, Nymphoides peltata, Emys orbicularis	60 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	2)
8.	Mártélyi Tájvédelmi Körzet ökológiai állapotának javítása	Tájidegen, inváziós fás szárú növényzet mintaterületi visszaszorítása erdei legeltetéssel, és sűrűbb visszatérésű erdőművelési technológiákkal (fejlesztés üzemmód) 50 ha-on.	Mártélyi Tájvédelmi Körzet 50 ha részterület	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 50 ha részterület	6440, 91E0, 3270, Lathyrus palustris, Vicia biennis, Lycaena dispar,	4000	saját forrás;	2)

Fejlesztési cél: 3 - A Duna–Tisza közti turján–örjegvonulat természetes élőhelyeinek ökológiai állapotjavítása

Elvárt eredmények: a vizes élőhely-együtteseket érintő mederrekonstrukciókkal, vízmegőrzésekkel, inváziós növényirtásokkal, célzott élőhelykezelésekkel a közösségi jelentőségű élőhelyek, illetve a közösségi jelentőségű és védett fajok állományának növelése a régióban: 3150 - 27 ha-al; 3160 - 5 ha-al; 6410 - 350 ha-al; 6430 - 5 ha-al; 7210 - 6 ha-al; 7230 - 3 ha-al; Maculinea teleius - 10%-al; Coenonympha oedippus - 25%-al; Vertigo moulinsana - 10%-al; Vertigo angustior - 10%-al; Anisus vorticulus - 10%-al; Emys orbicularis - 5%-al; Bombina bombina - 10%-al; Vipera ursinii ssp. rakosiensis 10%-al; Umbra krameri 15%-al; Misgurnus fossilis 15%-al; Leucorrhinia pectoralis 10%-al / a vizes élőhelyeket kísérő szárazgyepi élőhelyek (6260, 6250) ökológiai állapotának javítása inváziós növényirtással, cserjegyérítéssel, célzott gyepterkezeléssel, vegetáció biodiverzitását növelő fajbetelepítésekkel 265 ha-on.

#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
9.	Izsáki Kolon-tó és a hozzá kapcsolódó vizes élőhelyek ökológiai állapotának folytatódó javítása	A tervezett vízügyi beavatkozások megalapozó tanulmánytervének elkészítése (főként: 20 ha-os kotrás kivitelezése)	KNPI Kolon-tó területegysége; 250 ha részterület érintett a kotrás közvetlen és közvetett hatásaival	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó; 250 ha részterület érintett a kotrás közvetlen és közvetett hatásaival	3150, 3160; Hottonia palustris, Nymphaea alba, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Leucaspius delineatus, Leucorrhinia pectoralis, Emys orbicularis, Lutra lutra, Aythya nyroca, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Egretta garzetta, Egretta alba, Nycticorax nycticorax, Ardea cinerea.	15000	Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat.	3)
		Eutrofizációs folyamatokat visszaforgató kotrás folytatása; 20 ha-on	KNPI Kolon-tó területegysége; 20 ha	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó; 20 ha	3150, 3160; Hottonia palustris, Nymphaea alba, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Leucaspius delineatus, Leucorrhinia pectoralis, Emys orbicularis, Lutra lutra, Aythya nyroca, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Egretta garzetta, Egretta alba, Nycticorax nycticorax, Ardea cinerea.	600 000	Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat.	3)
		Inváziós növényfajok irtásának folytatása; 200 ha	KNPI Kolon-tó területegysége; 200 ha részterület	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó; 200 ha részterület	6260, 91N0, 6410, Epipactis bugacensis, Epipactis atrorubens, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Ephedra distachya, Bolbelasmus unicomnis, Jurinea mollis, Caprimulgus europaeus.	200 000	Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat.	3)
		A tó vízszintjének optimalizálása érdekében (tervezés megalapozása adatokkal) felszíni és talajvíz monitorozó rendszer telepítése a vízgyűjtő területre is kiterjedően. Az optimális vízkormányzást segítő hidrológiai modell kiépítése. 12 db talajvízmérő, 5 db talajnedvesség mérő, 2 db meteorológiai állomás. 20000 ha-on elhelyezve.	KNPI Kolon-tó területegysége, és a vízgyűjtő nem védett területre is kiterjedő része, összesen 20000 ha-t mintáz meg az eszköztelepítés.	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó és a vízgyűjtő nem Natura 2000 területre is kiterjedő része, összesen 20000 ha-t mintáz meg az eszköztelepítés.	3150, 3160, 6440, 6410, 91E0; Hottonia palustris, Nymphaea alba, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Leucaspius delineatus, Leucorrhinia pectoralis, Emys orbicularis, Lutra lutra, Aythya nyroca, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Egretta garzetta, Egretta alba, Nycticorax nycticorax, Ardea cinerea.	8 000	Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat + saját forrás egyes részelemek kiépítésére.	3)

		Egyedi kezelési igényű élőhelyek,nagy teljesítményű mezőgazdasági gépekkel nem kezelhető, értékes mikrohabitatok fenntartásához szükséges géppark beszerzése (kis tömegű gépi kasza, oldalazó szárzúzó, rz-szárzúzó, vegyszerező henger, oldalazó alternáló kasza, kis méretű bálázó)	KNPI Kolon-tó területegysége; 1500 ha részterület	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó; 1500 ha részterület	6410, 91F0; Ophrys apifera, Gentiana pneumonanthe, Gladiolus palustris, Maculinea teleius, Sium sisarum, Isophya costata, Lacerta vivipara, Veratrum album, Clematis integrifolia, Orchis militaris, Iris sibirica, Iris spuria, Dactylorhiza incarnata, Dianthus superbus, Leucojum aestivum.	25 000 Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat + saját forrás egyes felszerelések megvásárlására.	3)
		A Kolon-tavat szegélyező gyepterületeken a 20 kw-os légkábelek talajba helyezése 1+4 km-en.	KNPI Kolon-tó területegysége, két ütemben 1+4 km.	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó	Otis tarda, Haliaetus albicilla, Ciconia ciconia, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Egretta garzetta, Egretta alba, Nycticorax nycticorax, Ardea cinerea, Botaurus stellaris, Ixobrychus minutus, Platalea leucorodia.	100 000 Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat.	3)
10.	A Felső-Kiskunsági turjánvidék hidroökológiai állapotának javítása a többletvizhatástól függő, közösségi jelentőségű élőhelyek és állományainak hosszútávú fenntartásához	A tervezett vízügyi beavatkozások megalapozó tanulmánytervének elkészítése	KNP Peszér-Adacsi rétek területegysége 5757 ha, Kunpeszéri Szalag-erdő TT 119 ha; további ex lege védett lápterületek 900 ha	HUKN20003 kjtt. Felső-kiskunsági Turjánvidék, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő, HUKN10001 kmt. Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, 9100 ha.	Élőhelyek: 3160, 6410, 6440, 7210, 7230, 91E0, 91F0. Fajok: Cirsium brachycephalum, Gladiolus palustris, Isophya costata, Lycena dispar, Coenonympha oedippus, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Emys orbicularis, Vipera ursinii ssp.rakosiensis	17000 tervezett LIFE pályázat	3)
		Belvízcsatornákon adaptív vízkormányzására alkalmas zsiliprendszer létesítése a hatékony vízmegőrzés jelenleg ellehetetlenítő, mély fekvésű szántók kisajátítása, kis kiterjedésű vizes élőhelyek (állandóvízű láptavak és időszakos víztestek) rekonstrukciója.	KNP Peszér-Adacsi rétek területegysége 5757 ha, Kunpeszéri Szalag-erdő TT 119 ha; további ex lege védett lápterületek 900 ha	HUKN20003 kjtt. Felső-kiskunsági Turjánvidék, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő, HUKN10001 kmt. Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, 9100 ha.	Élőhelyek: 3160, 6410, 6440, 7210, 7230, 91E0, 91F0. Fajok: Cirsium brachycephalum, Gladiolus palustris, Isophya costata, Lycena dispar, Coenonympha oedippus, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Emys orbicularis, Vipera ursinii ssp.rakosiensis	1 500 000 tervezett LIFE pályázat	3)
11.	Vörös-mocsár ökológiai állapotának javítása	Nyílt vízfelületek növelése (10 ha) nagyobb nádfoltok visszaszorításával, víz alatti vágásával, úszólápok kíméletével és azok dinamikájának biztosításával	Császártöltési Vörös-mocsár TT (10 ha)	HUKN20032 Dél-Őrjég (10 ha)	3160, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Emys orbicularis, Aythya nyroca	1000 saját forrás	3)
12.	Őrjegperemi löszvölgyek állapotjavítása	Korábbi nagyobb kiterjedésű sztyepprétek rekonstrukciója, 23,5 ha	Hajósi kaszáló és löszpartok TT 6 ha-on; Érsekalmi Hét-völgy TT 7 ha-on;	HUKN20032 Dél-Őrjég 8,5 ha-on; HUKN20033 Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek 15 ha-on;	6250, 40A0, 6210, Crocus reticulatus, Amygdalus nana, Iris pumila, Taraxacum serotinum	10000 saját forrás	3)
13.	A felső-kiskunsági Turjánvidék visszagyepesített területein a vegetáció ökológiai állapotának javítása	Rossz diszperziós képességű, magas természeti értékű növényfajok betelepítése a visszagyepesített területekre, 26 faj, 800 ha célterületen, közösségi jelentőségű élőhelyek rehabilitációja (6260, 6410).	KNP Peszér-Adacsi rétek területegységén 500 ha részterület.	Peszéri-erdő kjtt. HUKN20002, Felső-kiskunsági turjánvidék kjtt. HUKN20003, HUKN10001 kmt. Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, összesen 800 ha részterület.	6260* - Pannon homoki gyepek esetében: Iris arenaria ssp. humilis, Colchicum arenarium, Iris variegata, Ephedra distachya, Tragopogon floccosus, Dianthus serotinus, Gypsophila fastigiata ssp. arenaria, Vinca herbacea, Adonis vernalis, Allium moschatum, Allium paniculatum, Anthericum liliago, Astagalus excapus, Astragalus dasyanthus, Astragalus varius, Festuca wagneri, Helichrysum arenarium, 6410 - Kékperjés rétek (és átmeneteik) esetében: Gladiolus palustris, Iris spuria, Iris sibirica, Gentiana pneumonanthe, Dianthus superbus, Plantago maxima.	30 000 Főként egy később benyújtandó LIFE projekt.	3)

Fejlesztési cél: 4 - A Pannon-régió legnagyobb homokvidékére jellemző , természetközeli állapotú élőhelyek ökológiai állapotjavítása								
Elvárt eredmények (Jelenleg futó projektekkel együtt): a homokhátsági vizes élőhelyeken tavak mederrekonstruksiójával, térszín mesterséges megváltoztatása révén végrehajtott buckaközi élőhely-rekonstrukcióval a közösségi jelentőségű élőhelyek állományának növelése: nyíltvízi élőhelyek - 30 ha-al; 3150 - 8 ha-al; 1530 - 100 ha-al; 6410 - 5 ha-al; 7230 - 2 ha-al; a következő közösségi jelentőségű és védett fajok régióbeli állományának 5%-al történő növelése - Bombina bombina, Emys orbicularis, Lutra lutra, Triturus dobrogicus, Nymphaea alba, Podiceps nigricollis, Aythya nyroca, Circus aeruginosus, Ardea purpurea / Az Umbra krameri és Misgurnus fossilis állományainak újbóli tartós megtelepedése az Ágasegyháza-orgoványi rétek területén / a száraz homoki élőhely-együttesekben inváziós növényirtással, laza erdőssztyeppi fás vegetáció telepítésével, élőhely-rekonstrukciókkal, erdő-gyep élőhelykonverzióval, erdő szerkezetjavítással közösségi jelentőségű élőhelyek állománynövelése és ökológiai állapot javítása: 9110 - 40 ha új élőhely, 25 ha állapotjavulás; 6260 - 80 ha új élőhely, 840 ha állapotjavulás; 91N0 - 20 ha új élőhely, 80 ha állapotjavulás; közösségi jelentőségű és védett fajok állományának növelése a régióban (a kedvező élőhelyi változásokon túl predátor kontrollal, a földikutya esetében áttelepítéssel): Nannospalax montanosyrmiensis 15%-al; Vipera ursinii ssp. rakosiensis 10%-al; Sperophilus citellus 100 egyeddel; Iris humilis ssp. arenaria 5%-al; Colchicum arenarium 5%-al; Caprimulgus europaeus 30 párral; Anemone sylvestris 10%-al; Iris variegata 5%-al; Lychnis coronaria 20%-al; Pulsatilla nigricans 5%-al; Gypsophila fastigiata 5%-al.								
#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
14.	Bócsa-Bugaci homokpuszta ökológiai állapotának javítása	Természetes erdőssztyepp szerkezet helyreállítása a bugaci puszta részterületein 130 ha-on	KNP Bócsa-Bugac terülegysége, 130 ha	Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 130 ha részterület	9110, 6260 (jobb mikroklíma); Colchicum arenarium, Carabus hungaricus, Iris arenaria, Scorzonera purpurea	3000	saját forrás, konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Tanulmányterv elkészítése bócsai homokbuckás területén üde buckaközi élőhelyek rehabilitációjára, 20 ha-ról	KNP Bócsa-Bugac terülegysége, 20 ha	Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 20 ha részterület	6260 (üdébb buckaközi típusok, Galio veri - Holoschoenetum vulgaris, Pseudolysimachio spicatae - Salicetum rosmarinifoliae); 6410 (Molinio-Salicetum rosmarinifoliae), 7230, Anemone sylvestris, Festuca wagneri, Epipactis atrorubens, Schoenus nigricans, Gentiana pneumonanthe, Lycaena dispar, Maculinea teleius; a térség kipusztulással fenyegetett buckaközi életközösségei	1400	saját forrás, konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)

		Bócsai homokbuckás területén üde buckaközi élőhelyek rekonstrukciója és rehabilitációja 20 ha-on	KNP Bócsa-Bugac területegysége, 20 ha	Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 20 ha részterület	6260 (üdébb buckaközi típusok, Galio veri - Holoschoenetum vulgaris, Pseudolysimachio spicatae - Salicetum rosmarinifoliae); 6410 (Molinio-Salicetum rosmarinifoliae), 7230, Anemone sylvestris, Festuca wagneri, Epipactis atrorubens, Schoenus nigricans, Gentiana pneumonanthe, Lycaena dispar, Maculinea teleius; a térség kipusztulással fenyegetett buckaközi életközösségei	60000 saját forrás, konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Gyepterületeken végzett inváziós növényirtás 1200 ha-on	KNP Bócsa-Bugaci területegysége 1200 ha	Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 1200 ha részterület	6260, 91N0, Sperophilus citellus, Vipera ursinii rakosiensis, Dianthus diutinus, Colchicum arenarium, Iris arenaria, Astragalus dasyanthus, Ephedra distachya, Botrychium lunaria, Onosma arenaria, Peucedanum arenarium, Cephalanthera rubra, Allium sphaerocephalon, Centaurea arenaria, Epipactis atrorubens, Tragopogon floccosus, Dianthus serotinus, Echinops ruthenicus, Gypsophila fastigiata	250 000 konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
		150 ha-nyi magántulajdonú zárványingatlanon az ökológiai állapot javítása a természetvédelmi kezelés javításával, amit a KNPI vagyonkezelésbe vétel segít elő.	KNP Bócsa-Bugaci területegysége 150 ha	Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 150 ha	6260, 91N0, Coracias garrulus, Falco tinnunculus, Coturnix coturnix, Alauda arvensis, Lanius minor, Lanius collurio, Vanellus vanellus, Podarcis taurica, Onosma arenaria, Peucedanum arenarium, Allium sphaerocephalon, Centaurea arenaria, Tragopogon floccosus, Dianthus serotinus, Echinops ruthenicus	80 000 konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Élvefogó és szelektív csapdák működtetése a hatékony vaddisznó-állományszabályozás és ragadozó-gazdálkodás érdekében. 2 db vaddisznó élvefogó csapda, valamint a ragadozó fajok szelektív gyérítésére szolgáló csapdák (hattyúnyak, testszorító, négyrekeszes, Larsen) beszerzése.	KNP Bócsa-Bugaci területegysége, KNPI 03-603150-302 vadászterület, 5404 ha	Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 5404 ha részterület	1530, 6260, 91N0, Sperophilus citellus, Caprimulgus europaeus, Lullula arborea, Perdix perdix, Coturnix coturnix, Vanellus vanellus, Dianthus diutinus, Colchicum arenarium, Iris arenaria, Astragalus dasyanthus, Allium sphaerocephalon, Gypsophila fastigiata, Orchis morio	2000 saját forrás	4)
15.	Nyárlőrinci-erdő erdőssztyepp-tölgyeseinek állapotjavítása	Volt szovjet laktanya helyéről a földhalmozott betontörmelék és szennyezett homok elszállítása, természetközeli állapot helyreállítása, 15,3 ha-on	KNP Bócsa-Bugaci területegysége 15,3 ha	Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 15,3 ha	6260, 91N0, Podarcis taurica, Lacerta viridis, Lacerta agilis, Stipa borysthenica, Onosma arenaria, Corispermum nitidum, Alkanna tinctoria, Allium sphaerocephalon, Centaurea arenaria, Tragopogon floccosus, Dianthus serotinus	200 000 konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Legértékesebb erdőssztyeppi élőhelyek KNPI vagyonkezelésbe vétele, csere erdőterület biztosítása mellett a jelenlegi erdőgazdálkodó számára, 16 ha-t érintően	Jelenleg csak helyi védett területet érint 12 ha részterületen	HUKN20034 Nyárlőrinci-erdő	9110, Iris variegata, Lychnis coronaria, Crocus reticulatus, Centaurea sadleriana, Barbastella barbastella, Ranunculus illyricus, Anemone sylvestris, Myotis myotis, Myotis blythii, Myotis dasycneme, Platanthera bifolia, Vinca herbacea, Sitta europaea,	100 saját forrás	4)
		Korábbi, mozaikoló gyeptoltok helyreállítása 1 ha-on	Jelenleg csak helyi védett területet érint 1 ha részterületen	HUKN20034 Nyárlőrinci-erdő	6260 (homoki sztyepprétek), Iris variegata, Crocus reticulatus, Vinca herbacea	500 saját forrás	4)
		Tájidegen inváziós faállományok szerkezetváltása 30 ha	Jelenleg csak helyi védett területet érint 2 ha részterületen	HUKN20034 Nyárlőrinci-erdő	9110, Crocus reticulatus	390 000 még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Tájidegen, inváziós fajokkal fertőzött tölgyes állományok szerkezetjavítása 25 ha	Jelenleg csak helyi védett területet érint 6 ha részterületen	HUKN20034 Nyárlőrinci-erdő	9110, Iris variegata, Lychnis coronaria, Crocus reticulatus, Centaurea sadleriana, Barbastella barbastella, Ranunculus illyricus, Anemone sylvestris, Myotis myotis, Myotis blythii, Myotis dasycneme, Platanthera bifolia, Vinca herbacea, Sitta europaea,	6000 még nem azonosított pályázati forrás	4)
16.	Pirtói Nagy-tó ökológiai állapotának javítása	A tervezett vízügyi beavatkozás megalapozó tanulmánytervének elkészítése	HUKN20030 Pirtói Nagy-tó 30 ha-os részterület	HUKN20030 Pirtói Nagy-tó	Élőhely: 3150. Argyronetra aquatica, Bombina bombina, Emys orbicularis, Lutra lutra, Triturus dobrogicus, Bufo bufo, Bufo viridis, Pelobates fuscus, Rana arvalis, Rana esculenta, Rana lessonae, Rana ridibunda, Nymphaea alba,	5 000 konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Az eutrofizációs folyamatot visszaforgató, sekély mederkotrás, a nyílt vízű foltok egybefűzése; 30 ha	Pirtói Nagy-tó ex lege védett szikes tó, 30 ha részterület	Pirtói Nagy-tó HUKN20030; 30 ha részterület	3150, 6410, 6440; Cirsium brachycephalum; Argyronetra aquatica, Bombina bombina, Emys orbicularis, Lutra lutra, Triturus dobrogicus, Bufo bufo, Bufo viridis, Pelobates fuscus, Rana arvalis, Rana esculenta, Rana lessonae, Rana ridibunda, Nymphaea alba,	70 000 még nem azonosított pályázati forrás	4)
17.	A délvidéki földikutya élőhelyeinek fejlesztése	Élőhelybővítés Kelebián 30 ha, Öttömösön 130 ha	Körös-éri TK 160 ha;	Déli-Homokhátság HUKN20008	Nannospalax montanosyrmiensis	15 000 saját forrás	4)
		Önfenntartásra képtelen részpopulációk (egyedek) áttelepítése Öttömösre és Madarásra, új populációk létrehozása	Körös-éri TK 30 ha	Déli-Homokhátság HUKN20008 30 ha, Dél-Bácska HUKN20004 Madarasi Marhajárás területrésze 50 ha	Nannospalax montanosyrmiensis	500 saját forrás	4)

		Bajai földikutya-rezervátum TT területén tájidegen fásszárúak visszaszorítása, extenzív legeltetés biztosítása, hulladék elszállítása, katonai létesítmények felszámolása; lőszermentesítés; a természetvédelmi intézkedések hatékonyabbá tétele érdekében a természetes élőhelyek KNPI vagyonkezelésbe vétele; tanösvény, bemutatóhely kialakítása, összesen 95 ha érintett.	Bajai földikutya-rezervátum TT 95 ha érintett	Nem érintett (de alkalmas bővítési terület)	Nannospalax montanosyrmienis, 6260, élődő nyílt homoki gyepek és zárt homoki sztyepprétek, Otus scops, Athene noctua, Anthus campestris, Lullula arborea, Bombus argillaceus, Carabus hungaricus, Festuca wagneri, Colchicum arenarium, Vinca herbacea, Gypsophila arenaria, Sedum urvillei ssp. hillebrandtii	150 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
18.	Ágasegyháza-Orgoványi rétek ökológiai állapotának javítása	A tervezett vízügyi beavatkozás megalapozó tanulmánytervének elkészítése	KNP Orgoványi rétek területegysége, 15 ha részterület	Ágasegyháza-Orgoványi rétek HUKN20015 kjtt., 15 ha részterület	Élőhely: 6410, 6440, 3150, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Emys orbicularis, Lutra lutra, Bufo bufo, Bufo viridis, Natrix natrix, Pelobates fuscus, Rana arvalis, Rana esculenta, Rana ridibunda, Nymphaea alba	10 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Vizes élőhelyek ökológiai állapotjavítása. Az eutrofizációs folyamatot visszaforgató, sekély mederkotrás Ágasegyháza és Orgovány külterületen, 15 ha.	KNP Orgoványi rétek területegysége, 15 ha részterület	Ágasegyháza-Orgoványi rétek HUKN20015 kjtt., 15 ha részterület	Lásd az előzőt.	490 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
19.	KNP Fülöpházi-buckavidék ökológiai állapotjavítása	Inváziós növények visszaszorítása a Fülöpházi homokbuckás területén: selyemkóró 200 ha, akác 50 ha, bálványfa 10 ha.	KNP Fülöpházi homokbuckák területegysége, 260 ha részterület	Fülöpházi homokbuckák HUKN20011 kjtt., 260 ha részterület	Élőhelyek: 6260, 91N0, Astragalus varius, Festuca vaginata, Ephedra distachya, Dianthus serotinus, Onosma arenaria, Stipa borysthenica, Alkanna tinctoria, Achillea ochroleuca, Linum hirsutum subsp. glabrescens, Pulsatilla nigricans, Corispermum nitidum, Corispermum canescens, Centaurea arenaria, Cephalanthera rubra, Echinops ruthenicus, Gypsophila fastigiata ssp. arenaria, Helichrysum arenarium, Sedum hillebrandtii, Tragopogon floccosus, Vinca herbacea, Cladonia convoluta, Cladonia furcata, Cladonia magyarica, Acrotylus longipes	400 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	4)
20.	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák ökológiai állapotának javítása	Volt katonai lőtér természetességének helyreállítása, szennyező anyagok - építmény és betonelemek, építési törmelék, autógumik, stb. - eltávolítása 1,1 ha területen	Védett területet nem érint.	Tázlár-Kiskunhalasi homokbuckák HUKN20023 kjtt. részterülete, 26,2 ha	élőhelyek: 6260, 91N0, fajok: Colchicum arenarium, Dianthus serotinus, Onosma arenaria, Stipa borysthenica, Sedum hillebrandtii, Alkanna tinctoria	8000	még nem azonosított pályázati forrás	4)
		Inváziós növényfajok állományainak irtása. Selyemkóró 20 ha-on, fehér akác 3,5 ha összkiterjedésben.	Védett területet nem érint.	Tázlár-Kiskunhalasi homokbuckák HUKN20023 kjtt. részterülete, 250 ha.	élőhelyek: 6260, 91N0, fajok: Colchicum arenarium, Dianthus serotinus, Onosma arenaria, Stipa borysthenica, Iris humilis ssp. arenaria, Ephedra distachya, Sedum hillebrandtii, Alkanna tinctoria, Tragopogon floccosus, Astragalus varius, Allium sphaerocephalon	7050	még nem azonosított pályázati forrás	4)
21.	Izsáki Kolon-tó melletti homokbuckás ökológiai állapotának javítása	A nem védett Reveczkei-halom és a védett Bikatorok homoki élőhelyeinek összekötése. A két terület közötti telepített fenyvesek erdőszerkezetének átalakítása, illetve a helyükön gyeprekonstrukció. Buckaközi láprétek rehabilitációja. 100 ha célterület.	A beavatkozási terület szomszédos a KNP Kolon-tó területegységével.	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó	6260, 91N0, 6410, Epipactis bugacensis, Epipactis atrorubens, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Ephedra distachya, Bolbelasmus unicornis, Jurinea mollis, Caprimulgus europaeus.	400 000	Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat.	4)

Fejlesztési cél: 5 - A Duna-völgy pannon szikes élőhelyeinek ökológiai állapotjavítása								
Elvárt eredmények (jelenleg futó projektekkel együtt): a duna-völgyi szikes élőhely-együttesekben vízmegőrzésekkel, belvízelvezető rendszerek átalakításával, inváziós növényirtással, élőhelyrekonstrukciókkal, célzott élőhelykezelésekkel a közösségi jelentőségű élőhelyek állományának növelése és ökológiai állapotának javítása, továbbá a közösségi jelentőségű és védett fajok állományának növelése: 1530 - állapotjavítás 2500 ha-on, állomáynövelés 70 ha-al; 6250 - állapotjavítás 7 ha-on; a régióbeli állomány 10%-al történő növelése a következő fajoknál: Recurvirostra avocetta, Himantopus himantopus, Tringa totanus, Vanellus vanellus.								
#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél

22.	Felső-kiskunsági szikes tavak térségének ökológiai állapotjavítása	50 ha szántó megvásárlása és visszagyepesítése a szabadszállási Büdös-szék mellett	KNP Felső-Kiskunsági szikes tavak területegysége	HUKN20009 kjtt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrzegi turjánvidék	1530, Sperophilus citellus, Circus cyaneus, Branta ruficollis, Falco vespertinus, Vanellus vanellus, Circus aeruginosus, Tadorna tadorna, Philomachus pugnax, Lanius minor	50 000	területvásárlási támogatás, pályázati forrás	5)
-----	--	--	--	---	--	--------	--	----

23.	Szikespusztai környezetben lévő, madárfészkelésre alkalmas facsoportok ökológiai állapotának javítása	inváziós fajokból álló facsoportok lecserélése madárfészkelésre alkalmas, őshonos fajú állományokra (25x0.1 ha)	KNP Felső-kiskunsági szikes puszták, Felső-Kiskunsági szikes tavak, Miklapusztai terület egysége, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet	HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN10002 Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék, HUKN10007 Alsó-Tisza-völgy, HUKN20001 Felső-kiskunsági szikes pusztai, HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztai; HUKN20019 Baksi-pusztai	Aquila heliaca, Falco cherrug, Falco vespertinus, Falco tinnunculus, Asio otus, Lanius minor, Coracias garrulus, Corvus frugilegus	5 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás, saját forrás	5)
		Tanyahelyek megvásárlása (15 db)	KNP Felső-kiskunsági szikes puszták, Felső-Kiskunsági szikes tavak, Miklapusztai terület egysége, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet	HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN10002 Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék, HUKN10007 Alsó-Tisza-völgy, HUKN20001 Felső-kiskunsági szikes pusztai, HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztai; HUKN20019 Baksi-pusztai	Aquila heliaca, Falco cherrug, Falco vespertinus, Falco tinnunculus, Asio otus, Lanius minor, Coracias garrulus	15 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás, saját forrás	
24.	KNPI Miklapusztán a hidrológiai viszonyok javítása	Vízjogi üzemeltetési engedéllyel nem rendelkező árkok, funkciótlanú váltó belvízelvezető csatornaszakaszok betemetése, 15 km	KNP Miklapusztai terület egysége, 15 km-nyi árok, csatorna	HUKN20009 kjt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztai; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék, 15 km-nyi árok, csatorna	1530, Cirsium brachycephalum, Botaurus stellaris, Ardea purpurea, Limosa limosa	30 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	5)
25.	Csornapusztai lőtér magasabb természeti értékű szikes gyepeinek ökológiai állapotjavítása	A peremterületek árkaiknak betemetése, élőhelyidegen műtárgymaradványok eltávolítása, gyepek helyreállítása, tájsebek megszüntetése, 50 ha érintett területen	KNP Miklapusztai terület egysége, 50 ha érintett területen	HUKN20009 kjt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztai; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék, 50 ha érintett területen	1530, Cirsium brachycephalum, Botaurus stellaris, Ardea purpurea, Limosa limosa, Circus aeruginosus, Orchis morio	35 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	5)
		Gyepként kezelt területek lőszementesítése, 200 ha érintett területen	KNP Miklapusztai terület egysége, 200 ha érintett területen	HUKN20009 kjt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztai; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék, 200 ha érintett területen	1530, Cirsium brachycephalum, Limosa limosa, Orchis morio	140 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	5)
26.	Kékesi-rét és Szelidi-tó ökológiai állapotának javítása	Kékesi-réti megkerülő csatorna megalapozó tanulmánytervének elkészítése	Szelidi-tó TT, 652 ha	HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék, 1400 ha részterület	1530, 6410, Cirsium brachycephalum, Emys orbicularis, Acrocephalus melanopogon, Ardea purpurea, Botaurus stellaris, Vanellus vanellus, Lutra lutra	25000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás, saját forrás	5)
		Kékesi-réti megkerülő csatorna létesítése 8 km hosszban, a Szelidi-tó és a Kékesi-rét vízminőségének és szikes jellegének javítása céljából	Szelidi-tó TT, 652 ha	HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék, 1400 ha részterület	1530, 6410, Cirsium brachycephalum, Emys orbicularis, Acrocephalus melanopogon, Ardea purpurea, Botaurus stellaris, Vanellus vanellus, Lutra lutra	770000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás, saját forrás	5)

Fejlesztési cél: 6 - A KNPI saját vagyonkezelésű erdei élőhelyein az ökológiai állapot javítása								
Elvárt eredmények (a már futó projektekkel együtt): erdőszerkezet átalakításával és javításával, felnyíló erdőállományok kialakításával, erdő-gyep konverzióval, természetközeli erdőgazdálkodási módszerek alkalmazásával, inváziós növényirtással, saját vagyonkezelésű (jelenlegi) erdőterületeken a közösségi jelentőségű élőhelyek állományainak növelése, illetve ökológiai állapotuk javítása, továbbá közösségi jelentőségű és védett fajok állományának növelése: 91N0 - növelés 300 ha-al, állapotjavítás 165 ha-on; 91I0 - növelés 50 ha-al, állapotjavítád 15 ha-on; 91E0 - növelés 110 ha-al, állapotjavítás 75 ha-on; 91F0 - növelés 40 ha-al, állapotjavítás 30 ha-on; 6260 - növelés 150 ha-al, állapotjavítás 15 ha-on, 40A0 - növelés 12 ha-al; 1530 - növelés 30 ha-al; 6440 - növelés 62 ha-al; 6410 - növelés 20 ha-al; Epipactis bugacensis - növelés 10%-al; Iris humilis ssp. arenaria - növelés 10%-al; Colchicum arenarium - növelés 10%-al.								
#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
27.	Idegenhonos fajokból álló erdők szerkezetének átalakítása	Véghasználatok 700 ha-on	Összesen 700 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (310 ha), Peszér-Adacsi-rétek (150 ha), Szikra és az Alpári-rét (90 ha), Kolon-tó (50 ha) terület egységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (50 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (40 ha), Péteri-tó TT (10 ha).	összesen 700 ha; HUKN20024 kjt. Bócsa-bugaci homokpusztai, HUKN20003 kjt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20028 kjt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20031 kjt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20027 kmt. Péteri-tó, HUKN30003 kmt. Izsáki Kolon-tó, HUKN20002 kjt. Peszéri-erdő	6260, 91N0, 91I0, Epipactis bugacensis, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Ephedra distachya; Tragopogon floccosus, Peucedanum arenarium, Botrychium lunaria, Epipactis atrorubens, Cephalantera rubra, Echinops ruthenicus	875 000	saját forrás; már futó IPA pályázat; további, konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	6)
		Erdőfelújítások kivitelezése 700 ha-on (teljes és részleges talajelőkészítések, részterületeken sarjztatás őshonos elegyfajokra támaszkodva, erdősítés őshonos fajokkal, gépi és kézi erdőápolások).	Összesen 700 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (310 ha), Peszér-Adacsi-rétek (150 ha), Szikra és az Alpári-rét (90 ha), Kolon-tó (50 ha) terület egységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (50 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (40 ha), Péteri-tó TT (10 ha).	összesen 700 ha; HUKN20024 kjt. Bócsa-bugaci homokpusztai, HUKN20003 kjt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20028 kjt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20031 kjt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20027 kmt. Péteri-tó, HUKN30003 kmt. Izsáki Kolon-tó, HUKN20002 kjt. Peszéri-erdő	fejlesztendő élőhelyfoltok: 6260, 91N0, 91E0, 91F0, 91I0; érintett fajok, amelyeknek kedvez az élőhelyfejlesztés: Epipactis bugacensis, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Ephedra distachya; Tragopogon floccosus, Peucedanum arenarium, Botrychium lunaria, Epipactis atrorubens, Cephalantera rubra, Echinops ruthenicus, Cucujus cinnaberinus, Dendrocopos medius, Coracias garrulus, Dryocopus martius, Picus viridis,	560000	saját forrás; már futó IPA pályázat; további, konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	6)
		Vadkárelhárítás vadkerítéssel és egyéb módszerekkel 600 ha-on	Összesen 600 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (310 ha), Peszér-Adacsi-rétek (80 ha), Szikra és az Alpári-rét (60 ha), Kolon-tó (50 ha) terület egységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (50 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (40 ha), Péteri-tó TT (10 ha).	összesen 600 ha; HUKN20024 kjt. Bócsa-bugaci homokpusztai, HUKN20003 kjt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20028 kjt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20031 kjt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20027 kmt. Péteri-tó, HUKN30003 kmt. Izsáki Kolon-tó, HUKN20002 kjt. Peszéri-erdő	6260, 91N0, 91E0, 91F0, 91I0; Epipactis bugacensis, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Ephedra distachya; Tragopogon floccosus, Peucedanum arenarium, Botrychium lunaria, Epipactis atrorubens, Cephalantera rubra, Echinops ruthenicus, Onosma arenaria, Scorzonera purpurea	340000	saját forrás + további, konkrétan még nem azonosított pályázati forrás, és részben már futó KEHOP pályázat	6)

28.	Erdőszerkezet javítás	Tájidegen (jellemezően intenzíven terjedő) fásszárúak visszaszorítása 240 ha-on (vegyszeres előlés, részben kitermelés)	240 ha; Hajósi kaszálók és löszpartok TT 5,9 ha, Császártöltési Vörös-mocsár TT 1,3 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága, Peszér-Adacsi-rétek, Szikra és az Alpári-rét, Kolon-tó területegységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet), Mártélyi Tájvédelmi Körzet.	240 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő; HUKN20032 Dél-Órjeg	91I0; 91N0, 91F0, 91E0; Epipactis bugacensis, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Ephedra distachya; Tragopogon floccosus, Peucedanum arenarium, Botrychium lunaria, Epipactis atrorubens, Cephalantera rubra, Echinops ruthenicus, Onosma arenaria, Scorzonera purpurea	50 000	saját forrás + további, konkrétan még nem azonosított pályázati forrás, és részben már futó KEHOP pályázat	6)
		Tűzkárok megelőzése nyiladékok és tűzpázták karbantartásával 60 ha-on	60 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (30 ha), Peszér-Adacsi-rétek (20 ha) területegységei; Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (10 ha).	60 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő	91N0, 91I0, 6260, Iris arenaria, Ephedra distachya; Tragopogon floccosus, Peucedanum arenarium, Echinops ruthenicus, Onosma arenaria, Scorzonera purpurea, Accipiter gentilis, Ciconia nigra, Haliaetus albicilla, Pernis apivorus, Circaetus gallicus	50 000	saját forrás 10%, még nem azonosított pályázati forrás 90%.	6)
		Alátelepítések, mozaikos mikrotarvágások, szálalás 20 ha-on	20 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (5 ha), Peszér-Adacsi-rétek (8 ha), Szikra és az Alpári-rét (2 ha) területegységei; Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (2 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (2 ha).	összesen 20 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-Bugac homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete, HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő	élőhelyek: 91I0; 91N0, 91F0, 91E0; fajok: Epipactis bugacensis, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Ephedra distachya; Tragopogon floccosus, Peucedanum arenarium, Botrychium lunaria, Epipactis atrorubens, Cephalantera rubra, Echinops ruthenicus, Onosma arenaria, Scorzonera purpurea	21000	saját forrás	6)
		Erdei elegyfajok magtermő állományfoltjainak telepítése 5 ha-on	5 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (1 ha), Peszér-Adacsi-rétek (1 ha), Szikra és az Alpári-rét (1 ha) területegységei; Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (1 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (1 ha).	összesen 5 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-Bugac homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete, HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő	élőhelyek: 91I0; 91N0, 91F0;	3000	saját forrás	6)
		Természetes erdőszegélyek kialakítása 12 ha-on	12 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (4,5 ha), Peszér-Adacsi-rétek (2 ha), Szikra és az Alpári-rét (2 ha), Kolon-tó (0,5 ha) területegységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (1,5 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (1 ha), Péteri-tó TT (0,5 ha).	összesen 12 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-Bugac homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete, HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő, HUKN20027 Péteri-tó, HUKN30003 kmt. Izsáki Kolon-tó,	élőhelyek: 91I0; 91N0, 91F0, 91E0, 40A0; Euphydryas maturna, Lanius collurio, Lullula arborea, Eriogaster lanestris, Saturnia pyri, Arctia festiva, Autographa bractea, Ipliclides podalirius, Gonepteryx rhamni, Satyrium pruni	2000	saját forrás	6)
		Felnyíló erdőállományok kialakítása 30 ha-on	30 ha; KNP Bócsa és Bugac buckavilága (15 ha), Peszér-Adacsi-rétek (6 ha), Kolon-tó (5 ha) területegységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (4 ha)	30 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-Bugac homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő, HUKN30003 Izsáki Kolon-tó	6260, 91N0, 91I0, Colchicum arenarium, Iris arenaria, Astragalus dasyanthus, Ephedra distachya, Onosma arenaria, Linum hirsutum ssp. glabrescens, Scorzonera purpurea, Tragopogon floccosus, Iris variegata	3000	saját forrás	6)
29.	Erdőgazdálkodói személyi állomány fejlesztése	Erdőművelő, fakitermelő brigád kialakítása (8 fő, szakmunkás és gépkezelő)	1200 ha kezeléséhez: KNP Bócsa és Bugac buckavilága (500 ha), Peszér-Adacsi-rétek (200 ha), Szikra és az Alpári-rét (90 ha), Kolon-tó (10 ha) területegységei; Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (200 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (180 ha); Péteri-tó TT (20 ha)	összesen 1200 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20027 kmt. Péteri-tó, HUKN30003 kmt. Izsáki Kolon-tó, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő	6260, 91N0, 91I0, 91E0, 91F0, 40A0	240000	saját forrás	6)
		Erdészeti szakirányítói személyzet bővítése (2 fő)	3000 ha kezeléséhez, KNP Bócsa és Bugac buckavilága, Szikra és az Alpári-rét területegységei.	összesen 3000 ha kezeléséhez; HUKN20024 kjtt. Bócsa-Bugac homokpuszta, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete	6260, 91N0, 91I0, 91E0, 91F0, 40A0	90000	saját forrás	6)
30.	Erdészeti szakszemélyzet munkafeltételeinek javítása	Szolgálati ház vásárlása (90 m2 alapterület, 1000 m2 telek, községhatár: Tiszaalpár)	A KNPI teljes saját vagyongazdálkodású erdőterületével foglalkozik az érintett szakszemélyzet	összesen 700 ha; HUKN20024 kjtt. Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20027 kmt. Péteri-tó, HUKN30003 kmt. Izsáki Kolon-tó, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő	6260, 91N0, 91I0, 91E0, 91F0, 40A0	2 500	saját forrás	6)
31.	Erdei fajvédelmi intézkedések	Bugaci nőszőfű természetvédelmi helyzetének javítása erdőszerkezet-átalakítással, nevelővágásokkal, állománykiegészítéssel 5 ha-on	Jászszentlászlói Kalmár-erdő TT 5 ha-on	nincs	Epipactis bugacensis	1000	saját forrás	6)

32.	Gyepek helyreállítása erdőterületeken	Művelési ág változtatás csereerdősítéssel 200 ha-on	200 ha; KNP Felső-kiskunsági-tavak (6,5 ha), Bócsa és Bugac buckavilága (93,5 ha), Peszér-Adacsi-rétek (50 ha), Szikra és az Alpári-rét (20 ha), Kolon-tó (5 ha) területegységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (13 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (2 ha), Péteri-tó TT (5 ha).	200 ha: HUKN20024 kjtt. Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20027 kmt. Péteri-tó, HUKN30003 kmt. Izsáki Kolon-tó, HUKN20002 kjtt. Peszéri-erdő	6260, 91N0, 1530; 6440; Anser erythropus, Buteo rufinus, Branta ruficollis, Recurvirostra avosetta, Charadrius alexandrinus, Colchicum arenarium, Iris arenaria, Ephedra distachya, Onosma arenaria, Linum hirsutum ssp. glabrescens, Scorzonera purpurea, Tragopogon floccosus	1600000	saját forrás, tervezett kis lilik védelmi LIFE, részben már futó KEHOP pályázat	6)
	Földvásárlás csereerdősítésre 200 ha-on	200 ha; KNP Felső-kiskunsági-tavak (6,5 ha), Bócsa és Bugac buckavilága (93,5 ha), Peszér-Adacsi-rétek (50 ha), Szikra és az Alpári-rét (20 ha), Kolon-tó (5 ha) területegységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (13 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (2 ha), Péteri-tó TT (5 ha), Hajósi homokpuszta TT (5 ha)	200 ha kezeléséhez; HUKN20024 kjtt. Bócsa-Bugac homokpuszta, HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete, HUKN20011 kjtt. Fülöpházi homokbuckák, HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20032 kjtt. Dél-Órjeg	6260, 91N0, 1530; Anser erythropus, Buteo rufinus, Branta ruficollis, Recurvirostra avosetta, Charadrius alexandrinus, Colchicum arenarium, Iris arenaria, Ephedra distachya, Onosma arenaria, Linum hirsutum ssp. glabrescens, Scorzonera purpurea, Tragopogon floccosus		200000	saját forrás (20%), VSZT keret (80%)	6)
	Fásítások, szabadrendelkezésű erdők visszaalakítása gyeppe 120 ha-on	120 ha: KNP Felső-kiskunsági-tavak területegysége (11 ha), Fülöpházi-buckavidék (50 ha) Peszér-Adacsi-rétek (20 ha), Miklapusztá (10 ha), Szikra és az Alpári-rét (9 ha) területegységei; Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (10 ha), Mártélyi Tájvédelmi Körzet (10 ha)	120 ha kezeléséhez: HUKN20003 kjtt. Felső-Kiskunsági turjánvidék, HUKN20011 kjtt. Fülöpházi homokbuckák, HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; HUKN20009 kjtt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az Órjegi turjánvidék, HUKN20031 kjtt. Alsó-Tisza hullámtér, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy,	6260, 91N0, 1530; Anser erythropus, Buteo rufinus, Branta ruficollis, Recurvirostra avosetta, Charadrius alexandrinus, Colchicum arenarium, Iris arenaria, Ephedra distachya, Onosma arenaria, Linum hirsutum ssp. glabrescens, Scorzonera purpurea, Tragopogon floccosus		50000	saját forrás, részben már futó KEHOP pályázat	6)

Fejlesztési cél: 7 - Természetvédelmi bemutatóhelyek és eszközök fejlesztése a Duna—Tisza közén

Elvárt eredmények (a már futó projექtekkel együtt): a bemutatási lehetőségek javítása 6 bemutató épület(együttes) és környezetének felújításával, 5 új bemutató épület(együttes) kialakításával, 10 tanösvény felújításával, 3 új tanösvény kialakításával, 4 új földtani bemutatóhely kialakításával / Őnálló, vezető nélküli látogatást lehetővé tevő online és nyomtatott útmutatók készítése a KNPi működési területén saját kezelésben levő tanösvényekhez (26 db); digitális tanösvény rendszer és hozzá mobil applikáció fejlesztése / Kolon-tó természeti értékeit bemutató könyv kiadása magyarul (4000 db) és angolul (2000 db); Kolon-tó természeti értékeit bemutató film készítése (50 perc + 10 perc rövid; magyar és angol nyelven) / a KNPi honlapjának megújítása, látogatottságának 20%-os emelése / élettelen természeti értékeket átfogóan bemutató két kiadvány készítése.

#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
33.	Természet Háza és a Hankovszky-liget bemutatóhelyeinek megújítása	Természet Háza állandó kiállításának cseréje kb. 250 m2 kiterjedésű területen interaktív elemekkel, az épület kiállítóterének akadálymentesítése, családbaráttá alakítása (pelenkázó és pihenőhelyek).	Természet Háza látogatóközpont, Kecskemét, teljes működési területet kiszolgál, 1 005 894 ha, minden védett területet is (82 256 ha)	teljes működési területet kiszolgál, 1 005 894 ha, minden Natura 2000 területet is (180 345 ha)	Általánosságban a KNPi működési területén található védett természeti területek és Natura 2000 területek, továbbá egyes, még nem véglegesített listájú védett növény- és állatfajok	25000	még nem azonosított pályázati forrás	7)
		Hankovszky-liget közösségi térré alakítása, a játékok bővítése, madárbarát kert kialakítása odúparkkal és információs táblákkal, parkrendezés pihenőhelyek kialakításával kb. 1 ha területen.	KNPi központjának is helyet adó Hankovszky-liget (Kecskemét, Liszt F. u. 19.), kecskeméti vonzáskörzet.	nincs	általános természetvédelmi információk átadása; a ligetben költő védett madárfajok (Fringilla coelebs, Turdus merula, Accipiter nisus, Sylvia atricapilla, Luscinia megarhynchos)	5000	még nem azonosított pályázati forrás	7)
34.	KNPi működési területén található tanösvények megújítása	Terepi bemutatóeszközök cseréje, korszerűbbé tétele - információs (58 db) és irányító táblák, pihenőhelyek, a közlekedést segítő pallósorok (600 m) Bócsa-Bugac buckavilága és homokpusztái: Bugacpuszta, Pusztatúra (5 km) és Sáskajárás tanösv. (1 km), Pusztaszeri TK, Szegedi Fehér-tó: Sirály tanösv. (2,5-3 km), Peszér-Adacsi-rétek: Kunadacs, Kosbor tanösv. (2 km), Szelidi-tó tt: Kékmoszat tanösv. (2,5-3 km), Lakitelek-Töserdő Kontyvirág-tanösvény (3,5 km). 6 tanösvény 18 km hosszúságban. + Vörös-mocsárban tanösvény 5 km hosszúságban	KNP Bócsa-Bugac buckavilága és homokpusztái területi egysége; KNP Peszéradacsi rétek területi egysége; KNP Szikra és az Alpári-rét területegysége; Szelidi-tó TT; Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet; Császártöltési Vörös-mocsár TT, összesen 23 km hosszúságú tanösvény	Bócsa-Bugaci homokpuszta HUKN20024, Felső-kiskunsági Turján-vidék: Izsáki Kolon-tó HUKN30003, Alsó-Tisza-völgy HUKN10007, A Tisza alpár-Bokrosi öblözete HUKN10004, HUKN20028; HUKN20032 Dél-Órjeg, összesen 23 km hosszúságú tanösvény	6250, 40A0, 6410, 6440, 91I0, 6260, 91N0, 3150, 3160, 91F0, 91E0 élőhelyek, Emys orbicularis, Triturus dobrogicus, Bombina bombina, Vipera ursinii rakosiensis, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Sperophilus citellus, Lutra lutra, Leucorhinia pectoralis, Cucujus cinnaberinus, Acrocephalus melonopogon, Ardea purpurea, Botaurus stellaris, Ciconia ciconia, Circus aeruginosus, Egretta alba, Egretta garzetta, Ardea purpurea, Ciconia nigra, Falco cherrug, Grus grus, Haliaeetus albicilla, Larus melanocephalus, Remiz pendulinus, Sterna hirundo, Sterna caspia, Otis tarda, Ixorychus minutus, Anser anser, Iris humilis ssp. arenaria, Crisium brachycephalum, Colchicum arenarium,	50 000 (Vörös-mocsár TT) + 6000	még nem azonosított pályázati forrás + már futó KEFOP pályázat	7)

		Őnálló, vezető nélküli látogatást lehetővé tevő online és nyomtatott útmutatók készítése a KNPI működési területén saját kezelésben levő tanösvényekhez (26 db) Egy nyomtatott kiadvány megjelentetése, és annak online változata a KNP honlapon érhető el. Digitális tanösvény rendszer és hozzá mobil applikáció fejlesztése a látnivalókban leggazdagabb tanösvényekre.	A KNPI teljes működési területe, 1 005 894 ha, minden védett terület is (82 256 ha)	Felső-kiskunsági szikes puszták és a Turján-vidék HUKN10001, Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi Turján-vidék HUKN10002, Tisza Alpár-Bokrosi-öblözete HUKN10004, Alsó-Tisza-völgy HUKN10007, Felső-kiskunsági szikes puszta HUKN20001, Felső-kiskunsági Turján-vidék HUKN20003, Felső-kiskunsági szikes tavak HUKN20009, Fülöpházi-homokbuckák HUKN20011, Ágasegyházi-Orgoványi-rétek HUKN20015, Bócsa-Bugaci homokpuszta HUKN20024, Alpár-Bokrosi-öblözet HUKN20028, Alsó-Tisza-völgy HUKN20031,	Általánosságban a KNPI működési területén található védett természeti területek és Natura 2000 területek, továbbá védett növény- és állatfajok.	4000 még nem azonosított pályázati forrás	7)
35.	Kolon-tó térségi bemutatóhelyek fejlesztése	Védett, és Natura2000 területeket összekötő természetismereti túraútvonal kialakítása (elsősorban kerékpáros) (5db útvonal 106 km hosszban. 5 tanösvényt köt össze. 10 db információs tábla)	KNP Kolon-tó területegysége, Fülöpházi buckavidék területegysége, Ágasegyháza-orgoványi rétek területegysége, Kiskunsági szikes tavak területegysége, összesen 1500 ha részterület.	HUKN20011 Fülöpházi homokbuckák, HUKN20015 Ágasegyháza-Orgoványi rétek, HUKN30003 Izsáki Kolon-tó, HUKN10002 Felső-Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék, HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztá; összesen 1500 ha részterület.	legfontosabb bemutatott értékek: 3150, 3160, 6410, 6440, 7210, 6260, 91E0, 91N0 élőhelyek, Leucorrhinia pectoralis, Isophya costata, Emys orbicularis, Umbra krameri, Egretta alba, Nycticorax nycticorax, Ardea purpurea, Egretta garzetta, Lutra lutra, Anisus vorticulus, Misgurnus fossilis, Umbra krameri, Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Acrocephalus melanopogon, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Caprimulgus europaeus, Haliaetus albicilla, Crex crex, Coracias garrulus, Ixobrychus minutus, Otis tarda, Porzana parva, Porzana pusilla, 21 orchideafaj, Veratrum album, Ranunculus lingua, Thelypteris palustris, Nymphaea alba, Gentiana pneumonanthe, Maculinea teleius, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Epipactis bugacensis	10 000 saját forrás	7)
		Aqua Colun tanösvény fejlesztése. Akadálymentesítés, bemutatópontok korszerűsítése, nádas bemutató pallósor építése. (4km, 2 kilátópont, 2x300m palló)	KNP Kolon-tó területegysége, 4 km hosszú túvonal mentén	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó 4 km hosszú útvonal mentén	3150, 3160; Hottonia palustris, Nymphaea alba, Umbra krameri, Misgurnus fossilis, Leucaspius delineatus, Leucorrhinia pectoralis, Emys orbicularis, Lutra lutra, Aythya nyroca, Ardea purpurea, Ardeola ralloides, Egretta garzetta, Egretta alba, Nycticorax nycticorax, Ardea cinerea.	20 000 Pályázati forrás, prioritásként LIFE pályázat + saját forrás egyes részelemek kiépítésére.	7)
		Kolon-tó természeti értékeit bemutató könyv kiadása magyarul (4000 db) és angolul (2000 db).	KNP Kolon-tó területegysége, 3582 ha bemutatása.	Izsáki Kolon-tó HUKN 30003, 3582 ha	legfontosabb bemutatott értékek: 3150, 3160, 6410, 6440, 7210, 6260, 91E0, 91N0 élőhelyek, Leucorrhinia pectoralis, Isophya costata, Emys orbicularis, Umbra krameri, Egretta alba, Nycticorax nycticorax, Ardea purpurea, Egretta garzetta, Lutra lutra, Anisus vorticulus, Misgurnus fossilis, Umbra krameri, Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Acrocephalus melanopogon, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Caprimulgus europaeus, Haliaetus albicilla, Crex crex, Coracias garrulus, Ixobrychus minutus, Otis tarda, Porzana parva, Porzana pusilla, 21 orchideafaj, Veratrum album, Ranunculus lingua, Thelypteris palustris, Nymphaea alba, Gentiana pneumonanthe, Maculinea teleius, Iris arenaria, Colchicum arenarium, Epipactis bugacensis mint az előző	6 000 saját forrás	7)
		Kolon-tó természeti értékeit bemutató film készítése (50 perc + 10 perc rövid. Magyar és angol nyelven)	KNP Kolon-tó területegysége, 3582 ha bemutatása.	Izsáki Kolon-tó HUKN30003, 3582 ha		10 000 Pályázati forrás + részlegesen saját forrás	7)
36.	Bugac (Bugacpuszta) térségi bemutatóhelyek fejlesztése	Bugaci Pásztormúzeum és a pásztorélttel kapcsolatos terepi bemutató létesítmények felújítása. Pásztoréptmények és információs tábláinak felújítása, az egykori pénztár építményének hasznosítása pihenő és információs pontként (madárvédelmi eszközök bemutatóhelye, "hűvösölő" kialakítása).	KNP Bócsa-Bugac területegysége; kb. 4950 ha az infrastruktúra által kiszolgált részterület kiterjedése.	HUKN20024 Bócsa-Bugaci homokpuszta, az infrastruktúra által kiszolgált részterület 4950 ha	élőhelyek: 6260, 91N0, legfontosabb fajok: Colchicum arenarium, Iris humilis ssp. arenaria, Onosma arenaria, Alkanna tinctoria, Stipa borysthénica, Tragopogon floccosus, Corispermum nitidum, Dryocopos martius.	60000 még nem azonosított pályázati forrás	7)

37.	Fülöpházi buckavidék bemutatóhelyeinek fejlesztése	A Naprózsa ház mellett levő erdei tornapálya modernizálása 5415 nm-en, a meglevő tornaeszközök cseréje, bővítése	KNP Fülöpházi-buckavidék területegysége, 2105 ha az infrastruktúra által kiszolgált részterület.	az infrastruktúra által kiszolgált részterület: Fülöpházi homokbuckák HUKN20011 - 2117 ha,	nem releváns	3000 még nem azonosított pályázati forrás	7)
38.	Lakiteleki Tóserdő térségi bemutatóhelyek fejlesztése	Lakiteleki Tóserdő Kontyvirág Erdei Iskola régi szárnyának és udvarának felújítása. A régi épületszárnnyban tető, nyílászárók cseréje, épület szigetelése, gépészet felújítása, az erdei iskola udvarában sportudvar és játszótér kialakítása. 10255 nm érintett terület.	KNP Szikra és az Alpári-rét területegysége; a teljes működési területről fogad látogatókat az erdei iskola.	HUKN20028 kjtt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 kmt. Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete; a teljes működési területről fogad látogatókat az erdei iskola.	nem releváns	90000 még nem azonosított pályázati forrás	7)
39.	KNPI weboldalának megújítása	A honlap arculatának megújítása, tartalmi rendezettségének biztosítása, kereső optimalizálás, az adminisztrációs rendszer új funkciókkal való övítése (hírlevél küldés, videók kezelése, webshop lehetősége). A weblap látogatottságának 20%-os emelkedése.	Teljes működési területet kiszolgál (1 005 894 ha), minden védett területet is (82 256 ha).	Teljes működési területet kiszolgál (1 005 894 ha), minden Natura 2000 területet is (180 345 ha).	Általánosságban a KNPI működési területén található védett természeti területek, Natura 2000 területek, védett természeti értékek	3000 saját forrás	7)
40.	Új ökológiai bemutatóhelyek létrehozatala	Tázlár-Kiskunhalasi homokbuckák területén bemutatóhely létrehozása, a volt lőtéri megfigyelő épület kilátóvá és bemutatóhellyé alakítása (4,8x8,1 m alapterület)	Tázlár-Kiskunhalasi homokbuckák nem védett területe, 1929 ha	Tázlár-Kiskunhalasi homokbuckák HUKN20023 kjtt. területe,	élőhelyek: 6260, 91N0, fajok: Colchicum arenarium, Dianthus serotinus, Ephedra distachya, Onosma arenaria, Stipa borysthenica, Iris humilis spp. arenaria, Alkanna tinctoria, Allium sphaerocephalon, Astragalus varius, Centaurea arenaria, Cephalanthera rubra, Corispermum canescens, Corispermum nitidum, Echinops ruthenicus, Gypsophia fastigiata, Onosma arenaria, Sedum urvillei ssp. hillebrandtii, Tragopogon floccosus, Vinca herbacea; Acanthacclisis occitania, Calliptamus barbarus, Copris lunaris, Cucujus cinnaberinus, Dorcadion decipiens, Saragossa implexa, Staurophora celsia, Podarcis taurica, Lanius minor, Merops apiaster, Coracias garullus, Dryocopus martius, Picus viridis	5000 még nem azonosított pályázati forrás	7)
		Tanösvény létesítése a Pirtói homokbuckás TT területén, 4 km hosszúsággal, 8 táblával és kilátópont létesítésével. Szolgalmi jog bejegyzés magántulajdonú területre, vagy területvásárlás.	Pirtói homokbuckás TT, 4 km hosszú út mentén.	Imrehegy-pirtó-kiskunhalasi homokbuckák HUKN20036 kjtt., 4 km hosszú út mentén.	élőhelyek: 6260, 91N0, fajok: Colchicum arenarium, Iris humilis ssp. arenaria, Ephedra distachya, Astragalus dasyanthus, A. varius, Anemone sylvestris, Alkanna tinctoria, Allium sphaerocephalon, Centaurea arenaria, Corispermum canescens, Corispermum nitidum, Onosma arenaria, Sedum hillebrandtii, Tragopogon floccosus	6000 még nem azonosított pályázati forrás	7)
		Madármegfigyelő torony létesítése Miklapusztá szélében, a Bába-széken. Érintett terület 0,3 hektár.	Bába-szék ex lege védett szikes tó; a bemutatással érintett terület 350 ha.	HUKN20009 kjtt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrzegi turjánvidék	1530, Recurvirostra avocetta, Himantopus himantopus, Falco vespertinus, Philomachus pugnax, Tringa totanus, Anas crecca, Anas clypeata, Tadorna tadorna, Botaurus stellaris, Chlidonias niger, Circus aeruginosus, Charadrius dubius	2000 még nem azonosított pályázati forrás	7)
		Tiszaalpár és Lakitelek térségében túraútvonal kijelölések felülvizsgálata, megújítása, Tiszaalpár és Lakitelek természeti értékeit bemutató túraútvonalak kijelölése (25 km), bronzkori földvár tanösvényének kiegészítése, ártéri tájékoztató és irányjelző táblák kihelyezése, fejlesztéssel érintett terület: 5 ha	KNP Szikra és az Alpári-rét területegysége, kijelölt tematikus túraútvonal hossza: 25 km, fejlesztéssel érintett terület nagysága: 1200 ha	HUKN 10004 Tisza Alpár-Bokros ártéri öblözete, HUKN 20028 Tisza Alpár-Bokrosi ártéri öblözet, fejlesztéssel érintett terület nagysága: 1200 ha	Élettelen természeti értékek (kunhalom, földvár), Emys orbicularis, Rana ridibunda, Rana arvalis, Bufo bufo, Crex crex, Ardea cinerea, Oriolus oriolus, Anthus trivialis, Dendrocopos major, Buteo buteo, Lanius collurio, Luscinia megarhynchos, Emberiza citrinella, Locustella fluviatilis	5000 Még nem azonosított pályázati forrás, részben saját forrás	7)
		Kiskőrös-Tabdi külterületen tanösvény létrehozása, tájékoztató és irányjelző táblák kihelyezése, teljes hossz: 5 km	Kiskőrösi Szücsi-erdő TT: 3 km hosszban érintett, Tabdi Sallai-erdő (e x lege védett lapterület része): 2 km	HUKN20022 Kiskőrösi-turjános, teljes hossz: 5 km	bemutatott értékek: 3150, 3160, 6410, 6440, 91E0, 91F0 élőhelyek, fajok: Ciconia nigra, Dryocopus martius, Falco subbuteo, Asio otus, Triturus dobrogicus, Bombina bombina, Emys orbicularis, Misgurnus fossilis, Umbra krameri, Maculinea teleius, Lycaena dispar, Adenophora liliifolia, Dactylorhiza incarnata, Iris sibirica, Gentiana pneumonanthe, Ophrys apifera, Ophrys sphegodes,	3000 Még nem azonosított pályázati forrás	7)

41.	A Duna-Tisza köze élettelen természeti értékeinek bemutatása	Hét halom túra (Pusztaszer-Ópusztaszer), fejlesztéssel érintett terület nagysága: 10 ha (A Hét Vezér halmát feltáró túraútvonalakat és a térség halmait bemutató térképes kiadvány)	Pusztaszeri TK, Pusztaszeri Hétvezér emlékmű TT, reprezentált területek kiterjedése: 10 000 ha	HUKN 10007 Alsó-Tiszavölgy; HUKN20019 Baksi-pusztá, reprezentált terület kiterjedése: 15 000 ha	Élettelen természeti érték (kunhalom)	2500	Még nem azonosított pályázati forrás, részben saját forrás	7)
		Halmok, hegyek, várak a Duna-Tisza közén - Halom és vártúrák a Kiskunságban (A Duna-Tisza közén található halmok és földvárak felfedezését segítő térképes kiadvány)	A KNPI működési területén található valamennyi ex lege védett földvár (8 db) és kunhalom (131 db). , KNP Felső-Kiskunsági pusztá, KNP Miklapusztá, KNP Felső-Kiskunsági tavak, KNP Orgoványi rétek, KNP Szikra és az Alpári-rét, Pusztaszeri TK, Körös-éri TK, Érsekalmi Hét-völgy TT, Pusztaszeri Hétvezér emlékmű TT	HUKN20001 Felső-kiskunsági szikes pusztá, HUKN10001 Felso Kiskunsági puszták és turjánvidék, HUKN10002 Kiskunsági szikes tavak és az Orjegi turjánvidék, HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztá, HUKN20015 Ágasegyháza-orgoványi rétek, HUKN20028 Tisza Alpár-Bokrosi ártéri öblözet, HUKN10004 Tisza Alpár-Bokrosi ártéri öblözete, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, HUKN20019	Élettelen természeti értékek (kunhalom, földvár)	2500	Még nem azonosított pályázati forrás, részben saját forrás	7)
		Árpád-halma (Hét vezér emlékmű TT): a millenniumi emlékmű felújítása, restaurálása, az Árpád-halom környezetének bemutatása, fejlesztéssel érintett terület nagysága: 3,7 ha	Hét Vezér emlékmű TT	HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy	Élettelen természeti érték (kunhalom)	30 000	Még nem azonosított pályázati forrás, részben saját forrás	7)
42.	Természetvédelmi őrszolgálat hatékonyságnövelő fejlesztése	A források (2 db), szikes tavak (338 db), lápok (138 db) felméréséhez, vízkémiai és fizikai jellemzőinek megállapításához speciális Multi 340i Geotech Environmental Equipment mérőeszköz beszerzése Tűz megelőzést szolgáló infrastruktúra (megfigyelőtornyok) kialakítása, tűzvédelmi eszközpark fejlesztése	A KNPI teljes működési területe, 1 005 894 ha, minden védett terület is (82 256 ha)	teljes működési területet kiszolgál, 1 005 894 ha, minden Natura 2000 területet is (180 345 ha) és az ex lege védett természeti területeket (37 392 ha)	Élettelen természeti értékek (forrás, szikes tó, láp)	2160	saját forrás, még nem azonosított pályázati forrás	7)
		Régészeti lelőhelyek őrzésével kapcsolatos feladatok ellátásához eszköz és személyi állomány fejlesztése	A KNPI teljes működési területe, 1 005 894 ha, minden védett terület is (82 256 ha)	teljes működési területet kiszolgál, 1 005 894 ha, minden Natura 2000 területet is (180 345 ha) és az ex lege védett természeti területeket (37 392 ha)	Élőhely: 91N0, 91I0, 6260, 1530, Lacerta viridis, Cucujus cinnaberinus, Caprimulgus europaeus, Lanius collurio	300 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	7)
			A KNPI teljes működési területe, 1 005 894 ha, minden védett terület is (82 256 ha)	teljes működési területet kiszolgál, 1 005 894 ha, minden Natura 2000 területet is (180 345 ha) és az ex lege védett természeti területeket (37 392 ha)	Élőhely: 6250; élettelen természeti értékek (kunhalom, földvár)	95 000	konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	7)

Fejlesztési cél: 8 - Legeltetési természetvédelmi gyepterületi kiterjesztése, minőségi javítása								
Elvárt eredmények (a már futó projektekkel együtt): a KNP saját vagyonkezelésű gyepterületein a közösségi jelentőségű élőhelyek ökológiai állapotának javítása: 1530 - 4100 ha-on; 6440 - 200 ha-on; 6410 - 80 ha-on; 6260 - 300 ha-on; 6250 - 27 ha-on; 6210 - 1 ha-on; közösségi jelentőségű és védett fajok állományainak növelése: Burhinus oedicnemus - 10%-al; Speromophilus citellus 10%-al, Isophya costata - 15%-al; Crocus reticulatus 15%al; Taraxacum serotinum 15%-al; Charadrius alexandrinus - 20%-al.								

#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
43.	Pusztaszeri állattartó telep felújítása és fejlesztése	Génmegőrzési feladatok ellátásához szükséges tartástechnológiai feltételek javítása, 500 egyed vonatkozásában. A telepen található bivaly istálló felújítása, szociális helyiség felújítása, öltözők kialakítása, állattartó telep bekerítése.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, 1500 ha legeltetett részterület	Baksi-pusztá HUKN20013 kjtt. 1500 ha részterület, Alsó-Tiszavölgy HUKN10007 kmt. 1500 ha részterület	A legelő természeti értékei: 1530; Anser erythropus, Branta ruficollis, Grus grus, Aquila heliaca, Haliaeetus albicilla, Falco cherrug, Falco vespertinus, Himantopus himantopus, Recurvirostra avosetta, Coracias garrulus, Lanius minor, Speromophilus citellus, Sternbergia colchiciflora, Cirsium brachycephalum, Phlomis tuberosa	60000	saját forrás és konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	8)
44.	Régiós területkezelési központ létrehozása a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben	Rackajuh állomány kialakítása (100 egyed)	A célterületek kezeléséhez szükséges géppark működésének hatékony kiszolgálása (2 db erőgép+betakarításhoz, illetve szántó műveléshez szükséges adapterek)	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Baksi-pusztá 50 ha legelőterület kezelésére.	HUKN20019 Baksi-pusztá, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 50 ha részterület	1530; Burhinus oedicnemus.	4000 saját forrás és konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	8)
		A célterületek kezeléséhez szükséges géppark működésének hatékony kiszolgálása (2 db erőgép+betakarításhoz, illetve szántó műveléshez szükséges adapterek)	Pusztaszeri TK és egyéb, az infrastruktúrával kiszolgált védett kaszáló és szántóterületek (228,6107 ha)	Baksi-pusztá HUKN20013 kjtt., Alsó-Tiszavölgy HUKN10007 kmt.és egyéb, az infrastruktúrával kiszolgált Natura 2000 területek, összkiterjedésük 228,6107 ha)	1530; Anser erythropus, Branta ruficollis, Grus grus, Aquila heliaca, Haliaeetus albicilla, Falco cherrug, Falco vespertinus, Himantopus himantopus, Recurvirostra avosetta, Coracias garrulus, Lanius minor, Speromophilus citellus, Sternbergia colchiciflora, Cirsium brachycephalum, Phlomis tuberosa	50000	saját forrás és konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	8)
45.	Izsák-Páhi állattartó telep fejlesztése a legeltetési gyepterület kiterjesztése és őshonos állatfajták génmegőrzésének fejlesztése érdekében	Izsáki Furioso North Star ménes állománynövelése, 30 egyed tenyésztésbe állítása (a teljes létszám 60-ra növelése)	KNP Izsáki Kolon-tó területegysége, a legelő rotációt figyelembe véve 360 ha részterület.	Izsáki Kolon-tó HUKN30003 kjtt., a legelő rotációt figyelembe véve 360 ha részterület.	élőhelyek: 6440, 6410. Orchis laxiflora, Dactylorhiza incarnata, Ophrys insectifera, Iris sibirica, Iris spuria, Ophrys sphegodes, Orchis militaris, Cirsium brachycephalum, Isophya costata, Maculinea teleius, Zootoca vivipara, Crex crex, Limosa limosa, Acrocephalus palustris, Coracias garrulus.	6500	saját forrás	8)

46.	Izsáki géptelep területkezelési központtá fejlesztése	KNPI Területkezelési Osztály állattenyésztési szakterületét ellátó iroda létrehozása	KNPI működési területén művelt, saját vagyonkezelésű kaszálók és szántók területe 2445,6783 ha; KNP Felső-kiskunsági-pusztta, Felső-kiskunsági-tavak, Miklapusztta, Fülöpházi-buckavidék, Orgoványi-rétek, Bócsa-Bugac buckavilága és homokpusztái, Kolon-tó, Szikra és az Alpári-rét területegységei, Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Hajósi kaszálók és löszpartok TT	HUKN10001, HUKN10002, HUKN10007, HUKN20001, HUKN20003, HUKN20009, HUKN20011, HUKN20015, HUKN20019, HUKN20024, HUKN20027, HUKN20031, HUKN20032, HUKN30002, HUKN30003	élőhelyek: 1530, 6440, 6410, 6260, fajok: Otis tarda, Iris sibirica, Iris spuria, Cirsium brachycephalum, Clematis integrifolia, Dactylorhiza incarnata, Dianthus superbus, Epipactis palustris, Gentiana pneumonanthe, Gymnadenia conopsea, Leucojum aestivum, Muscari botryoides, Ophrys apifera, Ophrys sphegodes, Orchis coriophora, Orchis laxiflora ssp. Palustris, Orchis militaris, Rhyarioides metelkanus, Veratrum album	5000 Saját forrás	8)
47.	Bugaci állattartó telep felújítása és fejlesztése	Génmegőrzési feladatok ellátásához szükséges tartástechnológiai feltételek javítása 400 egyed vonatkozásában. A telepen található szarvasmarha színek felújítása, szociális helyiség felújítása, öltözők kialakítása, állattartó telep bekerítése	KNP Bócsa-Bugac területegysége, 2000 ha érintett részterület	Bócsa-bugaci homokpuszta HUKN20024 kjtt, 2000 ha érintett részterület	élőhelyek: 6260, 6440, 1530, fajok: Vipera ursinii ssp. rakosiensis, Colchicum arenarium, Sperophilus citellus	50000 saját forrás és konkrétan még nem azonosított pályázati forrás	8)
48.	Legeltetési területkezelés fejlesztése a Duna-völgy szikes pusztáin	Izsáki magyar tarka szarvasmarha állattartó telep (100-as telep) felújítása és fejlesztése, a telephely téli szálláshelyként történő hasznosításához szükséges tartástechnológiai feltételek javítása	KNP Felső-Kiskunsági szikes tavak területegysége; az ex lege védett Böddi-szék térsége (Dunatétletlen) 400 ha a legeltetett terület tervezett kiterjedése	HUKN20009 kjtt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztta; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrzegi turjánvidék, 400 ha részterület	Natura 2000 jelölő élőhely: 1530*, 6250*; Charadrius alexandrinus, Recurvirostra avosetta, Himantopus himantopus, Tringa totanus, Vanellus vanellus	100000 Saját forrás (várt, címkézett költségvetési támogatás)	8)
49.	Legeltetési területkezelés fejlesztése az őrjegyperemi löszvölgyekben	Racka juh állomány beszerzése, 150 egyed	KNP Felső-Kiskunsági puszták területegysége, 427 ha legelőterület	HUKN10001 kmt. és HUKN20001 kjtt., 427 ha legelőterület	élőhely: 1530	5000 saját forrás	8)
		Legeltetési infrastruktúra kialakítása és fejlesztése (fedett szín, fix karám kialakítása); 10 db rackajuh beszerzése; ingatlanok KNPI vagyonkezelésbe vétele a legeltetés biztosítása érdekében 10 ha-on	Érsekalmi Hét-völgy TT 10 ha-on	HUKN20033 Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek 10 ha	6250, 40A0, 6210, Crocus reticulatus, Amygdalus nana, Iris pumila, Taraxacum serotinum	5000 Saját forrás	8)

Fejlesztési cél: 9 - Kiemelkedő értékű, nem védett élőhelyek védetté nyilvánítása								
Elvárt eredmények (már futó projektekkel együtt): 8 helyszínen 2078 ha terület országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítása								
#	Fejlesztési célt szolgáló intézkedések	Tervezett tevékenységek	Célterület	Érintett Natura 2000 terület	Megcélzott természeti értékek	Forrásigény (eFt)	Fejlesztés finanszírozásának lehetőségei	kapcsolódó stratégiai cél
50.	Kiskunsági Nemzeti Park területének bővítése (Miklapusztta)	KNP Miklapusztta K-i bővítéséről (egykori lőtéri területek) természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 1075 ha-ról.	Egy része ex lege védett szikes tó; a teljes bővítési terület K-ról csatlakozik a KNP Miklapusztta területegységéhez. 1075 ha.	HUKN20009 kjtt. Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztta; HUKN10002 kmt. Kiskunsági szikes tavak és az őrzegi turjánvidék, 1075 ha.	1530, 6210, 6250, 6440, Cirsium brachycephalum, Dorcadion fulvum cervae, Lycaena dispar, Mustela eversmannii, Circus aeruginosus, Falco cherrug, Falco vespertinus, Limosa limosa, Numenius arquata, Otis tarda, Philomachus pugnax, Tringa totanus,	200 saját forrás		9)
51.	Imrehegyi homokpuszta védetté nyilvánítása	természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 82 ha-ról	Jelenleg csupán a Nemzeti Ökológiai Hálózat részét alkotja a terület.	Nem érintett (de bővítésre alkalmas).	6260, zárt homoki sztyepprért, Adonis vernalis, Colchicum arenarium, Crocus reticulatus, Iris humilis, Iris pumila, Orchis morio, Stipa borysthenica, Vinca herbacea, Taraxacum serotinum, Allium flavum	50 saját forrás		9)
52.	Császártöltési Magaspart természeti emlékként történő védetté nyilvánítása	természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 5 ha	Császártöltési Vörös-mocsár TT része	HUKN20032 Dél-Őrjeg	Élettelen természeti értékek (negyedidőszaki jégkori földtani képződmények),Merops apiaster, Riparia riparia	20 saját forrás		9)
53.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet területének bővítése	természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése, Csaj-tótól északra bővítés 250 ha; Vidre-éri halastavak és kísérő szikes pusztta 216 ha.	Csaj-tótól északra bővítés 250 ha; Vidre-éri halastavak és kísérő szikes pusztta 216 ha.	HUKN20019 Baksi-pusztta, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy, 250 ha részterület.	1530, Botaurus stellaris, Aythya nyroca, Himantopus himantopus, Recurvirostra avocetta, Platalea leucorodia, Phalacrocorax pygmaeus, Egretta garzetta, Sterna hirundo, Egretta alba, Larus melanocephalus, Charadrius alexandrinus, Ixobrychus minutus, Ardeola ralloides, Ardea purpurea, Nycticorax nycticorax, Circus aeruginosus, Anser erythropus, Branta ruficollis, Plegadis falcinellus, Coracias garrulus, Lutra lutra, Emys orbicularis, Bombina bombina, Misgurnus fossilis, Triturus dobrogicus, Cirsium brachycephalum.	100 saját forrás		9)

54.	Bácskai-síkvidék magas természeti értékű zárványterületeinek védetté nyilvánítása	természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése, 73 ha-ról.	Madarasi Marhajárás, Bácsszentgyörgyi legelő, jelenleg csupán a Nemzeti Ökológiai Hálózat részei	HUKN20004 Dél-Bácska kjtt. 43 ha részterület.	élőhelyek: 1530 Pannon szikések, 6250 Pannon löszsztyeppek, fajok: <i>Crocus reticulatus</i> , <i>Adonis vernalis</i> , <i>Cirsium brachycephalum</i> , <i>Bombus argillaceus</i> , <i>Acrida hungarica</i> , <i>Megascolia maculata</i> , <i>Triturus dobrogicus</i> , <i>Bombina bombina</i> , <i>Emys orbicularis</i> , <i>Falco tinnunculus</i> , <i>Vanellus vanellus</i> , <i>Gallinago gallinago</i> , <i>Tringa totanus</i> , <i>Tringa glareola</i> , <i>Philomachus pugnax</i> , <i>Tringa ochropus</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Otus scops</i> , <i>Merops apiaster</i> , <i>Coracias garullus</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Anthus cervinus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Miliaria calandra</i> , <i>Nannospalax montanosyrmiensis</i>	40 saját forrás	9)
55.	Nyárlőrinci-erdő védetté nyilvánítása	természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése, 207 ha-ról	Jelenleg csak helyi védett területet érint 12 ha részterületen	HUKN20034 Nyárlőrinci-erdő	9110, <i>Iris variegata</i> , <i>Lychnis coronaria</i> , <i>Crocus reticulatus</i> , <i>Centaurea sadleriana</i> , <i>Barbastella barbastella</i> , <i>Ranunculusillyricus</i> , <i>Anemone sylvestris</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Myotis blythii</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Platanthera bifolia</i> , <i>Vinca herbacea</i> , <i>Sitta europaea</i> ,	10 saját forrás	9)
56.	A nem védett felső-kiskunsági rákosi vipera élőhelyek védetté nyilvánítása	természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése, 107 ha-ról	Kunpeszér külterületen ex lege védett lápterületek érintettek 70 ha kiterjedésben	HUKN20003 kjtt. Felső-kiskunsági Turjánvidék, HUKN10001 kmt. Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék, 107 ha részterületen	<i>Vipera ursinii</i> ssp. <i>rakosiensis</i> ; <i>Iris humilis</i> ssp. <i>arenaria</i> , <i>Isophia costata</i> , <i>Triturus dobrogicus</i> , <i>Otis tarda</i> , <i>Spermophylus citellus</i> , <i>Mustella eversmanni</i> .	3 000 saját forrás	9)

#	Intézkedések	Kapcsolódó fejlesztési cél/ eredmény	Az intézkedéseket megalapozó tervek	Az intézkedések jogszabályi alapja	Az intézkedések munkahelyteremtő hatása	Stratégiai kapcsolódások
1.	Függelékes élőhelyek aktuális természetvédelmi helyzetének elemzése a természetvédelmi kezelési prioritások megállapítása érdekében	Fejlesztési cél: 1); 17 függelékes élőhelytípus 12 000 ha kiterjedésű állományáról terepi információk begyűjtése, korábbi állapotjellemzőkkel történő összehasonlítása, állománydinamika és hosszú távú fennmaradási esély megállapítása; az eredményekről szóló tanulmány sorozat világhálón történő közzététele	Natura 2000 fenntartási tervek mindegyike javasolja a jelölő élőhelyek monitorozását	1996. évi LIII. tv. 67. §; 71/2015 korm.rend. 37. §; természetvédelmi kezelési terveket kihirdető rendeletek;	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 3. célkitűzés: A védelemre szoruló, illetve közösségi jelentőségű fajok és a közösségi jelentőségű élőhely-típusok sikeres és hatékony megőrzését szolgáló tudásbázis fejlesztése
2.	Védett fajok aktuális természetvédelmi helyzetének elemzése a természetvédelmi kezelési prioritások megállapítása érdekében	Fejlesztési cél: 1); 140 védett növény- és állatfaj állományáról terepi információk begyűjtése; a KNPI működési területén élő 860 védett növény- és állatfaj ismert előfordulási adatainak elemzése, korábbi állapotjellemzőkkel történő összehasonlítása, állománydinamika és hosszú távú fennmaradási esély megállapítása; az eredményekről szóló tanulmány sorozat világhálón történő közzététele 2) Kiadvány készítése a KNPI elmúlt 25 évben tett gyakorlati természetvédelmi intézkedéseinek eredményeiről, adósságairól és szakmai tanulságairól.	Élőhelyvédelmi Irányelv és Madárvédelmi Irányelv függelékes fajai esetében a Natura 2000 fenntartási tervek javasolják az állományok monitorozását. Jogszabállyal kihirdetett természetvédelmi kezelési tervek mindegyike előírja a természeti értékek természetvédelmi helyzetének folyamatos dokumentálását, amibe a természetvédelmi kezelési intézkedések hatásainak dokumentálása is beletartozik.	1996. évi LIII. tv. 67. §; 71/2015 korm.rend. 37. §; természetvédelmi kezelési terveket kihirdető rendeletek; 71/2015 korm. rend. 37. § ad) és b) pont	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 3. célkitűzés: A védelemre szoruló, illetve közösségi jelentőségű fajok és a közösségi jelentőségű élőhely-típusok sikeres és hatékony megőrzését szolgáló tudásbázis fejlesztése; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 6.2. fejezetben foglalt fő cselekvési irányai közé tartozik: "A természetvédelmi kezelési tevékenységek hatását nyomon követő és dokumentáló rendszer kiépítése a következő tervezési periódus kiindulásaként".
3.	Tisza Alpár-bokrosi öblözet ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 2). A tervezett vízügyi beavatkozások megalapozó tanulmánytervének elkészítése; antigravitációs vízpótló rendszer kialakítása a folyó Tiszáról az ártéri vízállások irányában. 1. A Szikra (III.) zsilipnél a korábbi, elektromos árammal működő csőszivattyús rendszer üzemképessé tétele, dízelaggregátor vásárlása (vagy kiépíteni a korábbi áramellátó rendszert Tiszaalpár felől (kb. 4 km), transzformátor állomással), csőszivattyú beszerzése; 800 m hosszúságban csatorna kotrása; 2. A Szikrai Holt-Tisza felső bőge (volt IV.sz. zsilip): új műtárgy, kb. 800 m hosszan elektromos ellátó rendszer és új szivattyúállomás építése. A Beccső-tó időszakos vízállássá alakítása (áteresz és csatorna építése, elszántott régi fok megújítása): az Alpári Holt-Tisza felől kialakított 600 m hosszú csatorna, egy nagy teherbírású áteresz a holtágparti út alatt, egy tiltós műtárgy a holtág felől.	HUKN20028 Natura 2000 terület fenntartási tervének 3.2.2. fejezete (Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés)	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.;	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. stratégiai terület, 14. célkitűzés: A természetes vízi halgazdálkodás során a halállomány természetes szaporodásának és így megújulásának elősegítése, a veszélyeztetett halfajok, illetve vad formák megőrzése, veszélyeztetett élőhelyek rehabilitációja, különösen az ívó- és vermelőhelyek védelme. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK: 3.1.5.2. - A Tisza menti, természetes (mély)árterek reaktiválása, bevonása a vízgazdálkodásba. A rendszeres, sekélyvízi elárasztásra alapozott ártéri tájgazdálkodási rendszerek megvalósítása. A Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése még hiányzó elemeinek megvalósítása, és eredeti céljainak megfelelő működtetése. - A tájhasználat igazítása az egyes területek ökológiai adottságaihoz és a lehetséges vízpótláshoz, a szántóművelés kiváltása az arra alkalmatlan területeken.
4.	Alpár-bokrosi Sós-tó ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 2). A tervezett vízügyi beavatkozások megalapozó tanulmánytervének elkészítése; az eutrofizációs folyamatot visszaforgató, sekély mederkotrás (70 ha); a tómederben futó belvízcsatornák megszüntetése, a vízszintszabályozás infrastruktúrájának megteremtése: medercsatorna betemetése (2000 m); elkerülő csatorna betemetése (3400 m); 2 db vízmegőrző műtárgy építése; kisajátítások a mederben (45 ha)	2-20 Alsó-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve VT1, HM7, TA5 intézkedéseket irányoz elő. HUKN30001 Natura 2000 terület fenntartási tervének 3.2.2. fejezete (Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés)	1997. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.;	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. 2-20 Alsó-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve.

5.	Csaj-tó ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 2). 626 ha-on: tulajdonviszonyok rendezése későbbi élőhelyrekonstrukciós tevékenységek lehetővé tételéhez, KNPI területvásárlás; ennek megvalósítása esetén tó eredeti hidrológiai állapotának visszaállítása (töltés, csatornák bontása); védett állatokat veszélyeztető predátor emlősök kizárása (kerítés építés); 783 ha-on: amennyiben a tulajdonviszonyok nem rendeződnek (nem növekszik a KNPI vagyonkezelésű terület aránya): a halastórendszer vízellátását kiszolgáló csatorna, zsilip és töltés rendszer felújítása. Halastórendszeren belüli elektromos áram légvezetékek földkábelre cserélése, megszüntetése, 5,5 km vezeték.	HUKN20019 Natura 2000 terület fenntartási tervének KE-9 (halastavak) kezelési egységéhez tartozó élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok ... 2-20 Alsó-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve VT6 intézkedést irányoz elő.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 1995. évi XCIII. tv.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; I. stratégiai terület, 2. célkitűzés: A legrosszabb helyzetben lévő közösségi jelentőségű fajok, valamint a legveszélyeztetettebb védett fajok természetvédelmi helyzetének javítása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása; 4.9. Fajok megőrzése, kezelése. ... 2-20 Alsó-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve.
6.	Madárvonulási szempontból kiemelkedő jelentőségű élőhelyek fejlesztése a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben	Fejlesztési cél: 2). Darvak optimális bemutatását célzó etetőhely kialakítás, KNPI földvásárlással 7 h-on; daru, vadlúdfélék táplálkozó területeinek bővítése, KNPI terület vásárlással előkészített vadászati nyomás csökkentés 88 ha-on; kiszáradó szikespusztai élőhelyen vonulási időszakban vízpótlás madár táplálkozóhely állapotának javítása érdekében; Csanyteleki halastavaktól induló szivattyú és vízvezeték rendszer vásárlása, árasztás 45 ha-on;	HUKN20019 Natura 2000 terület fenntartási terve, például: "Aszályos időszakban a szikes tómedrek elárasztása válhat szükségessé, elsősorban a Hatvanicsatak (184-185. folt) esetében, ami a Tisza-folyóból a Csaj-tavi vízkiemelő rendszeren, és a pusztán futó csatornákon keresztül megoldható."	1996. évi LIII. tv. 42. § (2) bek.;	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 2. célkitűzés: A legrosszabb helyzetben lévő közösségi jelentőségű fajok, valamint a legveszélyeztetettebb védett fajok természetvédelmi helyzetének javítása. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 4.9. Fajok megőrzése, kezelése
7.	Tisza-menti holtágak hosszú távú fenntartását célzó mederkezelési koncepció kidolgozása	Kotrást, vízpótlás lehetőségét vizsgáló tanulmánytervek készítése: Tiszaalpári-holtág (120 ha) Szikrai-holtág (90 ha) Saséri-holtág (11,4 ha) Labodári-holtág (9,1 ha) Mártélyi-holtág (50 ha) Körtvélyesi-holtág (50 ha)	Natura fenntartási tervek, például a HUKN20028 Natura 2000 terület fenntartási tervének KE-7 (holtágak parti növényzettel) kezelési egységre vonatkozó javaslatai.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 1995. évi XCIII. tv.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. ... 2-20 Alsó-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK 3.1.5.2. - (Tisza-völgy) A táji rendszer működőképességének biztosítása... ; - A vízkészlet gazdálkodás-fejlesztése, alkalmazkodás a klímaváltozás kihívásaihoz.
8.	Mártélyi Tájvédelmi Körzet ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 2).Tájidegen, inváziós fás szárú növényzet mintaterületi visszaszorítása erdei legeltetéssel, és sűrűbb visszatérésű erdőművelési technológiákkal (fejesfás üzem mód), 50 ha.	HUKN20031 Natura 2000 terület fenntartási tervének KE-7 (holtágak parti növényzettel) kezelési egységre vonatkozó javaslatai.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 1995. évi XCIII. tv.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. ... 2-20 Alsó-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása.

9.	Izsáki Kolon-tó és a hozzá kapcsolódó vizes élőhelyek ökológiai állapotának folytatódó javítása	Fejlesztési cél: 3) A tervezett vízügyi beavatkozások megalapozó tanulmánytervének elkészítése; eutrofizációs folyamatokat visszaforgató kotrás folytatása 20 ha-on; inváziós növényfajok irtásának folytatása 200 ha-on. A tó vízszintjének optimalizálása érdekében (tervezés megalapozása adatokkal) felszíni és talajvíz monitorozó rendszer telepítése a vízgyűjtő területre is kiterjedően. Az optimális vízkormányzást segítő hidrológiai modell kiépítése. 12 db talajvízmérő, 5 db talajnedvesség mérő, 2 db meteorológiai állomás, 20000 ha-t reprezentál az eszköztelepítés. Egyedi kezelési igényű élőhelyek,nagy teljesítményű mezőgazdasági gépekkel nem kezelhető, értékes mikrohabitatok fenntartásához szükséges géppark beszerzése (kis tömegű gépi kasza, oldalazó szárzúzó, rz-szárzúzó, vegyszerező henger, oldalazó alternáló kasza, kis méretű bálázó). A Kolon-tavat szegélyező gyepterületeken a 20 kw-os légkábelek talajba helyezése 1+4 km-en.	A HUKN30003 Natura 2000 terület fenntartási terve szerint: "A Kolon-tó teljes felületének maximum 10 %-án kotrással, legeltetéssel és hínárvágással kell nyílt vízfelületek kialakulását elősegíteni, oly módon, hogy az élőhelyek természetesen megjelenő mozaikos szerkezetét produkálja." Ez száz hektáros nagyságrendű vízfelület kialakítását jelentené, jelenleg ennek negyede létezik.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek., 269/2007 kormányrendelet, 5. § (2) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; III. stratégiai terület, 10. célkitűzés: A biológiai sokféleség megőrzését és a környezet- és tájvédelmi szempontokat szem előtt tartó, a hazai és helyi biológiai alapok – különösen a változatos élelmezési és mezőgazdasági célú állat- és növényi genetikai erőforrások – hasznosítását előtérbe helyező, sokszínű, mozaikos mezőgazdaság elterjesztése. IV. stratégiai terület, 14. célkitűzés: A természetes vízi halgazdálkodás során a halállomány természetes szaporodásának és így megújulásának elősegítése, a veszélyeztetett halfajok, illetve vad formák megőrzése, veszélyeztetett élőhelyek rehabilitációja, különösen az ívó- és vermelőhelyek védelme. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. 1-10 Duna-völgyi-főcsatorna alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve Nemzeti Tájstratégia II.2. alcél: Tájba illesztett infrastruktúrák
10.	A Felső-Kiskunsági turjánvidék hidroökológiai állapotának javítása a többletvízhatástól függő, közösségi jelentőségű élőhelyek és állományainak hosszútávú fenntartásához	fejlesztési cél: 3); Belvízcsatornákon adaptív vízkormányzásra alkalmas zsiliprendszer létesítése; mély fekvésű szántók kisajátítása, kis kiterjedésű vizes élőhelyek (állandó vízű láptavak és időszakos víztestek) rekonstrukciója. 7500 ha-on biztosítva lesz a többletvíz-hatástól függő élőhelyek ökológiai vízigénye; 1530* - 250 ha; 3150 – a jelenlegi 72 ha 25%-kal nő; 3160 - a jelenlegi 14 ha 25%-kal nő; 6410 - a jelenlegi 1198 ha 25%-kal nő; 6430 - a jelenlegi 16,5 ha 25%-kal nő; 7210 - a jelenlegi 23 ha 25%-kal nő; 7230 - a jelenlegi 11,5 ha 25%-kal nő; 91E0* - 144 ha, kedvezőbb ökológiai állapot; 91F0 - 87 ha, kedvezőbb ökológiai állapot; 91I0* - 183 ha, kedvezőbb ökológiai állapot; Maculinea teleius állománya 25%-kal nő; Coenonympha oedippus állománya 25%-kal nő; Lycaena dispar állománya 5%-kal nő; Vertigo moulinsiana állománya 25%-kal nő; Vertigo angustior állománya 25%-kal nő; Anisus vorticulus állománya 25%-kal nő; Emys orbicularis állománya 5%-kal nő; Triturus dobrogicus állománya 25%-kal nő; Bombina bombina állománya 25%-kal nő; Vipera ursinii rakosiensis* állománya 10%-kal nő; Umbra krameri állománya 25%-kal nő; Misgurnus fossilis állománya 25%-kal nő; Leucorrhinia pectoralis állománya 25%-kal nő.	A Felső-kiskunsági turjánvidék kjtt HUKN20003 fenntartási terve részleteiben is foglalkozik a témával (legbővebben: alapozó dokumentáció 1.1.2. fejezet), illetve a rákosi vipera fajmegőrzési terve, emellett a Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HUKN10001) fenntartási terve.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	A tervezett projekt 3 fő, főállású munkaerő alkalmazását (határozott időre szóló szerződés keretében) biztosítja a KNPI-nél, és további 3 fő az élőhely-helyreállításban közreműködő vállalkozóknál.	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; I. stratégiai terület, 2. célkitűzés: A legrosszabb helyzetben lévő közösségi jelentőségű fajok, valamint a legveszélyeztetettebb védett fajok természetvédelmi helyzetének javítása. IV. stratégiai terület, 14. célkitűzés: A természetes vízi halgazdálkodás során a halállomány természetes szaporodásának és így megújulásának elősegítése, a veszélyeztetett halfajok, illetve vad formák megőrzése, veszélyeztetett élőhelyek rehabilitációja, különösen az ívó- és vermelőhelyek védelme. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása; 4.9. Fajok megőrzése, kezelése; Nemzeti Tájstratégia II.3. alcél: Tájai adottságokhoz igazodó termelési funkciók; Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 2.2.2.1. - az élővilág, a termőföld, a talajok és a vízbázisok védelme, az ivóvízminőség javítása, illetve a tájgazdálkodási keretekbe illeszkedő vízgazdálkodás,
11.	Vörös-mocsár ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 3) Nyílt vízfelületek növelése (10 ha) nagyobb nádfontok visszaszorításával, víz alatti vágásával, úszólápok kíméletével és azok dinamikájának biztosításával.	HUKN20032 Natura 2000 terület fenntartási terve. Például: "Nyílt vízfelületek hínárvágással történő mozaikos (max. 2 ha) kialakítása".	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. stratégiai terület, 14. célkitűzés: A természetes vízi halgazdálkodás során a halállomány természetes szaporodásának és így megújulásának elősegítése, a veszélyeztetett halfajok, illetve vad formák megőrzése, veszélyeztetett élőhelyek rehabilitációja, különösen az ívó- és vermelőhelyek védelme. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.

12.	Őrjeggeremi löszvölgyek állapotjavítása	Fejlesztési cél: 3). Korábbi nagyobb kiterjedésű sztyepprétek rekonstrukciója, 23,5 ha	HUKN20032 és HUKN20033 Natura 2000 területek fenntartási terve. Például: "Hét-völgy Természetvédelmi Területre (TT): átfogó élőhely-rekonstrukció (LIFE, KEHOP stb.), mely a löszpartok cserjésedett, beerdősült részeinek kb. 80 %-ának letermelését, ezeknek foltokban, illetve alsó és felső peremterületén sávban, védő funkciót ellátva való meghagyását célozná meg. Itt lényeges feladat az erdő művelési ágban lévő főleg cserjés, ritkás, szálanként előforduló tájidegen fajokot tartalmazó erdőrészek elözetes erdőművelésből való kivonása, gyepterületté alakítása és a lehetőség szerinti legeltetés megoldás."	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; V. stratégiai terület, 16. célkitűzés: A természetes és természet-közel i ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 3.8. fejezete: A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme, az egyedi tájértékek megőrzése, 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.
13.	A felső-kiskunsági Turjánvidék visszagyepesített területein a vegetáció ökológiai állapotának javítása.	Fejlesztési cél: 3). Rossz diszperziós képességű, magas természeti értékű növényfajok betelepítése a visszagyepesített területekre, 26 faj, 800 ha célterületen, közösségi jelentőségű élőhelyek rehabilitációja (6260, 6410).	A Felső-kiskunsági turjánvidék kjtt (HUKN20003) fenntartási terve, 3.1.4.3. fejezet: "A csökkenő állományméretű vagy a részben a kis állományméretre visszavezethetően kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű, közösségi jelentőségű állat- és növényfajok esetében az arra alkalmas, regenerálódó területekre aktív visszatelepítési program kidolgozása és megvalósítása". Rákosi vipera fajmegőrzési terv. A Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HUKN10001) Natura 2000 fenntartási terve	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	A tervezett projekt 1 fő, főállású munkaerő alkalmazását (határozott időre szóló szerződés keretében) biztosítja a KNPI-nél, és további 2 fő az élőhely-helyreállításban közreműködő vállalkozóknál.	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása. I. stratégiai terület, 2. célkitűzés: A legrosszabb helyzetben lévő közösségi jelentőségű fajok, valamint a legvesélyeztetettebb védett fajok természetvédelmi helyzetének javítása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.
14.	Bócsa-Bugaci homokpuszta ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 4). Természetes erdőssztyepp szerkezet helyreállítása a bugaci puszta részterületein 130 ha-on; gyepterületeken végzett inváziós növényirtás 1200 ha-on; tanulmányterv elkészítése bócsai homokbuckás területén üde buckaközi élőhelyek rehabilitációjára 20 ha-ról; Bócsai homokbuckás területén üde buckaközi élőhelyek rekonstrukciója és rehabilitációja 20 ha-on; 150 ha-nyi magántulajdonú zárványingatlanon az ökológiai állapot javítása a természetvédelmi kezelés javításával, amit a KNPI vagyonkezelésbe vétel segít elő; élvefogó és szelektív csapdák működtetése a hatékony vaddisznó-állományszabályozás és ragadozó-gazdálkodás érdekében. 2 db vaddisznó élvefogó csapda, valamint a ragadozó fajok szelektív gyérítésére szolgáló csapdák (hattyúnyak, testszorító, négyrekeszes, Larsen) beszerzése; volt szovjet laktanya helyéről a földhalmozott betontörmelék és szennyezett homok elszállítása, természetközeli állapot helyreállítása	HUKN20024 Natura 2000 terület fenntartási terve (veszélyeztető tényezők között a tájidegen inváziós fajok terjedése magas, a túltartott vadállomány közepes, a felhagyot hatonai használat alacsony fontosságúként szerepel; utóbbiról írja: "a hulladék esztétikai és élőhelyromboló hatása mellett közvetetten akadályozza a megfelelő természetvédelmi kezelést (pl. legeltetés) és hozzájárul a terület özönnövényekkel való fertőzöttségének növekedéséhez"; üde buckaközi élőhelyekről írja: "a tervezési területen a réti és lápi talajoknak megtalálhatóak a nyomai, de a múlt század 70-es éveitől kezdődő erőteljes szárazodás (antropogén és klimatikus változások összességéként) hatására az ilyen típusú talajhoz kötődő, láprét jellegű élőhelyek (buckaközi kékperjés) megfogytakoztak, illetve többé-kevésbé degradálódtak".)	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek., 269/2007 kormányrendelet, 5. § (2) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. stratégiai terület, 13. célkitűzés: A vadgazdálkodás során a nagyvadgazdálkodás nem veszélyezteti a biológiai sokféleség megújulását, míg az apróvadállomány természetes szaporodása megindul, a veszélyeztetett állományok rehabilitálódnak; V. stratégiai terület, 16. célkitűzés: A természetes és természet-közel i ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 3.8. fejezete: A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme, az egyedi tájértékek megőrzése, 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. Nemzeti Tájstratégia II.5. alcél: Jobban működő szabályozási és védelmi funkciók (ökoszisztéma helyreállítás)
15.	Nyárlőrinci-erdő erdőssztyepp-tölgyeseinek állapotjavítása	Fejlesztési cél: 4). Legértékesebb erdőssztyeppi élőhelyek KNPI vagyonkezelésbe vétele, csere erdőterület biztosítása mellett a jelenlegi erdőgazdálkodó számára, 16 ha-t érintően; korábbi, mozaikoló gyeptoltok helyreállítása 1 ha-on; tájidegen inváziós faállományok szerkezetváltása 30 ha; tájidegen, inváziós fafajokkal fertőzött tölgyes állományok szerkezetjavítása 25 ha.	HUKN20034 Natura 2000 terület fenntartási terve	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	A Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája, IV. stratégiai terület, 12. célkitűzés: A biodiverzitás megőrzése és növelése érdekében a természet közeli erdőgazdálkodási módszerekkel kezelt erdőterületek további növelése, valamint a teljes erdőterületre kiterjedő erdőtervezés során a biológiai sokféleség megőrzését szolgáló szempontok hatékony érvényesítése; I. stratégiai terület, 1. célkitűzés: A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.4. fejezete az erdők vagyonkezeléséről. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása.

16.	Pirtói Nagy-tó ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 4. A tervezett vízügyi beavatkozás megalapozó tanulmánytervének elkészítése; Az eutrofizációs folyamatot visszaforgató, sekély mederkotrás, a nyílt vízű foltok egybefűzése; 30 ha;	Pirtói Nagy-tó HUKN20030 Natura 2000 terület fenntartási terve 3.2.2. pontjában javasolt élőhelyfejlesztés (vízpótlás helyett meder rekonstrukció).	1996. évi LIII. tv. 6-7. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. stratégiai terület, 14. célkitűzés: A természetes vízi halgazdálkodás során a halállomány természetes szaporodásának és így megújulásának elősegítése, a veszélyeztetett halfajok, illetve vad formák megőrzése, veszélyeztetett élőhelyek rehabilitációja, különösen az ívó- és vermelőhelyek védelme. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.
17.	A délvidéki földikutya élőhelyeinek fejlesztése	Fejlesztési cél: 4). Kelebiai élőhelybővítés 30 ha-on, öttömösi élőhelybővítés 130 ha-on, új populáció létrehozása Öttömösön (Körös-éri TK) 30 ha-nyi élőhelyen, Madarason 50 ha-nyi élőhelyen. Bajai földikutya-rezervátum TT területén tájidegen fásszáruak visszaszorítása, extenzív legeltetés biztosítása, hulladék elszállítása, katonai létesítmények felszámolása; a természetvédelmi intézkedések hatékonyabbá tétele érdekében a természetes élőhelyek KNPI vagyonkezelésbe vétele; tanösvény, bemutatóhely kialakítása, összesen 95 ha érintett.	Kárpát-medencei nyugati földikutya kiscsoport fajmegőrzési terve 2013 (felújítás kezdeményezett)	7/2017. (II. 28.) FM rendelet a Bajai földikutya-rezervátum természetvédelmi terület létesítéséről	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; I. stratégiai terület, 2. célkitűzés: A legrosszabb helyzetben lévő közösségi jelentőségű fajok, valamint a legvesélyeztetettebb védett fajok természetvédelmi helyzetének javítása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása; 4.9. Fajok megőrzése, kezelése.
18.	Ágasegyháza-Orgoványi rétek ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 4). A tervezett vízügyi beavatkozás megalapozó tanulmánytervének elkészítése; az eutrofizációs folyamatot visszaforgató, sekély mederkotrás Ágasegyháza és Orgovány külterületen, 15 ha.	HUKN20015 Natura 2000 terület fenntartási terv KE-4 (nádasok) kezelési egységre vonatkozó javaslatai.	1996. évi LIII. tv. 6-7. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. stratégiai terület, 14. célkitűzés: A természetes vízi halgazdálkodás során a halállomány természetes szaporodásának és így megújulásának elősegítése, a veszélyeztetett halfajok, illetve vad formák megőrzése, veszélyeztetett élőhelyek rehabilitációja, különösen az ívó- és vermelőhelyek védelme. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.
19.	KNP Fülöpházi homokbuckás ökológiai állapotjavítása	Fejlesztési cél: 4). Inváziós növények visszaszorítása a Fülöpházi homokbuckás területén: selyemkóró 200 ha, akác 50 ha, bálványfa 10 ha.	HUKN20011 Natura 2000 terület fenntartási terve, 3.1. fejezet a természetvédelmi célkitűzésekről	1996. évi LIII. tv. 6-7. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek., 269/2007 kormányrendelet, 5. § (2) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája V. stratégiai terület, 16. célkitűzés: A természetes és természet-közelű ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 3.8. fejezete: A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme, az egyedi tájértékek megőrzése. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása.

20.	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 4). Volt katonai lőtér természetességének helyreállítása, szennyező anyagok eltávolítása 1,1 ha területről; Inváziós növényfajok állományainak irtása 23.5 ha-on.	HUKN20023 kjtt. Natura 2000 terület fenntartási terve Ke-2 (4), Ke-9 kezelési javaslatok, 3.2.4. (B)	1996. évi LIII. tv. 6-7. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek., 269/2007. Korm rend. 5. § (2) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; V. stratégiai terület 16. célkitűzés: A természetes és természet-közelí ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása. Nemzeti Tájstratégia II.5. alcél: Jobban működő szabályozási és védelmi funkciók (ökoszisztéma helyreállítás)
21.	Izsáki Kolon-tó melletti homokbuckás ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 4). A nem védett Reveczkei-halom és a védett Bikatorok homoki élőhelyeinek összekötése. A két terület közötti telepített fenyvesek erdőszerkezetének átalakítása,illetve a helyükön gyeprekonstrukció. Buckaközi láprétek rehabilitációja. 100 ha célterület.	HUKN30003 Natura 2000 terület fenntartási terve. Például: "A tájídegen fafajú erdőket át kell alakítani őshonos állományoká, a Bikatorokban és Matyóhalom buckásaiban inkább az élőhely rekonstrukció a cél, azaz gyepesítés és borókás-nyáras csoportok létrehozása.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.
22.	Felső-kiskunsági szikes tavak térségének komplex ökológiai állapotjavítása, központban a szabadszállási Böddi-székkal.	Fejlesztési cél: 5) 50 ha szántó megvásárlása és visszagyepesítése a szabadszállási Búdös-szék mellett	A Kiskunsági szikes tavak és az őrzegi turjánvidék (HUKN10002) Natura 2000 terület fenntartási terve; Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá (HUKN20009) Natura 2000 terület fenntartási terve;	1996. évi LIII. tv. 16.§ (1), (2), (4)bek.;17.§ (1), (2), (3) bek.; 18. § (1), (2)bek.;31. §; 35. § (1)bek. b)pont;	nincs	a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. Nemzeti Tájstratégia II.3. alcél: Tájí adottságokhoz igazodó termelési funkciók
23.	Szikespusztai környezetben lévő, madárfészkelésre alkalmas facsoportok ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 5). Tanyahelyek megvásárlása (15 db); inváziós fajokból álló facsoportok lecserélése madárfészkelésre alkalmas, őshonos fafajú állományokra (25x0.1 ha)	Kék vércse fajmegőrzési terv; Natura 2000 fenntartási tervek, például a HUKN20009 Natura 2000 terület fenntartási tervének KE10 (tájídegen fafajú telepített erdők) kezelési egységhez tartozó javaslatai	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája V. stratégiai terület, 16. célkitűzés: A természetes és természet-közelí ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 3.8. fejezete: A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme, az egyedi tájértékek megőrzése. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása.
24.	KNPI Miklapusztán a hidrológiai viszonyok javítása	Fejlesztési cél: 5). Vízjogi üzemeltetési engedéllyel nem rendelkező árkok, funkciótlanná vált belvízelvezető csatornaszakaszok betemetése 15 km-en	HUKN20009 Natura 2000 terület fenntartási terve javasolja a hidrológiai állapot javítását, pl. "felesleges vízelvezető árkok megszüntetése, töltések elbontása".	1996. évi LIII. tv. 6-7. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.

25.	Csornapusztai lőtér magasabb természeti értékű szikes gyepeinek ökológiai állapotjavítása	Fejlesztési cél: 5). A peremterületek árkainak betemetése, élőhelyidegen műtárgymaradványok eltávolítása, gyepek helyreállítása, tájsebek megszüntetése 50 ha célterületen. Gyepeként kezelt területek lőszermentesítése 200 ha célterületen.	HUKN20009 Natura 2000 terület fenntartási terve javasolja a hidrológiai állapot javítását, pl. "felesleges vízelvezető árkok megszüntetése, töltések elbontása".	1996. évi LIII. tv. 6-7. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása.
26.	Kékesi-rét és Szelidi-tó ökológiai állapotának javítása	Fejlesztési cél: 5). Kékesi-réti megkerülő csatorna megalapozó tanulmánytervének elkészítése; Kékesi-réti megkerülő csatorna létesítése 8 km hosszban, a Szelidi-tó és a Kékesi-rét vízminőségének és szikes jellegének javítása, valamint természetes vízdinamika kialakítása céljából	Szelidi-tó TT természetvédelmi kezelési tervének "1.2. A természetvédelmi terület rendeltetése" és "4.1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések" fejezetei utalnak a beavatkozás tervezésének és kivitelezésének szükségességére	1997. évi LIII. tv. 6-7. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.,	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - A Duna-völgyben a vízi környezet fenntartása, védelme és javítása, a fenntartható vízgazdálkodást és az integrált közösségi vízpolitikát figyelembe véve.
27.	Idegenhonos fajokból álló erdők szerkezetének átalakítása	fejlesztési cél: 6); eredmény: idegenhonos erdők kitermelése 700 ha-on, mesterséges erdőfelújítások 700 ha-on, vadkárelhárítás vadkerítéssel és egyéb módszerekkel 600 ha-on	érintett Natura 2000 területek fenntartási tervei; a legnagyobb területtel érintett HUKN20024 Natura 2000 terület fenntartási tervében például a KE4 kezelési egységhez (Tájidegen fafajú telepített (S1, S2, S4, RDa) erdők és tájidegen fajokkal elegyes lombos állományok (S7, RDb)) tartozó kezelési javaslatok.	1996. évi LIII. tv. 33. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.	a munkaerőigény az erdőgazdálkodói személyi állomány fejlesztése sornél feltüntetett	A Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája, IV. stratégiai terület, 12. célkitűzés: A biodiverzitás megőrzése és növelése érdekében a természet közeli erdőgazdálkodási módszerekkel kezelt erdőterületek további növelése, valamint a teljes erdőterületre kiterjedő erdőtervezés során a biológiai sokféleség megőrzését szolgáló szempontok hatékony érvényesítése; I. stratégiai terület, 1. célkitűzés: A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.4. fejezete az erdők vagyonkezeléséről. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK 3.1.9.1 - ... a helyi adottságoknak megfelelő, ... minél stabilabb ökológiai állapotot eredményező, az idegenhonos fajok terjedését nem támogató erdőművelésre van szükség.
28.	Erdőszerkezet javítás	Tájidegen (jellemzően intenzíven terjedő) fásszárúak visszaszorítása 240 ha-on (vegyszeres elölés, részben kitermelés); tűzkárok megelőzése nyiladékok és tűzpászták karbantartásával 60 ha-on; alátelepítések, mozaikos mikrotarvágások, szálalás 20 ha-on; erdei elegyfajok magtermő állományfoltjainak telepítése 5 ha-on; természetes erdőszegélyek kialakítása 12 ha-on; felnyíló erdőállományok kialakítása 30 ha-on.	érintett Natura 2000 területek fenntartási tervei; a legnagyobb területtel érintett HUKN20024 Natura 2000 terület fenntartási tervében például a KE3, KE4, KE5, KE6 kezelési egységekhez tartozó kezelési javaslatok; a HUKN20032 Natura 2000 terület fenntartási tervének javaslatai a Ke10, Ke11, Ke12 kezelési egységeket illetően, stb.	1996. évi LIII. tv. 33. §, 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.	nincs	A Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája, IV. stratégiai terület, 12. célkitűzés: A biodiverzitás megőrzése és növelése érdekében a természet közeli erdőgazdálkodási módszerekkel kezelt erdőterületek további növelése, valamint a teljes erdőterületre kiterjedő erdőtervezés során a biológiai sokféleség megőrzését szolgáló szempontok hatékony érvényesítése; I. stratégiai terület, 1. célkitűzés: A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása. A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.4. fejezete az erdők vagyonkezeléséről. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK, 3.8.1. - Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása. Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK 2.2.2.1 - a biológiai- és táji sokszínűség, valamint a hazai erdők védelme, megőrzése Nemzeti Fejlesztés 2030 OFTK 3.1.9.1 - ... a helyi adottságoknak megfelelő, ... minél stabilabb ökológiai állapotot eredményező, az idegenhonos fajok terjedését nem támogató erdőművelésre van szükség.

29.	Erdőgazdálkodói személyi állomány fejlesztése	Erdőművelő, fakitermelő brigád kialakítása (8 fő, szakmunkás és gépkezelő), erdészeti szakirányítói személyzet bővítése (2 fő)	nincs ilyen korábbi dokumentum	71/2015 korm.rend. 37. §	10 fő	A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.4. fejezete az erdők vagyonkezeléséről ("Az erdőgazdálkodás és a természetvédelmi kezelés közötti összhang megteremtése a védett természeti és Natura 2000 területeken végzett szakszerű erdőkezelés során.)
30.	Erdészeti szakszemélyzet munkafeltételeinek javítása	Szolgálati ház vásárlása (90 m2 alapterület, 1000 m2 telek, községhatár: Tiszaalpár)	nincs ilyen korábbi dokumentum	71/2015 korm.rend. 37. §	nincs	A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.4. fejezete az erdők vagyonkezeléséről ("Az erdőgazdálkodás és a természetvédelmi kezelés közötti összhang megteremtése a védett természeti és Natura 2000 területeken végzett szakszerű erdőkezelés során.)
31.	Erdei fajvédelmi intézkedések	Bugaci nőszőfű természetvédelmi helyzetének javítása erdőszerkezet-átalakítással, nevelővágásokkal, állománykiegészítéssel 5 ha-on	Jászszentlászlói Kalmár-erdő TT 2005-ös természetvédelmi kezelési terve, 1. pont, 2. pont, 3.2.1. pont.; 2017-es természetvédelmi kezelési terve 2.3. pont, 2.4. pont, 3.1.1.1. pont, 3.2.1. pont	16/2005 KvVM rendelet; 15/2017 FM rendelet	nincs	A Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája, IV. stratégiai terület, 12. célkitűzés: A biodiverzitás megőrzése és növelése érdekében a természet közeli erdőgazdálkodási módszerekkel kezelt erdőterületek további növelése, valamint a teljes erdőterületre kiterjedő erdőtervezés során a biológiai sokféleség megőrzését szolgáló szempontok hatékony érvényesítése; I. stratégiai terület, 1. célkitűzés: A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása. I. stratégiai terület, 2. célkitűzés: A legrosszabb helyzetben lévő közösségi jelentőségű fajok, valamint a legvesélyeztetettebb védett fajok természetvédelmi helyzetének javítása.
32.	Gyepek helyreállítása erdőterületeken	Művelési ág változtatás csereerdősítéssel 200 ha-on; földvásárlás csereerdősítésre 200 ha-on; fásítások, szabadrendelkezésű erdők visszaalakítása gyeppé 120 ha-on	Érintett Natura 2000 területek fenntartási tervei.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; A IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 4.7.1. fejezete, élőhelyek helyreállítása. Nemzeti Tájstratégia II.3. alcél: Téli adottságokhoz igazodó termelési funkciók
33.	Természet Háza és a Hankovszky-liget bemutatóhelyeinek megújítása	Fejlesztési cél: 7); Természet Háza állandó kiállításának cseréje kb. 250 m2 kiterjedésű területen interaktív elemekkel, az épület kiállítóterének akadálymentesítése, családbaráttá alakítása (pelenkázó és pihenőhelyek); Hankovszky-liget közösségi térré alakítása, a játékok bővítése, madárbarát kert kialakítása odúparkkal és információs táblákkal, parkrendezés pihenőhelyek kialakításával kb. 1 ha területen.	Korábbi dokumentumokban nem szereplő, friss elképzelés.	71/2015 korm.rend. 37. §	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, illetve a közösségi jelentőségű természeti értékek, valamint a védett természeti területek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2)

34.	KNPI működési területén található tanösvények megújítása	Fejlesztési cél: 7); Terepi bemutatóeszközök cseréje, korszerűbbé tétele - információs (58 db) és irányító táblák, pihenőhelyek, a közlekedést segítő pallósorok (600 m) Bócsa-Bugac buckavilága és homokpusztái: Bugacpuszta, Pusztatúra (5 km) és Sáskajárás tanösv. (1 km), Pusztaszeri TK, Szegedi Fehér-tó: Sirály tanösv. (2,5-3 km), Peszér-Adacsi-rétek: Kunadacs, Kosbor tanösv. (2 km), Szelidi-tó tt: Kékmoszat tanösv. (2,5-3 km), Lakitelek-Tóserdő Kontyvirág-tanösvény (3,5 km). 6 tanösvény 18 km hosszúságban. + Vörös-mocsárban tanösvény 5 km; Őnálló, vezető nélküli látogatást lehetővé tevő online és nyomtatott útmutatók készítése saját kezelésben levő tanösvényekhez (26 db) Egy nyomtatott kiadvány megjelentetése, és annak online változata a KNP honlapon érhető el. Digitális tanösvény rendszer és hozzá mobil applikáció fejlesztése a látnivalókban leggazdagabb tanösvényekre.	HUKN20032 Natura 2000 terület fenntartási terve (FT) "A szelíd turizmus ... a tanösvény kibővítésével, a kapcsolódó programok kínálásával bővíthető is." HUKN20024 FT:"Mezőgazdasági övezetek esetében a jelölőfajok által érintett területrészeken 0%-os beépítési arány meghatározása célszerű. Kivételt képeznek a természetvédelmi célú bemutatáshoz és a legelőgazdálkodáshoz feltétlenül szükséges épületek, építmények; Gyalogos, lovas és lovaskocsis utak, turista ösvények, tanösvények kialakítása előtt konzultálni szükséges a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal." HUKN30003 FT: "A védett terület a puffer területek hiányában a védett területet érintő látogatás, turizmus kizárólag a tanösvény és a földutak használatában merülhet ki." HUKN10004 FT: „A természetvédelmi-gazdálkodási-megélhető szempontból perspektivikus területek egyik fontos kitörési pontja a „zöld” turizmus fejlesztése. Ez különösen érvényes lehet a tervezési területre... HUKN20028 FT: "Komplex tájgazdálkodási mintaprogram létrehozásával a terület ... részét képezhetné egy tájgazdálkodási egységnek. A ... program hosszabb távon tudná kezelni a térség több problémáját is (köztük a természetvédelmi célú élőhelyfejlesztést)... HUKN20032 FT: A Kecel és Császártöltés közötti kerékpárút kiépítése, valamint a LEADER program, segítené a szelíd turizmus fellendülését a területen.	71/2015 korm.rend. 37. §	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, illetve a közösségi jelentőségű természeti értékek, valamint a védett természeti területek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2) Nemzeti Tájstratégia III. 1. alcél: Fogékonyság, társadalmi felelősségvállalás növelése Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 3.2.1.6 - Táj és természeti értékekben gazdag térségek-értékek hozzáférhetővé tétele, a tájidentitás és a térség-specifikus jelleg erősítése. 3.8.1 - A táji értékekben gazdag területeken és a védett természeti területeken a természeti és táji sajátosságokra alapozott környezetbarát és minőségi turizmus fejlesztése.
35.	Kolon-tó térségi bemutatóhelyek fejlesztése	Fejlesztési cél: 7); Védett, és Natura2000 területeket összekötő természetismereti túraútvonal kialakítása (elsősorban kerékpáros) (5db útvonal 106 km hosszban. 5 tanösvényt köt össze. 10 db információs tábla) Aqua Colun tanösvény fejlesztése. Akadálymentesítés, bemutatópontok korszerűsítése, nádastráta bemutató pallósor építése. (4km, 2 kilátópont, 2x300m palló) Kolon-tó természeti értékeit bemutató könyv kiadása magyarul (4000 db) és angolul (2000 db). Kolon-tó természeti értékeit bemutató film készítése (50 perc + 10 perc rövid. Magyar és angol nyelven).	A KNP Kolon-tó terülegységének felettes szervhez beterjesztett kezelési terv tervezetében szerepel az a célkitűzés, hogy a területben rejlő természetismereti bemutatási, oktatási lehetőséget fejleszteni kell.	71/2015 korm.rend. 37. §	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája 3. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és a bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2) Nemzeti Tájstratégia III. 1. alcél: Fogékonyság, társadalmi felelősségvállalás növelése Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 3.2.1.6 - Táj és természeti értékekben gazdag térségek-értékek hozzáférhetővé tétele, a tájidentitás és a térség-specifikus jelleg erősítése. 3.8.1 - A táji értékekben gazdag területeken és a védett természeti területeken a természeti és táji sajátosságokra alapozott környezetbarát és minőségi turizmus fejlesztése.
36.	Bugac (Bugacpuszta) térségi bemutatóhelyek fejlesztése	Fejlesztési cél: 7); Bugaci Páztormúzeum és a pástorélettal kapcsolatos terepi bemutató létesítmények felújítása. Pástorépitmények és információs tábláinak felújítása, az egykori pénztár építményének hasznosítása pihenő és információs pontként (madárvédelmi eszközök bemutatóhelye, "hűvösölő" kialakítása).	nincs ilyen korábbi dokumentum	71/2015 korm.rend. 37. §	2 fő	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája 3. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és a bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2)

37.	Fülöpházi buckavidék bemutatóhelyeinek fejlesztése	Fejlesztési cél: 7); A Naprózsa ház mellett levő erdei tornapálya modernizálása 5415 nm-en, a meglevő tornaeszközök cseréje, bővítése.	Fülöpházi homokbuckák HUKN20011 Natura 2000 fenntartási terve, 3.3.2. fejezet	71/2015 korm.rend. 37. §	1 fő	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája 3. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és a bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2)
38.	Lakiteleki Tőserdő térségi bemutatóhelyek fejlesztése	Fejlesztési cél: 7); Lakiteleki Tőserdő Kontyvirág Erdei Iskola régi szárnyának és udvarának felújítása. A régi épületszárnyban tető, nyílászárók cseréje, épület szigetelése, gépészet felújítása, az erdei iskola udvarában sportudvar és játszótér kialakítása. 10255 nm érintett terület.	2017. november 6-án a FM Környezetügyért Felelős Helyettes Államtitkárság adatszolgáltatást kért szálláshely-felújításra vonatkozó javaslatokra. A javaslatokba bekerült a Kontyvirág EI régi szárnyának felújítása a fejlesztési célokban szereplő tartalommal 90 millió Ft-tal. Egyéb írásos dokumentum, terv nem létezik.	71/2015 korm.rend. 37. §	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája 3. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és a bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2)
39.	KNPI weboldalának megújítása	A honlap arculatának megújítása, tartalmi rendezettségének biztosítása, kereső optimalizálás, az adminisztrációs rendszer új funkciókkal való övítése (hírlevél küldés, videók kezelése, webshop lehetősége). A weblap látogatottságának 20%-os emelkedése.	Aktuálisan körvonalazódott fejlesztési koncepció.	71/2015 korm.rend. 37. §	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája 3. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és a bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2, 7.3)
40.	Új ökológiai bemutatóhelyek létrehozatala	fejlesztési cél: 7). Tázlár-Kiskunhalasi homokbuckák területén bemutatóhely létrehozása, a volt lőtéri megfigyelő épület kilátóvá és bemutatóhellyé alakítása (4,8x8,1 m alapterület) Tanösvény létesítése a Pirtói homokbuckás TT területén 4 km hosszúságban; Madármegfigyelő torony létesítése Miklapusza szélében; Árpád-halma (Hét vezér emlékmű TT): a millenniumi emlékmű felújítása, restaurálása, az Árpád-halom környezetének bemutatása, fejlesztéssel érintett terület nagysága: 3,7 ha; Tiszaalpár és Lakitelek térségében túraútvonal kijelölések felülvizsgálata, megújítása, Tiszaalpár és Lakitelek természeti értékeit bemutató túraútvonalak kijelölése (25 km), bronzkori földvár tanösvényének kiegészítése, ártéri tájékoztató és irányjelző táblák kihelyezése, fejlesztéssel érintett terület: 5 ha; Kiskőrös-Tabdi külterületen tanösvény létrehozása 5 km hosszúságban;	Natura fenntartási tervek; Pirtói-homokbuckás TT természetvédelmi kezelési terve: Természetvédelmi stratégiák 2.5. pont; Természetvédelmi kezelési módok 3.5.1. pont - Tanösvény kialakításával, folyamatos karbantartásával, fejlesztésével biztosítani kell a környezettudatos nevelés, oktatás, valamint a terület természetvédelmi célú bemutatásának feltételeit.	71/2015 korm.rend. 37. §; 12/2012 VM rendelet	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája 3. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és a bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2, 7.3) Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 3.2.1.6 - Táj- és természeti értékekben gazdag térségek-értékek hozzáférhetővé tétele, a tájidentitás és a térség-specifikus jelleg erősítése. 3.8.1 - A táji értékekben gazdag területeken és a védett természeti területeken a természeti és táji sajátosságokra alapozott környezetbarát és minőségi turizmus fejlesztése. Nemzeti Tájstratégia III. 1. alcél: Fogékonyság, társadalmi felelősségvállalás növelése

41.	A Duna-Tisza köze élettelen természeti értékeinek bemutatása	Fejlesztési cél: 7). Hét halom túra (Pusztaszer-Ópusztaszer), fejlesztéssel érintett terület nagysága: 10 ha (A Hét Vezér halmát feltáró túraútvonalakat és a térség halmait bemutató térképes kiadvány). Halmok, hegyek, várak a Duna-Tisza közén - Halom és vártúrák a Kiskunságban (A Duna-Tisza közén található halmok és földvárak felfedezését segítő térképes kiadvány) fejlesztéssel érintett terület nagysága: 150 ha; Árpád-halma (Hét vezér emlékmű TT): a millenniumi emlékmű felújítása, restaurálása, az Árpád-halom környezetének bemutatása, fejlesztéssel érintett terület nagysága: 3,7 ha; ex lege védett természeti értékek vízkémiai és fizikai jellemzőinek megismeréséhez Multi 340i Geotech Environmental Equipment mérőeszköz beszerzése	HUKN20004 Natura 2000 terület fenntartási terve: "Turizmus fejlesztését földtani képződményekkel, kulturális örökségek (földvár) együttes bemutatóhelyeivel javasolt összekötni."	71/2015 korm.rend. 37. §;	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése ; 3. stratégiai terület, 4. célkitűzés, a biológiai sokféleség, a védett, ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és Natura 2000 területek ismertségének és társadalmi megítélésének javítása a tájékoztatás, szemléletformálás és a bemutatás eszközeivel. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020 7. Társadalmi kapcsolatok, szemléletformálás, bemutatás (7.1, 7.2, 7.3) Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 3.2.1.6 - Táj és természeti értékekben gazdag térségek-értékek hozzáférhetővé tétele, a tájidentitás és a térség-specifikus jelleg erősítése. 3.8.1 - A táji értékekben gazdag területeken és a védett természeti területeken a természeti és táji sajátosságokra alapozott környezetbarát és minőségi turizmus fejlesztése. Nemzeti Tájstratégia III. 1. alcél: Fogékonyság, társadalmi felelősségvállalás növelése
42.	Természetvédelmi őrszolgálat hatékonyságnövelő fejlesztése	tűz megelőzést szolgáló infrastruktúra (megfigyelőtornyok) kialakítása, tűzvédelmi eszközpark fejlesztése; régészeti lelőhelyek őrzésével kapcsolatos feladatok ellátásához eszköz és személyi állomány fejlesztése	Aktuálisan körvonalazódott fejlesztési koncepció.	1997. évi CLIX tv. 12. §; 408/2016 korm.rend. 5. §	2 fő	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 3. célkitűzés: A védelemre szoruló, illetve közösségi jelentőségű fajok és a közösségi jelentőségű élőhely-típusok sikeres és hatékony megőrzését szolgáló tudásbázis fejlesztése; V. stratégiai terület, 16. célkitűzés: A természetes és természet-közi ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása.
43.	Pusztaszeri állattartó telep felújítása és fejlesztése	Fejlesztési cél: 8). Génmegőrzési feladatok ellátásához szükséges tartástechnológiai feltételek javítása, 500 egyed vonatkozásában. A telepen található bivaly istálló felújítása, szociális helyiség felújítása, öltözők kialakítása, állattartó telep bekerítése; rackajuh állomány kialakítása (100 egyed)	2016-os 10 éves Vagyongazdálkodási Terv 4.3 és 4.8.1 pontja	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 269/2007 korm.rend. 3. § (1) bek., az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 4. § (1) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 4.1. Természetvédelmi célú vagyonkezelés
44.	Régiós területkezelési központ létrehozása a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben	A célterületek kezeléséhez szükséges géppark működésének hatékony kiszolgálása (2 db erőgép+betakarításhoz, illetve szántó műveléshez szükséges adapterek)	2016-os 10 éves Vagyongazdálkodási Terv 4.8.1 pontja	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 269/2007 korm.rend. 3. § (1) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése .
45.	Izsák-Páhi állattartó telep fejlesztése a legeltetési gyepterület kiterjesztése és őshonos állatfajták génmegőrzésének fejlesztése érdekében	Fejlesztési cél:). Furioso North Star ménes növelése 30 egyeddel;	2016-os 10 éves Vagyongazdálkodási Terv 2.3 és 2.8.1 pontja pontja	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 269/2007 korm.rend. 3. § (1) bek., az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 4. § (1) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése .
46.	Izsáki géptelep területkezelési központtá fejlesztése	KNPI Területkezelési Osztály állattenyésztési szakterületét ellátó iroda létrehozása	2016-os 10 éves Vagyongazdálkodási Terv 2.8.2 pontja	1997. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 269/2007 korm.rend. 3. § (1) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése .

47.	Bugaci állattartó telep felújítása és fejlesztése	Génmegőrzési feladatok ellátásához szükséges tartástechnológiai feltételek javítása 400 egyed vonatkozásában. A telepen található szarvasmarha színek felújítása, szociális helyiség felújítása, öltözők kialakítása, állattartó telep bekerítése	2016-os 10 éves Vagyongazdálkodási Terv 3.3 és 3.8.1 pontja	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 269/2007 korm.rend. 3. § (1) bek., az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 4. § (1) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése .
48.	Legeltetési területkezelés fejlesztése a Duna-völgy szikes pusztáin	Fejlesztési cél: 8); Izsáki magyar tarka szarvasmarha állattartó telep (100-as telep) felújítása és fejlesztése, a telephely téli szálláshelyként történő hasznosításához szükséges tartástechnológiai feltételek javítása; racka juh állomány beszerzése, 150 egyed	A Kiskunsági szikes tavak és az őrzési turjánvidék (HUKN10002) Natura 2000 terület fenntartási terve; Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapuszt (HUKN20009) Natura 2000 terület fenntartási terve; A széki lile fajmegőrzési terve; A LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Nature projekt dokumentáció;	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 269/2007 korm.rend. 3. § (1) bek.; az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 4. § (1) bek.	1 fő (LIFE pályázat keretében)	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése; I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek állapotának javítása és a megfelelő természetvédelmi kezelés biztosítása; Nemzeti Tájstratégia II.3. alcél: Téli adottságokon alapuló termelési funkciók Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 3.2.3.1 - A természeti erőforrásokat és a biodiverzitást megőrző, a termőhelyi adottságokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika.
49.	Legeltetési területkezelés fejlesztése az őrzési peremi löszvölgyekben	Fejlesztési cél: 8). Legeltetési infrastruktúra kialakítása és fejlesztése (fedett szín, fix karám kialakítása); 10 db rackajuh beszerzése; ingatlanok KNPI vagyonkezelésbe vétele a legeltetés biztosítása érdekében 10 ha-on	HUKN20033 Natura 2000 terület fenntartási terve: a legeltetés hiánya magas fontosságú veszélyeztető tényező.	1996. évi LIII. tv. 35. § (1) bek. b) pont, 42. § (2) bek.; 269/2007 korm.rend. 3. § (1) bek.	nincs	Kapcsolódás: a Biológiai Sokféleség Megőrzésének Nemzeti Stratégiája I. stratégiai terület, 1. célkitűzés, a Natura 2000 területek és védett természeti területek megfelelő kezeléséhez szükséges infrastrukturális feltételek fejlesztése .
50.	Kiskunsági Nemzeti Park területének bővítése (Miklapuszt)	Fejlesztési cél: 9). KNP Miklapuszt K-i bővítéséről (egykori lőtéri területek) természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 1075 ha-ról	Felelős szervhez küldött felterjesztés dokumentumai	1996. évi LIII. tv. 22. §	nincs	Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 3.1. Az egyedi jogszabállyal védett természeti területek kiterjedése, adatai, védetté nyilvánítások; 6.2. Az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervei. Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 2.2.2.1 - a biológiai- és táji sokszínűség, valamint a hazai erdők védelme, megőrzése
51.	Imrehegyi homokpuszta védetté nyilvánítása	Fejlesztési cél: 9). Természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 82 ha-ról	Horváth András: Az Imrehegyi homokpuszta Természetvédelmi Terület kezelési tervét megalapozó 2006. évi állapotfelmérés	1995. évi LIII. tv. 22. §	nincs	Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 3.1. Az egyedi jogszabállyal védett természeti területek kiterjedése, adatai, védetté nyilvánítások; 6.2. Az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervei.
52.	Császártöltési Magaspart természeti emlékként történő védetté nyilvánítása	Fejlesztési cél: 9). természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 5 ha	Nincs korábbi előzmény a védetté nyilvánítást illetően.	1996. évi LIII. tv. 22. §	nincs	Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 3.1. Az egyedi jogszabállyal védett természeti területek kiterjedése, adatai, védetté nyilvánítások; 6.2. Az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervei.
53.	Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet területének bővítése	Fejlesztési cél: 9). Természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése; Csaj-tótól északra bővítés 250 ha; Vidre-éri halastavak és kísérő szikes puszt (216 ha)	természetvédelmi államigazgatás korábbi belső munkaanyagai, 1999-ig visszamenően	1996. évi LIII. tv. 22. §	nincs	Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 3.1. Az egyedi jogszabállyal védett természeti területek kiterjedése, adatai, védetté nyilvánítások; 6.2. Az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervei. Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 2.2.2.1 - a biológiai- és táji sokszínűség, valamint a hazai erdők védelme, megőrzése
54.	Bácskai-síkvidék magas természeti értékű zárványterületeinek védetté nyilvánítása	természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 73 ha-ról	Csató András: Az Észak-Bácskai vegetáció maradványainak feltárása (zárójelentés) 2001. Csató András: Adatok Felső-Bácska Natura 2000 hálójának kiegészítéséhez (kézirat) 2005.	1996. évi LIII. tv. 22. §	nincs	Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 3.1. Az egyedi jogszabállyal védett természeti területek kiterjedése, adatai, védetté nyilvánítások; 6.2. Az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervei.
55.	Nyárlőrinci-erdő védetté nyilvánítása	Fejlesztési cél: 9) természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése 207 ha-ról	Nincs korábbi előzmény a védetté nyilvánítást illetően.	1997. évi LIII. tv. 22. §	nincs	Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 3.1. Az egyedi jogszabállyal védett természeti területek kiterjedése, adatai, védetté nyilvánítások; 6.2. Az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervei.

56.	A nem védett felső-kiskunsági rákosi vipera élőhelyek védetté nyilvánítása	Fejlesztési cél: 9); természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, természetvédelmi kezelési terv elkészítése, 107 ha-ról	Rákosi vipera fajmegőrzési terv: "A faj ismert állománya által lakott területek 1998. évi LIII. tv. 22. § törvényi oltalmát a gyakorlatban is biztosítani kell. A védelmet ki kell terjeszteni azokra a viperák által nem lakott területekre is, melyek idővel ökológiai folyosóként működhetnek egyes szomszédos állományok között".	nincs	Nemzeti Természetvédelmi Alapterv - 2015-2020: 3.1. Az egyedi jogszabállyal védett természeti területek kiterjedése, adatai, védetté nyilvánítások; 6.2. Az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési tervei. Nemzeti Fejlesztés 2030 OTFK 2.2.2.1 - a biológiai- és táji sokszínűség, valamint a hazai erdők védelme, megőrzése
-----	--	---	---	-------	--

[illegible]